

GODIŠNJE IZVJEŠĆE O REALIZACIJI GODIŠNJEG PLANA I PROGRAMA RADA DJEČJEG VRTIĆA MASLAČAK ZA PEDAGOŠKU GODINU 2019./2020.

DJEČJI VRTIĆ MASLAČAK
HRVATSKE MLADEŽI 4
ZAPREŠIĆ

PRIPREMILE:
Gordana Anna Hübl, ravnatelj
Nikolina Mlikotić, zdr. voditelj
Zvjezdana Sindik, psiholog
Dina Rendulić, pedagog
Tihana Picak, defektolog
Anja Zorko, logoped

SADRŽAJ

U V O D	5
GLAVNI ZADACI USTANOVE U PEDAGOŠKOJ GODINI 2019./2020.	6
Specifičnosti pedagoške godine 2019./2020.	7
I USTROJSTVO RADA	8
1.1 Organizacija rada i radnog vremena	8
1.2 Prijem i broj djece u redovitom desetsatnom programu	9
1.4 Organizacija programa predškole	11
1.8 Javne svečanosti i značajniji datumi obilježeni u radu s djecom, roditeljima i okruženjem vrtića	13
1.9 Organizacija rada ljeti	14
1.10 Rad Odgojiteljskog vijeća (OV-a)	14
1.11 Rad Upravnog vijeća	15
1.12 Zbor zaposlenika, sastanci voditelja, sastanci stručnog tima	16
ZAKLJUČAK	17
II MATERIJALNI UVJETI RADA	18
2.1 Materijalno tehnički i sigurnosni uvjeti.....	18
2.2 Financiranje organizacije rada	18
2.3 Nabava, oprema i kapitalna ulaganja	19
ZAKLJUČAK	22
III NJEGA I SKRB ZA TJELESNI RAST I ZDRAVLJE DJECE	23
3.1 Unapređivanje kvalitete zadovoljavanja djetetovih primarnih potreba	23
3.2 Praćenje rasta i razvoja djece i stanja uhranjenosti	24
3.3 Unapređivanje razine kvalitete zaštite oralnog zdravlja djece	24
3.4 Zadovoljavanje posebnih prehrambenih potreba djece	25
3.5 Prevencija respiratornih oboljenja s osvrtom na period pandemije Covid-19	26
Mjere postupanja u cilju prevencije epidemije zaraznih bolesti	27
3.6 Evidencija ozljeda	29
3.7 Evidencija pobola djece	29
3.8 Sanitarno-higijenski nadzor i unapređivanje sanitarno-higijenskih uvjeta	31
3.9 Djeca s posebnim potrebama	34
Identifikacija posebnih potreba	34
Planirani postupci:	35
Djeca s odstupanjima u govorno-jezičnom razvoju.....	39
Djeca s trajnim posebnim potrebama – s teškoćama u razvoju	41
IV ODGOJNO-OBRAZOVNI RAD	45

4.1 Razvijanje programa podrške djeci s posebnim potrebama: darovitoj djeci, djeci s teškoćama u razvoju, te socijalno nekompetentnoj djeci osobito plašljivoj, sramežljivoj i povučenoj	45
4.1.1. Razvijanje programa podrške socijalno nekompetentnoj djeci	45
4.1.2 Razvijanje programa podrške darovitoj djeci.....	47
Identifikacija darovite djece	47
Individualizacija programa za potencijalno darovitu djecu	48
4.1.3 Razvijanje programa podrške djeci s teškoćama u razvoju	48
4.2 Razvoj osjetljivosti djece za održivi razvoj.....	51
4.2.1 Odgovorno postupanje s otpadom (razvrstavanje i recikliranje).....	51
4.2.2. Upoznavanje biljaka i briga o biljkama u neposrednoj okolini.....	51
4.2.3 Upoznavanje kulturne baštine (osobito tradicijske igre i ručni rad)	52
4.3. Građenje zdravih navika korištenja suvremenih medija	53
4.4. Razvijanje i implementacija sigurnosno-zaštitnih programa	53
4.4.1 Program prevencije zlostavljanja djece (CAP).....	54
Roditeljski sastanak	54
Radionice za djecu.....	55
Procjene odgojitelja	55
4.3.2 Prometni odgoj	57
4.3.3 Odgoj za humane vrednote od malih nogu i Sigurne škole i vrtići (sprječavanje katastrofalnih posljedica izvanrednih situacija).....	58
4.5 Primjena programa predškole za djecu u godini dana prije polaska u osnovnu školu..	59
Procjena spremnosti djece za školu	59
4.6 Provođenje Programa ranog učenja engleskog jezika kroz redoviti program	59
4.7 Provođenje Programa katoličkog vjerskog odgoja kroz redoviti desetsatni program u jednoj odgojno-obrazovnoj skupini.....	61
4.8 Provođenje Programa ranog učenja njemačkog jezika kroz redoviti desetosatni program	63
4.9 Uvođenje Montessori programa u jednu odgojno-obrazovnu skupinu.....	64
4.10. Kulturno-umjetnički sadržaju u vrtiću i izvan vrtića	64
4.11. Obogaćivanje redovitog programa sportsko-rekreativnim sadržajima unutar i van vrtića, osobito za djecu u godini prije polaska u osnovnu školu	65
Sportsko rekreativni programi nisu se odvijali u skladu s planom. Program obuke plivanja i „Olimpijada“ vrtića nisu provedeni radi pojave COVID 19.	66
V STRUČNO USAVRŠAVANJE ODGOJITELJA I OSTALIH ZAPOSLENIKA.....	67
Stručno usavršavanje unutar ustanove	67
Stručno usavršavanje izvan ustanove	74
ZAKLJUČAK	80
VI SURADNJA S RODITELJIMA	81

6.1 Pružanje podrške roditeljima djece s posebnim potrebama, osobito roditeljima darovite djece, djece s teškoćama u razvoju, te socijalno nekompetentne djece	81
6.7 Valoriziranje programa rada vrtića u suradnji s roditeljima	84
VII SURADNJA S VANJSKIM USTANOVAMA.....	85
ZAKLJUČAK	87
PRILOG 1 – ANKETA ZA RODITELJE	88
PRILOG 2 – VALORIZACIJA PROGRAMA 2019./2020. → redoviti program	93
PRILOG 3 – VALORIZACIJA PROGRAMA 2019./2020. → učenje engleskog jezika kroz redoviti program	125
PRILOG 4 – VALORIZACIJA PROGRAMA 2019./2020. → katolički vjerski program	139
PRILOG 5 – VALORIZACIJA PROGRAMA 2019./2020. → učenje njemačkog jezika kroz redoviti program	148
PRILOG 6 – VALORIZACIJA PROGRAMA 2019./2020. → Montessori program	161
PRILOG 7 – Elementi za procjenu uspješnosti realizacije Programa učenja engleskog jezika kroz redoviti program (za odgojitelje)	171
PRILOG 8 – VALORIZACIJA PROGRAMA 2019./2020. → učenje engleskog jezika kroz redoviti program (odgojitelji).....	176

U V O D

Izvješće o radu Dječjeg vrtića "Maslačak" za 2019./2020. godinu temelji se na:

- Procjenama roditelja djece redovitog programa (PRILOG 2)dobivenim Anketom za roditelje(PRILOG 1) (procjene su dobivene na skali od 5 stupnjeva, pri čemu 1 predstavlja najnižu, a 5 najvišu jedinicu procjene zaokruživanjem tvrdnji); N-92
- Procjenama roditelja djece posebnih programa (rano učenje engleskog i njemačkog jezika, katolički vjerski program, Montessori program) u sklopu redovitog programa dobivenim Anketom za roditelje (procjene su dobivene na skali od 5 stupnjeva, pri čemu 1 predstavlja najnižu, a 5 najvišu jedinicu procjene zaokruživanjem tvrdnji); N-86
- Analizi finansijskog i materijalnog poslovanja;
- Procjenama odgojitelja voditelja programa predškole
- Analizi zdravstvene, pedagoške i psihološke dokumentacije;
- Uvidima u neposredni rad, istraživanjima, analizama i procjenama ravnatelja, članova stručnog tima i odgojitelja;
- Diskusiji, analizi i radionici provedenoj na Odgojiteljskom vijeću
- Video zapisi, fotografije, prilozi u Ljetopisu vrtića, različita priznanja, uvjerenja i zahvale, kao i kompletna dokumentacija svjedoče o realizaciji programa.

GLAVNI ZADACI USTANOVE U PEDAGOŠKOJ GODINI 2019./2020.

1. Podjela dječjeg vrtića Maslačak na vrtić grada Zaprešića (Maslačak) i vrtić općine Brdovec (Videk).
2. Stvaranje uvjeta za inkluziju djece s teškoćama u razvoju i razvijanje programa podrške djeci s teškoćama.
3. Razvijanje i implementiranje sigurnosno-zaštitnih programa (prometni odgoj, CAP program, projekt CKH „Odgoj za humanost od malih nogu“ – sudjelovanje u razvijanju internetske platforme u sklopu Erasmus + projekta „Sigurne škole i vrtići“).
4. Razvijanje osjetljivosti djece i zaposlenika za održivi razvoj (ušteda energije, razvrstavanje otpada i kulturni identitet).

Specifičnosti pedagoške godine 2019./2020.

Pedagoška godina 2019./2020. bila je specifična po:

- podjeli **Dječjeg vrtića Maslačak** na vrtiće općine Brdovec i grada Zaprešića
- 01. 01. 2020. godine osnovan je Dječji vrtić Videk kojem su pripali područni objekti Brdovec, Januševac i Laduč
- prvi puta u postojanju vrtića dogodilo se zatvaranje vrtića zbog **epidemije COVID - 19**, od 16. ožujka 2020. godine do 11. svibnja 2020. godine vrtić nije radio za svoje korisnike
- uvedene su posebne mjere prema preporukama HZJZ
- zbog pandemije COVID-19 organizacija rada bila je dosta izmijenjena i zabrinjavajuća za zdravlje sve populacije
- u centralnom objektu u Zaprešiću **započeo je rad jedne katoličke vjerske skupine** koju su uspješno vodile Marta Sabolek i Ana Gabričević
- u područnom objektu Brdovec počeo se provoditi **Montessori program** u jednoj skupini koju su uspješno vodile odgojiteljice Jelena Kosanović Hatvalić i Iva Nikolić te ga nastavile provoditi u novoosnovanom vrtiću
- eksperimentalna skupina s posebnim **programom ranog učenja njemačkog jezika**, koju su uspješno vodile odgojiteljice Andreja Kosantek i Grozdana Hrkač dobila je **verifikaciju programa** od MZO-a, odgojiteljice svjedodžbe o završenom B2 stupnju edukacije za njemački jezik i moći će ga provoditi u novoj pedagoškoj godini
- rebalansom gradskog proračuna omogućeno je **uređenje i postavljanje novih igrala** za djecu na centralnom dvorištu u Hrvatske mladeži 4 čime su završene veće intervencije u vanjskom prostoru vrtića koje su bile neophodne u protekle četiri godine
- odgojiteljica Gordana Škreblin uspješno je završila edukaciju u DV Iskrice, te stekla profesionalne **kompetencije za samostalan rad s darovitom djecom**
- nakon više godina neprestanih odlazaka više od desetak zaposlenica u mirovinu, vrtić ima mlađi kadar i čak četiri rodilje (Lehner, Katušić, Gabričević i Španiček)
- održane su **Jesenske svečanosti** na otvorenom na svim lokacijama u prvom polugodištu
- skupina Die Sterne obilježila je javno **Dan Sv. Martina** radionicom u knjižnici A. Kovačić, šetnjom s lanternama kroz gradsku šetnicu i u prostorima na Trgu mladosti 9
- održani su **Sportski susreti** gradskih vrtića DV Maslačak i DV Vrtuljak
- organizirano je **zimovanje** na Medvednici i obuka **klizanja** u Zaprešiću
- **projekt Say Hello to the World** ponovno su provodile odgojiteljice Ljubica Školnik i Ankica Huf i uspješno prezentirale svoj rad na međunarodnom stručnom skupu u Zagrebu u DV Malešnica
- dječji vrtić Maslačak dobio je pravo na oznaku **Siguran Vrtić**, nakon sudjelovanja u Erasmus projektu *Sigurne škole i vrtići*

I USTROJSTVO RADA

1.1 Organizacija rada i radnog vremena

Od 02. rujna 2019. godine radilo se u 27 odgojno-obrazovnih skupina redovitog desetsatnog programa, te u tri skupine programa predškole. Od toga u tri skupine redovitog 10 satnog programa provodio se posebni desetsatni program ranog učenja engleskog jezika. U jednoj skupini provodio se posebni Montessori program u prvom polugodištu do odvajanja, te u jednoj program katoličkog vjerskog odgoja.

Budući da je DV Maslačak imao 27 odgojno-obrazovnih skupina i 3 skupine predškole program se provodio na pet dislociranih lokacija. To je otežavalo rad stručnom timu i administrativno tehničkom osoblju. Stoga se intenzivnim pregovorima s osnivačem počelo pripremati protokole za podjelu DV Maslačak na dvije zasebne ustanove u gradu Zaprešiću i općini Brdovec. Odlukama osnivača dioba vrtića završena je s 01.01. 2020. godine.

Na svim se lokacijama započinjalo s radom od 5.30 sati. Vrtiće su otvarale spremčice. Dežurni odgojitelji radili su od 6.00 sati. Jutarnje dežurstvo organiziralo se u jednoj sobi dnevnog boravka. Prisutnost djece na dežurstvu kreće se od 4-23 djece. Poslijepodnevno dežurstvo prosječno koristi od 12-26 roditelja. Vrtić je za roditelje bio otvoren do 17.30. sati poslijepodne.

Satnica odgojitelja je tema o kojoj se kontinuirano diskutira i analizira. Povjerenstvo za satnicu odgojitelja kojeg čine ravnateljica, voditelji objekata, pedagoginja, zdravstvena voditeljica i sindikalna povjerenica rješavali su probleme koji su se ticali radnog vremena odgojitelja, uvažavajući potrebe djece i zakonske odredbe. Odgojiteljice su prekovremeni rad iskoristile za slobodne dane, a sate dežurstva preraspoređivali su u neposrednom radu. Dobra je okolnost, za kraće preklapanje u neposrednom radu odgojitelja, prisutnost asistenta. U područnom objektu Pionir to je bilo teže organizirati zbog češćeg dežurstva, iako je u jednoj skupini na toj lokaciji i zbog same arhitekture prostora dobro došao treći odgojitelj koji je mogao izdvojeno individualno raditi s djecom.

Odgojitelji smatraju da se ostali poslovi trebaju evidentirati u dnevnicima rada i da ne treba voditi dodatne bilješke. Slažu se da treba biti fleksibilan u preraspodjeli sati rada, što ovisi o prisutnosti djece i njihovoj dobi.

Vrijeme pandemije COVID- 19 stvorilo je drugačije okolnosti zbog kojih radnici nisu dolazili na posao. Vrednovan je rad od kuće, koristili su se mediji za međusobnu komunikaciju i komunikaciju s roditeljima, obavijesti su slane preko web stranice vrtića, a sve u cilju što manjeg fizičkog kontakta jednih s drugima.

Ravnateljica je u suradnji sa zdravstvenom voditeljicom donosila kriterije o ostanku zaposlenika kod kuće, uvažavajući rizične skupine zaposlenika. Na tjednoj bazi donosile su se odluke i upute zaposlenicima i roditeljima uvažavajući preporuke HZJZ i Nacionalnog stožera Civilne zaštite o radu vrtića. Koordinacija s upravom grada bila je stalna.

Za vrijeme epidemije roditelji nisu uplaćivali svoj dio ekonomski cijene vrtića, pa se rebalans proračuna donio ranije nego ikada. Upute osnivača išle su u smjeru što racionalnijeg poslovanja.

Program predškole vodile su odgojiteljice iz redovnog programa nakon 16.00. sati u sobama dnevnog boravka predškolskih skupina. U prvom polugodištu predškola se provodila u područnim objektima u Brdovcu i Januševcu, a u drugom polugodištu nakon podjele vrtića ostala je jedna predškola u centralnom objektu u Zaprešiću.

U jednoj skupini bio je zaposlen treći odgojitelj. Zbog zdravstvenih ograničenja istog odgojitelja i nemogućnosti samostalnog rada s djecom, a uvažavajući potrebe programa radio je u jednoj odgojno obrazovnoj skupini.

Odlukom osnivača odobren je rad 8 asistenata za djecu s teškoćama u razvoju koji su radili u prosjeku 4 sata dnevno u prijepodnevnim satima.

1.2 Prijem i broj djece u redovitom desetsatnom programu

Zbog epidemije upisi u vrtić održani su tek u lipnju i po posebnim preporukama Stožera Civilne zaštite.

Zaprimljeno je N=102 zahtjeva za upis djece u redoviti program vrtića i N= 9 zahtjeva za program predškole. U osnovnu školu otišlo je N=71 dijete iz redovitog programa. Odgodu upisa u prvi razred dobilo je N=2 djece. Povjerenstvo za upis djece u vrtić pozitivno je riješilo N=58 zahtjeva.

Ostala su neupisana djeca (N=18) koja do 01. rujna 2020. godine neće imati navršenu jednu godinu, te djeca (N=26) čiji roditelji nisu ostvarili bodovne kriterije, a prema planu upisa za tu dob nije bilo smještajnih kapaciteta.

Tablica 1.1 Prikaz broja upisane djece (stanje s 01. 09. 2019. godine i 01. 09. 2020. godine)

MJESTO	Upisano djece 01. 09. 2019.	Projekcija upisane djece 01. 09. 2020.
GRAD ZAPREŠIĆ	311	301

Prosječna prisutnost djece tijekom godine iznosila je 51,5 %. Ovako iznimno nizak prosjek govori o vremenu epidemije i neuobičajeno smanjenom broju prisutnosti djece u vrtiću kroz proljetne mjesecе. Cijeli travanj u vrtić nije dolazilo niti jedno dijete. U svibnju je prosjek prisutnosti iznosio 11,05 %. Najveća prisutnost djece bila je u rujnu 2019. godine i iznosila je 82,78 %. Tijekom pedagoške godine upisalo se 13 djece s tzv. »liste prednosti».

Tablica 1.2 Razlozi ispisa djece tijekom 2019./2020. godine

RAZLOZI ISPISA	BROJ ISPISA
Bolest djeteta - preporuka liječnika	2
Porodiljski dopust majke	-
Odlazak djeteta u posebnu specijalističku ustanovi	-
Preseljenje u drugi vrtić	-
Nepoznato i odustali	-
Ispis zbog neplaćanja usluge vrtića	2
Preseljenje roditelja	2
UKUPNO	6

1.3 Kadrovi u realizaciji programa

Podjelom vrtića zaposlen je novi kadar, no stručni tim vrtića bio je podijeljen na nepuno radno vrijeme za dvije ustanove. To je dodatno otežalo njihov rad. Nedostajalo je koordinacije zbog nemogućnosti timskog rada više od jednom tjedno. To je izazivalo mnogo nezadovoljstva. Pedagoginja vrtića nakon više od 30 godina rada odlazi iz vrtića u drugu ustanovu na mjesto ravnateljice. Još uvijek traju pregovori s osnivačem o zapošljavanju na puno radno vrijeme članova stručnog tima. Defektologinja vrtića radi na nepuno radno vrijeme za dva gradska vrtića. Cijelo drugo polugodište svi članovi stručnog tima rade samo pola radnog vremena za DV Maslačak.

Administrativno osoblje početkom kalendarske godine vrlo je otežano radilo zbog dužeg bolovanja jedne administrativno računovodstvene radnice, a bez druge je vrtić ostao podjelom. To je izazvalo kašnjenja u radu, pa je osnivač odobrio zapošljavanje jedne administrativno računovodstvene radnice do 31. 01. 2021. godine. Cijeli elaborat i dokumentacija vezana za odvajanje vrtića uz redovan opseg poslova bila je povjerena voditelju računovodstva i tajnici vrtića. Diobena bilanca završena je tako tek krajem pedagoške godine. Popisi i dioba imovine, podjela i preuzimanje zaposlenika i djece uspješno je obavljeno.

Organizacija rada ove je pedagoške godine bila zahtjevna, jer je iznad svega bila orijentirana na podjelu vrtića, zadovoljstvo zaposlenika i potrebu da nitko ne bude zakinut za stečena prava. Odgojitelji su ostali raditi u svojim matičnim skupinama i nisu posebno osjetili podjelu vrtića. Nekolicina primjećuje drugačiji raspored rada stručnih suradnika koji su podjelom vrtića bili manje fizički dostupni.

U centralnoj kuhinji dogodile su se veće promjene. Dugogodišnja glavna kuvarica otišla je u mirovinu, a zamijenila ju je dosadašnja kuvarica. U kuhinji još rade dva nova zaposlenika koji su se uspješno prilagodili.

Vrtić ima jednog domara koji sada uspješno radi zahtjevan posao za centralni i područni vrtić.

Na porodiljinom dopustu su dvije odgojiteljice (tri do podjele) i jedna kuvarica.

Zaposlenici su na bolovanju **do 01. 01. 2020.** godine bili ukupno **6160** sati (**što po zaposleniku iznosi 67,7 sata bolovanja**) za prvo polugodište.

Podjelom vrtića broj zaposlenika se smanjio s **91** na **53**. Od 01. siječnja 2020. do 01. srpnja 2020. godine broj sati bolovanja iznosi **4684** sata, **što je po zaposleniku 88,3 sata**. Ovo je unatrag nekoliko godina veći prosjek nego prijašnjih godina, no u ove sate bolovanja bilježe se i tri rodiljna dopusta. Na teret radne organizacije u drugom polugodištu bilo je 1052 sata bolovanja, od toga na teret HZZO 3632 sata.

Vodeći računa o finansijskom planu ustanove nastojalo se maksimalno racionalizirati zapošljavanje kadrova. Vrtić nije poslovaо punim kapacetetom, pa nije ni bilo potrebe za dodatnim zapošljavanjem u drugoj polovici pedagoške godine.

Povratkom na posao nakon izolacije zaposlenici su bili vrlo motivirani za rad. Vrtić se uređivao za ponovno otvaranje prema preporukama HZJZ.

Zaposlenici su svoje poslove tijekom godine uspješno i kvalitetno izvršavali.

Program vrtića realiziran je do 01. 01. 2020. godine s $N=87,5$ zaposlenika prema satima rada, a od 01. 01. 2020. godine s $N=48$.

U vrtiću su studentsku praksu obavile dvije redovite i jedanaest izvanrednih studentica Učiteljskog fakulteta u Zagrebu (studij u Zagrebu i Čakovcu). Posebno velik interes ove godine za studentsku praksu u DV Maslačak iskazan je zbog nedostatka vrtića u bližem okruženju koji imaju ugovor s UFZG. Praksa se provodila uz konzultacije s odgojiteljima mentorima, bez izravnog sudjelovanja u odgojno obrazovnom procesu prema preporukama UFZG-a nastalih zbog epidemije.

1.4 Organizacija programa predškole

Program predškole bio je organiziran u tri skupine. Odvijao se u prostorima vrtića Januševac, Brdovec i Zaprešiću uglavnom dva ili tri puta tjedno. Organiziran je u

popodnevnim satima. Program se realizirao od 01. listopada 2019. godine do 01. siječnja 2020. godine za sve tri predškole. Podjelom vrtića program predškole organiziran je dalje samo u Zaprešiću za jednu skupinu. Od 16. ožujka 2020. godine vrtić je zatvoren, a ostatak programa provodio se putem medija.

Prisutnost djece u programu predškole u Zaprešiću u prosjeku je iznosila 52,5%, što je izrazito niski postotak koji nije uzrokovan samo epidemijom, već dio roditelja nije redovito vodio djecu u predškolu. Odgojiteljsko vijeće predlaže da u slijedećoj godini treba biti dosljedniji u komunikaciji s roditeljima predškole, upozoriti ih na pravila ustanove i zakonske obaveze. Iako su roditelji u nekoliko navrata bili obaviješteni o obavezama, nisu ih se redovito pridržavali.

Na vijeću se raspravljalo i o mogućnostima integracije djece predškole u redovite predškolske grupe. Dio odgojitelja je za tu opciju, no dio ih smatra to previše opterećujućim s obzirom na redovan rad.

Tablica 1.3. Broj polaznika i realizirana satnica u predškolama

LOKACIJA PREDŠKOLE	BROJ POLAZNIKA	BROJ SUSRETA/SATI
ZAPREŠIĆ	14	59/177
BRDOVEC	12	39/114
JANUŠEVEC	17	42/136
UKUPNO:	43	140/427

Od finansijske potpore (sredstava za programe javnih potreba u području predškolskog odgoja) koju za program predškole vrtiću doznačuje Ministarstvo znanosti i obrazovanja nabavljaju se didaktička i potrošna sredstva za rad s djecom. Ostala finansijska sredstva za provođenje programa predškole osigurali su grad Zaprešić i općina Brdovec.

Tablica 1.4 Prikaz dodatnih programa uz organizatore i broj djece u programu

PROGRAM	ORGANIZATOR	PLANIRANI BROJ DJECE	VRIJEME REALIZACIJE	BROJ DJECE KOJI JE POLAZIO PROGRAM
Engleski jezik	ANGLO – Zaprešić u Zaprešiću	15	listopad 2019. – ožujak 2020.	15
	SPARKS – Zaprešić u vrtićima Brdovca	40	listopad 2019. – prosinac 2019.	37
Ritmika s elementima baleta	Art Akademja u Zaprešiću	20	listopad 2019. – ožujak 2020.	17
Ritmika s elementima baleta	Art Akademija u vrtićima Brdovca	10	listopad 2019. – prosinac 2019.	10

Dodatni program ranog učenja engleskog jezika odvijao su se u prvom polugodištu u vrtićima općine Brdovec uz velik i podržavajući interes roditelja.

Dodatni programi u Zaprešiću prekinuti su polovicom ožujka 2020. godine zbog epidemije. Voditeljice nisu uspjеле do kraja realizirati planirani program.

Odgojitelji smatraju da je ponuda dodatnih aktivnosti korisna za djecu i praktična za roditelje. Iako predstavlja dodatni napor u organizaciji rada, slažu se da i dalje nudimo roditeljima na izbor dodatne programe.

1.8 Javne svečanosti i značajniji datumi obilježeni u radu s djecom, roditeljima i okruženjem vrtića

- 07. listopada 2019. godine obilježavanje **100 godina Učiteljskog fakulteta u Zagrebu**, u dvorani V. Lisinski u Zagrebu bili predstavnici DV Maslačak
- 15. do 17. listopada 2019. godine održane **Jesenske svečanosti**
- 02. listopada 2019. godine izlaganje odgojitelja mentora Maje Domazet na stručnom skupu u AZOO u Zagrebu, tema skupa *Jačanje kompetencija koordinatora regionalnih smotri projekata u području građanskog odgoja i obrazovanja*
- 06. prosinca 2019. godine - **Blagdan sv. Nikole** - Grad Zaprešić financirao je poklone za djecu predškolske dobi koja su u vrtičkim programima. U prostorijama vrtića organiziran je susret sa Sv. Nikolom.

- 19. prosinca 2019. godine ***Sportski susreti*** DV Maslačak i DV Vrtuljak
- 13. siječnja do 22. siječnja 2020. godine **obuka klizanja** za predškolce
- 03. veljače do 06. veljače 2020. godine **zimovanje** djece na Sljemenu
- 13. veljače 2020. godine u *DV Malešnica* u Zagrebu održan međunarodni stručni skup projekata **Pomahajmo v svet/ Say Hello to the World** na kojem su izložile svoj projekt odgojiteljice Ankica Huf i Ljubica školnik
- 25. veljače 2020. godine **Fašnik u Zaprešiću**, sudjeluju skupine *The Minionsi* i *Die Sterne*
- tijekom lipnja 2020. godine održane **interne oproštajne svečanosti predškolskih skupina** uglavnom izvan vrtića na otvorenom zbog posebnih mjera

1.9 Organizacija rada ljeti

Ljetna organizacija rada primjenjuje se tijekom srpnja i kolovoza. Na Odgojiteljskom vijeću 18. lipnja 2020. godine usvojen je *Plan i program rada ljeti*. Napravljen je u skladu s rezultatima ankete za roditelje o korištenju godišnjih odmora roditelja.

Prvi puta je područni objekt Pionir bio otvoren tijekom srpnja zbog posebnih okolnosti da se skupine što manje spajaju, ali i izvanrednih radova u novom djelu vrtića.

Kod organiziranja i planiranja rada ljeti poseban naglasak stavlja se na sigurnost djece. Ovaj puta veći naglasak stavljen je na pojačane higijensko epidemiološke mjere zbog epidemije COVID-19. Osiguran je dovoljan broj zaposlenika kako bi se omogućilo nesmetano provođenje odgojno-obrazovnog rada i cjelokupan rad vrtića. Prisutan broj djece bio je manji od planiranog. Roditelji su zbog zabrinutosti za zdravlje djece organizirali duži boravak djece kod kuće od planiranog prema anketama.

Na dvorištima vrtića djeci su nuđeni zanimljivi sadržaji i pružena adekvatna zaštita i njega. Manji broj djece na igralištu doprinio je kvaliteti igre i cjelokupnoj atmosferi. Tijekom ljeta odvijale su se i pripreme unutarnjeg prostora za početak pedagoške godine (čišćenja, reorganizacije prostornog konteksta, preseljenja odgojitelja i cijele odgojne skupine u druge prostore i sl.).

Prijedlog je odgojitelja da se tako razrađen program rada ljeti koristi i dalje. Roditelji su unaprijed bili upoznati s organizacijom rada i odgojno-obrazovnim djelovanjem u ljetnim uvjetima (mješovite skupine, vremenski uvjeti, sigurnosne i zaštitne mjere, raspored rada odgojitelja itd.). Posebna pažnja posvećena je roditeljima koji su se ove godine po prvi puta susreli s ljetnom shemom rada.

1.10 Rad Odgojiteljskog vijeća (OV-a)

U pedagoškoj godini 2019./2020. održano je šest sjednica *Odgojiteljskog vijeća*. Na njima je prosječno bilo prisutno 91,4 % članova. Dvije sjednice održane su *on line*. Sadržaji rada *Odgojiteljskog vijeća* bili su:

- Prijedlog *Godišnjeg plana i programa rada ustanove i Kurikula DV Maslačak;*

- -Donošenje Plana stručnog usavršavanja - individualni, u kolektivu i van ustanove;
- Informacije vezane za podjelu vrtića i organizaciju rada odgojitelja
- Zimovanje djece;
- Izvještavanja odgojitelja, stručnih suradnika i ravnateljice sa stručnih skupova;
- Aktualnosti u vrtiću;
- -Prijetlog programa stažiranja za odgojitelja pripravnika Viktoriju Barišić
- Prijedlog ponovnog napredovanja u odgojitelja mentora za Maju Domazet
- Informiranje o projektima i akcijskim istraživanjima koji se realiziraju u vrtiću;
- Organizacija programa predškole
- -Polugodišnji izvještaj GPP DV Maslačak;
- Upoznavanje odgojitelja s protokolom postupanja u DV Maslačak u slučaju pojave zarazne bolesti i epidemije
- Izmjene i revidiranje postojećih protokola i sigurnosnih mjera u DV Maslačak
- Raspored rada odgojitelja za novu pedagošku godinu;
- Donošenje Ljetnog plana rada;
- Izvještaj o *Ljetnom planu i programu rada*;
- Suradnja s roditeljima;
- Suradnja s društvenom sredinom vrtića i lokalnom zajednicom;
- Predstavljanje nove literature, slikovnica, video i audio materijala;
- Aktualnosti u radu s djecom, organizacija dopunskih programa, javnih nastupa i sl.
- Valorizacija Godišnjeg plana i programa DV Maslačak
- Usvajanje Godišnjeg izvješća GPP- a DV Maslačak

1.11 Rad Upravnog vijeća

Od 01. rujna 2019. godine do 22. srpnja 2020. godine održano je 9 sjednica Upravnog vijeća. Na sjednicama je u prosjeku prisustvovalo 98, 4% članova. Na sjednicama je rješavana slijedeća problematika:

- Usvajanje Godišnjeg plana i programa rada i Kurikula DV Maslačak;
- Donošenje Financijskog plana ustanove, financijska izvješća;
- Financijske odluke vezane uz materijalna prava zaposlenika;
- Odluke vezane uz realizaciju Financijskog plana vrtića;
- Izvješće o inventurama u vrtiću;
- Kadrovska problematika (natječaji);
- Sklapanje ugovora o radu (rad na određeno i neodređeno vrijeme);
- Rješavanje zakonskih i ostalih aktualnosti;
- Usvajanje Godišnjeg financijskog izvješća;
- Prijedlog plana upisa djece za pedagošku godinu 2020./2021;
- Izvještaji Povjerenstva za prijem djece u vrtić;
- Izvješće o realizaciji programa;
- Plan rada za ljeto 2020. godine;
- Plan kapitalnih ulaganja u objekte
- Prijedlog izmjena i dopuna *Pravilnika o unutarnjem ustrojstvu; Statuta vrtića*

- Procedure vezane uz prijedlog odvajanja područnih objekata vrtića u općini Brdovec
- Prijedlog imenovanja ravnateljice
- Prijedlog cijene posebnih programa ranog učenja stranih jezika
- Donošenje *Pravilnika o promicanju štetnosti uporabe duhanskih proizvoda i srodnih proizvoda za zdravlje*
- Usvajanje *Pravilnika o postupku prijavljivanja nepravilnosti*

Članovi Upravnog vijeća stručno i odgovorno obnašaju svoju ulogu. Pružaju veliku pomoć u ažuriranju tekuće problematike svojim odlukama. Sindikalna povjerenica redovito je pozivana na sastanke upravnog vijeća i sudjelovala u njegovom radu.

1.12 Zbor zaposlenika, sastanci voditelja, sastanci stručnog tima

O aktualnostima i događanjima u vrtiću zaposlenici su redovito informirani putem oglasnih ploča i mjesecnog plana događanja u vrtiću.

Skupovi zaposlenika održani su dva puta. U prosincu 2019. godine bio je Božićni domjenak, ujedno oproštajni s glavnom kuharicom zbog njenog odlaska u mirovinu i povodom podjele zaposlenika i bio je neformalni.

Drugi skup zaposlenika formalan i obvezan na kojem su prisustvovali svi zaposlenici, osim onih na bolovanju održan je 02. ožujka 2020. godine. Na njemu je ravnateljica predstavila svoj strateški plan za drugi mandat. Osim toga zaposlenicima su predstavljeni revidirani protokoli. Tom prigodom izabrane su ovlaštene osobe za primanje pritužbi i zaštitu dostojanstva, te povjerljiva osoba za prijavljivanje unutarnjih nepravilnosti. Ravnateljica je govorila o preventivnim mjerama u cilju zaštite zdravlja za DV Maslačak.

Sastanci voditelja održani su devet puta tijekom godine. Na sastancima su zajednički rješavani organizacijski problemi specifični za pojedine lokacije. Raspravljalo se o satnici, organizaciji rada, zaduženjima zaposlenika, o zadacima iz godišnjeg plana vrtića, anketama za roditelje i drugo. Česta komunikacija bila je za vrijeme epidemije putem Whats App grupe. Puno informacija sve češće se izmjenjuje putem e-mailova ili Whats App grupe, što se organizacijski pokazalo najučinkovitijim.

Zbog koordinacije u realizaciji postavljenih zadataća Stručni tim i ravnateljica održali su 15 sastanaka tijekom godine. Mjesečno su na oglasnim pločama objavljivali plan aktivnosti. Jednom tjedno imali su radne dogovore vezane uz valorizaciju zadataka i tjedni raspored po lokacijama. O težim okolnostima rada u drugom polugodištu već je navedeno.

ZAKLJUČAK

Najveća promjena u ustrojstvu ustanove dogodila se podjelom vrtića.

Podjela je bila nužna zbog prevelikog broja odgojno obrazovnih skupina na pet dislociranih lokacija. Osim toga problem pripremanja obroka za preko 600 djece u jednoj centralnoj kuhinji predstavlja je problem zbog nedovoljnih kapaciteta. Za sve administrativno tehničko osoblje i stručni tim opseg poslova dugo je bio povećan. Podjela vrtića donijela je mnoge kadrovske promjene, no još uvijek ne zadovoljavaju sve potrebe vrtića. Nužno je i dalje pregovarati s osnivačem o zapošljavanju dodatnog kadra i podizanju standarda ustanove. Dječji vrtić Maslačak djeluje i na područnoj lokaciji Trg mladosti 9 koja nikako ne zadovoljava standarde boravka djece. U tom smjeru očekuje se odluka osnivača o novim smještajnim kapacitetima za djecu rane i predškolske dobi za grad Zaprešić uz želju da Dječji vrtić Maslačak zatvori područni objekt Pionir i izmjesti se u nove prostore.

Epidemija Covid-19 dovela je do organizacijskih promjena i tražila je od svih zaposlenika prilagođavanje na nepoznate situacije i praćenje uputa i preporuka nadležnih institucija.

Ponos vrtića su svi zaposlenici koji marljivo rade. U vrtiću je zaposlena pedagoginja savjetnica i odgojitelj mentor koji imaju verificirane potvrde Ministarstva znanosti i obrazovanja o napredovanju u struci. Sve više odgojitelja ima dodatna specifična obrazovanja ili završene edukacije. Uspješno se provode posebni programi.

II MATERIJALNI UVJETI RADA

2.1 Materijalno tehnički i sigurnosni uvjeti

U javnoj ustanovi kao što je vrtić nužno je pridržavati se rokova vezanih uz ispitivanja strojeva, alata i instalacija, kao i redovito servisiranje svih uređaja prema Pravilnicima iz zakonodavstva. Sav taj proces zahtjeva ažuriranje podataka i vođenje zapisnika, kontakte sa službama, izvođačima radova i sudjelovanje u nadzoru istog što su uspješno obavljali tajnica, domar i ravnateljica. Time se vodi računa o zaštiti na radu za sve zaposlenike, ali i ostale sudionike odgojno obrazovnog procesa.

Sigurnost djece iznad svega obaveza je svih zaposlenika, a dužnost je ravnateljice da upozorava na kućni red i obaveze zaposlenika, kako bi se maksimalno zaštitili svi korisnici ustanove. U vrijeme epidemije COVID-19 bilo je potrebno češće donositi upute zaposlenicima i obavijesti za roditelje i stranke u skladu s preporukama nadležnih službi. Ponekad je trebalo osim pisanih obavijesti osigurati zaposlenike koji će na ulasku u vrtić upozoravati sve koji ulaze u vrtić da s pridržavaju određenih mjera.

Financijski izdaci za različite ateste, potvrde i servisiranje pozamašno opterećuju proračun vrtića, no planiraju se u godišnjem financijskom planu. Veća financijska sredstva od uobičajenih odvojena su za dezinficijense, zaštitne maske i jednokratne rukavice.

2.2 Financiranje organizacije rada

Do 01. siječnja 2020. godine financiranje djelatnosti bilo je uređeno ugovornim odnosima osnivača (grad Zaprešić) i općine Brdovec (korisnika usluga), prema kojima se ispostavljaju računi za izvršene usluge (prema broju djece). Ekomska cijena za 2019. godinu iznosila je 1.860,00 kn i njome se zadovoljavaju nužni kriteriji za ostvarivanje programa.

Grad Zaprešić i proračunski korisnici (između ostalih i DV Maslačak) primjenjuju riznično financijsko poslovanje, prema kojemu se realiziraju planirane financijske potrebe. Od 01. siječnja 2020. godine Gradske vijeće Grada Zaprešića prihvatio je ekomsku cijenu od 2.000,00 kn za gradske vrtiće za 2020. godinu. Tako sada više općina Brdovec ne participira u poslovanju vrtića. Prema potrebi još uvijek se povremeno ispostavljaju računi zbog usklađivanja s troškovima iz prošle financijske godine, a ostalo je upisano dvoje djece s tog područja, pa se i za njih ispostavlja račun za razliku do pune ekomske cijene.

Tablica 2.1 Učešće roditelja i grada u financiranju djelatnosti

GRAD - OPĆINA	UČEŠĆE U %
ZAPREŠIĆ	72, 80 %
RODITELJI	27, 20 %

Praćenje rashoda organizirano je prema izvorima financiranja, tako da se jedan rashod finansijski prati na četiri do pet izvora financiranja.

Realizacija finansijskog plana prati realne troškove kroz svaki mjesec i nastoji se vrlo racionalno postupati prateći prihode i rashode. Ravnateljica surađuje s voditeljem računovodstva, tajnicom, domarima, voditeljima, stručnim timom i knjigovotkinjom u planiranju troškova. Finansijski plan ustanove i plan nabave ima svoje prioritete gledajući finansijsku, a ne pedagošku godinu. Ova godina specifična je i zbog epidemije COVID -19. Roditelji nisu dovodili djecu u vrtić, pa su odlukom gradonačelnika bili oslobođeni participiranja u ekonomskoj cijeni za vrijeme dok nisu dovodili djecu u vrtić. Sve te okolnosti dovele su do ranije izrade rebalansa proračuna i usklađivanja potreba s mogućnostima gradskog proračuna. Svi zaposlenici bez obzira što su ostali kod kuće, ne svojom krivnjom, dobili su redovite plaće i ostala materijalna prava. Velik dio proračuna ustanove odnosi se na materijalna prava zaposlenika.

2.3 Nabava, oprema i kapitalna ulaganja

Prostorno okruženje čini važni segment kulture ustanove tj. kvalitete života i učenja djeteta u vrtiću stoga se na kvaliteti prostornog i materijalnog konteksta radi timski i kontinuirano.

Zbog potrebe za uštedama na rebalansu proračuna savjetovano je vrtiću da izbjegne kapitalna ulaganja, ako nisu nužna za ovu finansijsku godinu. Plan je bio obnoviti jedan dječji sanitarni čvor i osigurati ličilačke radove. Sada se polovicom godine dogodio neplanirani problem s pojmom vode u podovima novog djela vrtića kod pomoćne kuhinje, u hodniku i sanitarnim čvorovima za odrasle i djecu u prizemlju. Već su djelomično promijenjene vodovodne cijevi, no još nije riješen problem. Do kraja ljeta potrebno je provesti radove na sanaciji problema s nadiranjem vode u vrtić za što se još nije do kraja našao uzrok. Tako će planirana sredstva za kapitalna ulaganja u DV Maslačak biti i veća od planiranog prema procijeni ureda za graditeljstvo.

U prvom polugodištu nastojalo se ravnomjerno i prema prioritetima opremiti vrtiće u općini Brdovec i u gradu Zaprešiću što se tiče zajedničkih sredstava iz finansijskog plana.

Prije odvajanja u područnom objektu Brdovec napravljeni su ličilački radovi u jednoj sobi dnevnog boravka i kupljena je didaktička oprema za Montessori skupinu. Odgojiteljima je proslijeđen potrošni didaktički materijal i nova pedagoška dokumentacija.

Partnerskim ugovorom s udružom Ekoturistiko osigurana su sredstva za uređenje vrtova i cvjetnjaka na dvorištima vrtića u Brdovcu i Januševcu. Nabavljeni su dva CD uređaja, po jedan za Brdovec i Januševec. Tvrta Messer donirala je jedan TV za PO Laduč. U PO Januševcu kupljen je ormarić za audiovizualna sredstva, a u PO Brdovec ormarić za previjanje male djece. Sve iz Godišnjeg plana se realiziralo i u dogovoru s privremenom ravnateljicom vrtića Videk. Vrtić u Brdovcu bio je u osnivanju, pa se nastojalo fleksibilno dogovarati, jer je već općina Brdovec imala dosta finansijskih intervencija kako bi osigurala samostalan početak rada ustanove s 01. 01. 2020. godine. Prije odvajanja svi odgojitelji dobili su radne kute, a tehničko osoblje radnu obuću.

U vrtićima grada Zaprešića napravilo se mnogo na dvorištu centralnog objekta. Na malom prednjem dvorištu postavljene su antistresne podloge kako bi se izbjeglo blato i prašina koji su se previše zadržavali na tom djelu dvorišta, a djeci osigurale sigurnije aktivnosti na postojećim penjalicama. Tvrta Messer donirala je 2 CD uređaja za vrtiće u gradu Zaprešiću. Donacijom od 15 000,00 kn HPB-a nabavljeni su dvije dječje kuhinje za simboličke igre (jedna za centralni i jedna za područni objekt). Krajem 2019. godine uz pomoć jedne majke ravnateljica je uspjela ishodovati političku odluku, te su se rebalansom gradskog proračuna osigurala sredstva za izmjenu igrala na centralnom dvorištu. Tako su demontirana stara igrala, a postavljeni su novi fiksni golovi za mali nogomet, multifunkcionalno igralo Jakov i Višestruko drvo, te tunel za provlačenje uz antistresne podloge po propisima struke. U veljači je sagrađena velika drvena sjenica s klupom iznad pješčanika. Zaposlenici vode računa o sadnicama i uređuju vrtićke vrtove i cvjetnjake s djecom.

U vrtiću su četiri skupine djece smještene u minimalnom prostoru u dva četverosobna stana na Trgu mladosti 9. U centralnom objektu šest soba dnevnog boravka ima kvadraturu soba u prosjeku od 40m², jer je vrtić građen sedamdesetih godina prošlog stoljeća po tadašnjim standardima. U takvim uvjetima trebalo je uložiti poseban trud kako bi se stvorili uvjeti za siguran boravak djece. Odgojitelji su postojeće prostorne uvjete estetski i funkcionalno prilagodili potrebama djece.

Tijekom ljeta nabavljeni su nove didaktičke igračke za jasličke sobe i za prostore u kojima se odvijaju posebni programi. Nabava potrošnog didaktičkog materijala naručuje se po iskazanim i pristiglim potrebama odgojitelja. Odgojitelji sugeriraju da se ugradi pojačivač signala za Internet u cijelom vrtiću, predlažu nabavu novog TV za centralnu sobu tzv. harmoniku. Smatraju vrlo funkcionalnim za svaku sobu nabaviti ormariće ladičare za dječje osobne stvari i jastučnice. Nabavljeni su nove spužve za ležaljke za popodnevni odmor djece.

U organizaciji prostora vodilo se računa da svaka soba ima neke specifične centre koji proizlaze iz interesa djece. Mali prostor i potreba reorganizacije prostora u toku dana, te nedostatak sportske dvorane, odnosno polivalentnih prostora, traži kreativnost i ulaganje puno

truda u podizanju kvalitete i funkcionalnosti prostora. Roditelji u tome pomažu i zapažaju kvalitetu i trud koji se ulaže u prostorni kontekst, ali uočavaju i probleme koji proizlaze iz skučenosti i ograničenosti materijalnih sredstava.

ZAKLJUČAK

Realizacija finansijskog plana prati realne troškove kroz svaki mjesec i nastoji se racionalno postupati prateći prihode i rashode. Planirana ekonomska cijena dosta na je samo za redovno poslovanje vrtića.

Rukovodeći se bitnim zadacima ustanove i vodeći brigu o sigurnosno-zaštitnim mjerama za boravak djece i zaposlenika postavljeni su prioriteti i za kapitalna ulaganja. Nastojalo se maksimalno intervenirati na oplemenjivanju vanjskih prostora vrtića.

Dvorište vrtića je u posljednje četiri godine promijenjeno, tako što je prošireno za preko 200 m². Postavljena je fontana iz koje djeca mogu biti vodu. Dva mala prednja dvorišta i veliko centralno dvorište dobili su nova igrala. Iznad pješčanika je sjenica s obnovljenim pješčanikom. Budući da je prioritet i vizija ustanove što više boraviti na zraku s djecom, svi zaposlenici zadovoljni su izgledom dvorišta, te ga dodatno oplemenjuju kroz vrt i cvjetnjake.

Nužnost je u gradu Zaprešiću izgraditi novi vrtić i tako za DV Maslačak i njegove korisnike osigurati pedagoški standard. Kroz tijela upravljanja ravnateljica će sa suradnicima ukazivati na taj problem osnivaču vrtića.

III NJEGA I SKRB ZA TJELESNI RAST I ZDRAVLJE DJECE

3.1 Unapređivanje kvalitete zadovoljavanja djetetovih primarnih potreba

Kvalitetno zadovoljavanje primarnih potreba djece u vrtiću čini važan segment brige o djetetovom zdravlju, ali i kvalitete života djeteta u vrtiću, te stvaranja kulturnih navika. Odgojitelji smatraju da su i ove godine vrlo kvalitetno uspjeli zadovoljavati primarne potrebe djece i kroz taj segment rada direktno pozitivno utjecati na rast i razvoj i zdravlje djece.

Kao iznimno postignuće svi odgajatelji navode značajno usvajanje kulturno-higijenskih navika osobito, pravilno pranje ruku, te usvajanje refleksnog kašljana i kihanja u lakat. Tom fenomenu upravo je pridonijela aktualna epidemiološka situacija pandemije COVID-19 bolesti radi koje je vrtić jedan period bio i zatvoren a otvaranjem vrtića uslijedile su pojačane higijensko-zaštitne mjere kao osnova sprečavanja ulaska i širenja te bolesti u vrtiću. Djeca sve dobi su bila vrlo informirana, primjereno su razgovarala o korona virusu i bolesti s roditeljima i s odgajateljima i to ih je dodatno motiviralo da brzo i kvalitetno usvoje navedene samozaštitne obrasce. Djeca su učila i usvajala sadržaje vezane uz COVID- 19 kroz razgovore, čitanje priča, proigravanje, likovno su se izražavala a nastajali su i vrlo edukativni uradci djece u obliku slikopriča.

Četvero odgajatelja navelo je da su pojačane mjere pranja i dezinfekcije igračaka gdje su i djeca sudjelovala u brizi za prostor, brisanju prašine, pranju igračaka, rezultirale smanjenjem oboljenja u njihovim skupinama ali to se ne može sa sigurnošću i objektivno dovesti u korelaciju s pojačanom dezinfekcijom jer je i inače u tom periodu pobol nešto niži.

Odgajatelji koji su uključeni u projekt HCK „Odgoj za humane vrednote od malih nogu“ ga navode kao vrlo kvalitetan osobito one aktivnosti i materijale iz projekta koji se odnose na zaštitu zdravlja i brigu o osobnoj higijeni. Te aktivnosti su obogatile dosadašnji rad, dale su im korisne ideje za daljnji rad a neki odgajatelji navode kao vrijednost da su djeca potaknula i roditelje da se dodatno educiraju i uključe u aktivnosti i kod kuće. Kao postignuće većina odgajatelja navodi osamostaljivanje djeteta u brizi za sebe a to se osobito odnosi na djecu jasličkih skupina koja sada samostalno koriste žlicu i jedu, piju tekućinu iz čaše, biraju krevet za spavanje, odlažu svoje stvari u individualne ladice i dr.

Najviše poteškoća u ostvarivanju planiranih zadataka u ovom segmentu odgojitelji vide u deficijentnom materijalno-tehničkom kontekstu i u tom smjeru navode i prijedloge za poboljšanje: nabava novih navlaka za spužve i spužvi za spavanje kao i tamnih zavjesa za stvarajuće umirujuće atmosfere za odmor, nabava individualnih ladica, suradnja sa sportskim centrima i školama radi korištenja sportskih dvorana , nabava nove opreme za provođenje TZK vani, nabava kvalitetnijih dozatora za sapun, nabava pleksiglas pregrade ispred stolića za prematanje itd.

U procjenjivanju kvalitete života djeteta u ovom segmentu brige o djeci uključeni su i roditelji putem ankete za roditelje (N=92). Većina njih izuzetno je zadovoljna napretkom svoje djece u pojedinim segmentima razvoja osobito u razvoju samostalnosti i usvajaju

znanja, vještina i navika iz tog područja. Njihove procjene koreliraju sa procjenama odgojitelja. Najveći napredak prepoznaju u samostalnom uzimanju hrane i tekućine, samostalnom oblaženju i svlačenju i brizi za vlastite stvari te ponajviše u usvajanju kulturno-higijenskih navika.

3.2 Praćenje rasta i razvoja djece i stanja uhranjenosti

Radi procjene stanja uhranjenosti djece tijekom mjeseca prosinca 2019. izvršena su antropometrijska mjerena. Proljetna antropometrijska mjerena ove godine su izostala radi zatvaranja vrtića tijekom perioda pandemije Covid-19 bolesti. O rezultatima i potrebnim mjerama informirani su odgojitelji i roditelji kroz uvid u antropometrijski list.

Da bi se ustanovilo da li težina i visina odgovaraju dobi djeteta, korištene su međunarodno priznate vrijednosti (krivulje rasta) određene prema dobi i spolu, izražene u percentilima, što je i propisana obveza kod obrade podataka. Visina i težina poželjno uhranjene djece obično se kreće između 25. i 75. percentila, a djecu čije su vrijednosti visine i/ili težine ispod 5. i iznad 95. percentila potrebno je dodatno pratiti i savjetovati se s nadležnim liječnikom.

Antropometrijska mjerena tijekom mjeseca prosinca 2019. godine izvršena su u 12 odgojnih skupina. Od ukupnog broja upisane djece ($N= 309$) izmjereno je njih 201 što je 65.04% djece. Nisu mjerena jaslička djeca i djeca koja nisu bila prisutna.

Prekomjerna tjelesna težina zabilježena je kod 2 dječaka i 3 djevojčice (1.61% od ukupnog broja djece u vrtiću). Roditelji pretile djece obaviješteni su o povećanoj tjelesnoj težini svoje djece. Smanjen rast nije uočen ni kod jednog djeteta.

I nadalje je važno kroz odgojno-obrazovni rad podizati svjesnost o pravilnoj prehrani, tjelesnoj aktivnosti te usvajanju zdravih stilova života iako broj pretile djece unazad nekoliko godina nema tendenciju rasta u našem vrtiću. U tom smjeru nekolicina odgajatelja hvali i predlaže daljnje održavanje kulinarskih radionica jer tako djeca lakše usvajaju znanja o zdravoj namirnici koja se popularizira i lakše usvajaju zdrave prehrambene navike.

3.3 Unapređivanje razine kvalitete zaštite oralnog zdravlja djece

Prevencija karijesa važan je segment brige o zdravlju djece. Ona je zastupljena kroz brigu o pravilnoj prehrani te zdravstvenom odgoju djece i roditelja. Zdravstvena voditeljica je vodila radionice za djecu. U tu svrhu koristi lutku konjića Đimija. Radionice i sam lutak su za djecu vrlo dojmljivi, a korisni su i grupni posjeti stomatologu koji se organiziraju u sklopu odgojno-obrazovnog rada. Ove godine 2 posjeta stomatološkoj ordinaciji dr. Bekavac su otakzana zbog zatvaranja vrtića radi pandemije. Radi toga u te dvije grupe nisu provedene pripremne aktivnosti i nije uvedeno pranje zubi u vrtiću.

U većini odgojno-obrazovnim grupa djece od 5 godina pa do polaska u školu djeca nakon ručka Peru zube. O pozitivnim i negativnim aspektima pranja zubi u vrtiću odgojitelji i roditelji imaju različite stavove. Kvaliteta higijenskih uvjeta u vrtiću, osobito odlaganje

pribora za pranje zubi teško se postiže. Neki odgojitelji kao poteškoću navode nedovoljnu suradnju roditelja tj. neredovito odnošenje i kontrolu pribora za pranje zubi kući petkom. To je argument manjeg broja odgojitelja i roditelja koji smatraju da se time djeci više šteti nego koristi. Ipak nešto veći broj odgojitelja i roditelja smatraju pranje zubića u vrtiću kvalitetom. Kako bi održali tu kvalitetu i stavili je na još viši nivo predlažu da pribor za pranje zubi bude uvijek u sobama dnevnih boravaka, u platnenim vrećicama, na ploči s kukicama i na uvidu odgojiteljima, a ne u sanitarima gdje priboru imaju pristup i djeca iz drugih skupina.

3.4 Zadovoljavanje posebnih prehrambenih potreba djece

Posebne prehrambene potrebe u vrtiću ima ukupno 14 djece. Od toga broja 2 djece ima samo intoleranciju na mlijeko, 1 dijete je na prehrani bez svinjetine radi vjerskih razloga, a ostalih 11 djece ima nutritivne alergije.

Ukupan broj alergija na pojedine alergene je 14. Većina djece ima kombinirane alergije na nekoliko alergena. Dobrom edukacijom kuharica i odgojitelja, te osiguravanjem zamjenskih prehrambenih artikala adekvatno su zadovoljene posebne potrebe u prehrani djece. Problemi koji su se uočavali u popodnevnoj užini kod djece alergične na mlijeko, zbog jednoličnosti izbora užine, uspješno su riješeni uvođenjem još nekih zamjenskih namirnica u užinu te pečenjem domaćih kolača s bezglutenskim brašnom s voćem i bez mlijeka kako bi ujedno zadovoljili potrebe djece alergične na pšenicu i na mlijeko.

Tablica 3.1 Prikaz broja alergija na pojedene alergene

ALERGIJA	F
ORAŠASTI PLODOVI	5
JAJA	6
MLIJEKO I MLIJEČNE PRERAĐEVINE	2
SUHOMESNATI PROIZVODI	1
MESO PERADI	2
KAKAO, ČOKOLADA	0
KONZERVANSI, UMJETNE BOJE	2

CITRUSNO VOĆE	0
RIBE I ŠKOLJKE	0
SOJA	0
PŠENICA	0
UKUPAN BROJALERGIJA	16

3.5 Prevencija respiratornih oboljenja s osvrtom na period pandemije Covid-19

Prema evidenciji pobola, respiratorna oboljenja predstavljaju najčešći uzrok izostanaka djece iz vrtića. Tijekom siječnja i veljače njihova učestalost je povećana, kako kod djece, tako i kod odraslih. U tom razdoblju su pojačano poduzimane preventivne mjere koje uključuju redovito provjetravanje, pojačano čišćenje i dezinficiranje predmeta, kretanje i boravak na zraku i prehranu obogaćenu vitaminima. Osim preventivnih mjera provodi se zdravstveni odgoj djece s naglaskom na učenju samozaštitnih vještina - pravilno održavanje osobne higijene (osobito ruku i nosa), pravilnog kihanja, kašljanja i ispuhivanja nosa, te zdravstveni odgoj roditelja i odgajatelja. U cilju što učinkovitije prevencije respiratornih bolesti u odgojnim skupinama s novoprimaljenom djecom održani su roditeljski sastanci. Roditeljima je prezentiran program zdravstvene zaštite djece u vrtiću. Na tzv. kutićima za roditelje su bili ponuđeni materijali s tematikom najčešćih oboljenja u dječjoj dobi, simptomima i mjerama sprečavanja istih.

U odgojnih skupina djece u 4. i 5. godini života proveden je projekt u radu s djecom pod nazivom „Pobjedimo prehladu i gripu“. Osmišljen je bogat prostorni kontekst i aktivnosti za koje su djeca pokazala veliki interes.

Specifičnost ove godine koja je donijela promjene u svim segmentima života i rada u vrtiću je pandemija COVID- 19 , virusne, izrazito kontagiozne bolesti koju manifestira visoka temperatura, kašalj, kratak dah, bol i težina u prsima, a koja se iz Kine od prosinca 2019.godine počela naglo i globalno širiti po cijelom svijetu. Od početka vrtić prati aktualnu epidemiološku situaciju i strogo primjenjuje sve preporuke i upute Ministarstva zdravstva, Nacionalnog stožera civilne zaštite, te Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo. Povećanjem broja zaraženih osoba u Hrvatskoj NSCŽ donio je odluku o zatvaranju dječjih vrtića od 16.03. 2020. godine. Oba objekta bila su zatvorena do 11.05. 2020.godine ali je roditeljima omogućen prihvatanje djece u drugom gradskom vrtiću Vrtuljak. 11.05.2020. godine se započinje s radom ali pod posebnim i pojačanim mjerama zaštite kako bi se spriječio ulaz odnosno svela mogućnost širenja bolesti COVID- 19 u vrtiću među djecom i zaposlenicima na najmanju moguću mjeru. Poradi toga u prvom periodu od 2 tjedna vrtić je radio u formi

dežurstva- za zbrinjavanje djece roditelja koji rade i nemaju druge mogućnosti čuvanja djece. Roditeljima su dane stroge upute kojih se trebalo pridržavati prilikom dovođenja djece u vrtić a koje su uključivale: predavanje djece na ulaznom prostoru vrtića (3 ulaza u 3 dijela vrtića), obvezno mjerenje temperature prije dolaska u vrtić (u slučaju temperature iznad 37,2 *i dr. znakova zaraznih bolesti zabranjen je dolazak u vrtić) koju odgojitelj obvezno evidentira u Evidencijsku listu temperature, obvezno nošenje maske, dezinfekcija ruku i obuće na dezbarijeri na ulazu, održavanje fizičke distance u odnosu na druge roditelje, djecu i djelatnike. Djeca ne trebaju dezinficirati ruke, niti nositi masku ali ih odgojitelj odmah vodi u sanitar i upućuje na pranje ruku. Djeca su bila formirana u grupe od 9 djece vodeći računa da zajedno budu braća i sestre i da se ne miješaju sa ostalim grupama djece kako na vanjskim tako i u unutarnjim prostorima vrtića. Pojačane su mjere čišćenja, dezinfekcije (svih kontaktnih površina) i prozračivanja prostora vrtića koje tehničko osoblje provodi svaka 2-3 sata i evidentira u Liste. Osoblje vrtića je putem radnih sastanaka i OV upoznato sa novim mjerama postupanja u slučaju pojave epidemije zaraznih bolesti koje su dodatno uvrštene u dokument „Mjere sigurnosti i protokole postupanja u kriznim situacijama“. Navedene mjere nalaze se u prilogu koji slijedi.

Mjere postupanja u cilju prevencije epidemije zaraznih bolesti

U slučaju pojave epidemije zaraznih bolesti (respiratornog tipa-kao gripa ili COVID-19), Vlada RH može potpuno obustaviti rad dječjeg vrtića ili donijeti odluku o radu vrtića u posebnim uvjetima (dežurstvo) te se tada odgojno-obrazovni rad provodi uz uvjete i mjere koje objavljuje HZJZ a koje su podložne promjenama ovisno o mijenjanju epidemiološke situacije.

1. Rad u vrtiću će biti organiziran na način da se u vrtiću nalazi najmanji mogući broj djelatnika u isto vrijeme (prema mogućnostima, odgajatelji s djecom se nalaze u jednom dijelu vrtića a administrativno osoblje u drugom s tendencijom što više rada od kuće).
2. U vrtić nije dozvoljen ulazak zaposlenicima koji nisu raspoređeni na posao.
3. Za vrijeme tzv. dežurstva vrtića rad djelatnika će biti organiziran u tjednim ili dvotjednim smjenama tako da jedan odgojitelj skrbi o najviše do 9 djece, da se odgojitelji ne preklapaju u radu te da jedan odgojitelj skrbi uvijek o istoj djeci (u jednom razdoblju-smjeni).
4. Djelatnici koji imaju povišenu tjelesnu temperaturu ili druge simptome bolesti ne dolaze na posao, javljaju se ravnatelju.
5. Komunikacija s roditeljima i sa drugim djelatnicima mora biti bez uobičajenih socijalnih kontakata i na međusobnoj udaljenosti od 1 m na vanjskom prostoru, 2 m unutar vrtića (u tom smislu ne prilaziti drugim osobama, ne grupirati se). Odgojitelji se u radu s djecom također koliko je to moguće pridržavaju tih uputa, iznimno se to ne odnosi na vrijeme obavljanja njegove djeteta, a tada je preporuka da se sve radnje obave u što kraćem vremenu
6. Vrata vrtića će biti zaključana, roditelj zvoni i predaje dijete na dogovorenom ulazu. Nakon popuštanja strogih mjera roditelj će moći ući u vrtić ali uz mjere zaštite

(prolaz kroz dezbarijeru, maska, dezinfekcija ruku). Administrativni ulaz će biti otključan prema potrebi.

7. Po ulasku u objekt obavezna je dezinfekcija ruku svih osoba koje ulaze u objekt kao i dezinfekcija obuće na postavljene dezbarijere na ulazu.
8. Svi djelatnici i druge osobe koje ulaze u vrtić upisuju se u Evidencijsku knjigu u koju upisuju temperaturu i eventualno postojanje drugih simptoma bolesti.
9. Odgajatelji i tehničko osoblje oblače čistu radno-zaštitnu odjeću i obuću koju je preporučljivo svakodnevno nositi na pranje.
10. Zaštitne maske se koriste opcionalno, dok nošenje rukavica se ne preporučuje (osim tehničkom osoblju), prednost se daje učestalom pranju i dezinficiranju ruku.
11. Pri ulasku u odgojnu skupinu dijete se upućuje na pranje ruku, dijete ne dezinficira ruke niti koristi zaštitnu masku.
12. Djeletu se beskontaktnim topломjerom mjeri tjelesna temperatura na čelu te ista upisuje u Evidencijsku knjigu. U slučaju temperature iznad 37,2 °C zove se roditelj da dođe po dijete i javi pedijatru radi odluke o dalnjem postupanju.
13. Odgajatelj planira i provodi koliko je god moguće više aktivnosti na otvorenom. Ukoliko je ikako moguće, za vrijeme igre ili obroka osigurati razmak među djecom od najmanje 1 m (npr. za jednim stolom najviše 2 djece).
14. Krevetići za poslijepodnevni odmor moraju biti razmaknuti 1-2 metra, koristiti osobne jastučnice djeteta. Ukoliko je moguće organizirati spavanje u odvojenoj sobi-spavaonici.
15. U planiranju didaktičke opreme sobe, treba dati prednosti opremi glatkih, tvrdih površina koje se lako dezinficiraju. Ne preporučuje se korištenje prirodnina odnosno materijala kao što su kinetički pjesak, glina, kukuruz, riža i sl. te svih igračaka koje se ne mogu oprati deterđentom i vodom te osušiti na zraku.
16. Na kraju svakog radnog dana- posebno za skupine djece koja su sukladno dobi sklona stavljaju igračaka u usta, igračke oprati, osušiti (po mogućnosti na suncu) te dezinficirati . Brigu o dezinfekciji igračaka u SDB vodi odgajatelj i dnevno dokumentira u pedagošku dokumentaciju.
17. Higijena zraka unutarnjeg prostora se održava čestim provjetravanjem i/ili po mogućnosti stalnim držanjem prozora otvorenim
18. Tehničko osoblje pojačano provodi mjere čišćenja i dezinfekcije prema planu (izmjena klorne otopine dezbarijera svaka 3 sata, dezinfekcija kontaktnih površina svaka 2 sata), sve postupke evidentira u dnevne planove dezinfekcije. Tehničko osoblje također vodi brigu o čišćenju i dezinfekciji igračaka koje se koriste tijekom boravka na zraku kao i dnevnoj dezinfekciji pješčanika ukoliko je odobreno da se koristi.
19. Odgajatelji također pojačano paze na higijenu i razgovaraju s djecom na njima primjereno način o razlozima pojačanih mjeru.
20. Svi artikli koji ulaze u vrtić kroz gospodarski ulaz moraju se dezinficirati (ekonom, kuhanje, spremačica) a svježe voće i povrće se odmah stavlja na pranje.
21. Posljednje osobe koje izlaze iz vrtića su poslijepodnevne spremačice koje još završno dezinficiraju sve korištene površine.

22. Odgovorne osobe u vrtiću prate provedbu rada u dječjem vrtiću (dolazak i odlazak djece, rad svih djelatnika, uvjete rada, postupke u slučaju sumnje na zarazu djeteta ili djelatnika, prehranu, ažuriranje mrežnih stranica s informacijama roditeljima i dr.), prema potrebi revidiraju i dopunjavaju mjere postupanja sukladno novim saznanjima i uputama nadležnih institucija.

3.6 Evidencija ozljeda

Tijekom godine u vrtiću su se desile ukupno 4 ozljede, od kojih je 3 sanirano u vrtiću bez potrebe obrade u drugim institucijama a jedna povreda je zahtijevala obradu u Bolnici za dječje bolesti Klaićeva. Dječak je uslijed pada sa stolice razvio posjekotinu na zatiljku koja je zbrinuta sa 2 kirurška šava. Povrede su se dogodile u SDB (f=3) i to dvije padom na drveni namještaj, jedna na pod, te jedna na vanjskom igralištu (f=1). Prema evidenciji pobola tijekom godine bilo je ukupno 2 prijeloma. Od toga se nijedan prijelom nije dogodio u vrtiću, nego kod kuće.

Posebno dramatična situacija sa potrebom za intervencijom službe Hitne medicinske pomoći desila se s dječakom iz jasličke grupe koji je u vrtiću za vrijeme doručka sjedeći za stolom počeo blijediti, orosio se znojem te klonuo, ušao u besvjesno stanje, nije reagirao na dozivanje, trešnju ni podražaje. Puls i disanje su mu bili uredni, ali je stanje prepoznato kao vitalno ugrožavajuće te je odmah pozvana HMP. Kola HMP sa lječnicom i medicinskim tehničarem su stigla za 3 minute no ni oni nisu dječaka uspjeli dozvati svijesti, čak nije reagirao na ubod iglicom prilikom vađenja šećera iz prsta koji je bio uredan. Dječak ipak dolazi svijesti prilikom nošenja u kola hitne pomoći ali je zbumjen i ne reagira ni plačem ni otporom. U pratnji oca odvezen je u KB Sestre milosrdnice te zaprimljen na odjel Neurologije. Zdravstveno stanje dječaka je kroz nekoliko dana bilo stabilno, učinjena je obrada koja nije ukazala na nikakve patologije te je dječak otpušten iz bolnice i ostao do daljnjega na kućnom liječenju.

3.7 Evidencija pobola djece

Tablica 3.2 Prevalencija bolesti od 9. do 6. mjeseca pedagoške godine 2019./2020.

BOLESTI/MJESEC U GODINI	9.	10.	11.	12.	1.	2.	3.	4.	5.	6	Σ
UPALA DIŠNIH PUTOVA	16	21	23	21	11	20	8		6	6	162
VODENE KOZICE	0	2	5	0	0	0	0		0	0	7
VIRUSNE BOLESTI	6	6	8	9	12	16	12		2	3	84

UPALA ŽDRIJELA I TONZILA	3	12	14	9	7	11	6		3	1	66
ŠARLAH	0	2	2	1	0	2	2		0	0	9
VIRUSNA UPALA PLUĆA	0	1	0	0	0	2	1		0	0	4
AKUTNI BRONHITIS	4	5	6	17	16	13	6		1	1	68
VRUĆICA NEPOZNATOG UZROKA	3	7	8	8	2	0	2		2	1	33
ASTMA (POGORŠANJE)	1	1	0	0	0	0	1		0	0	3
BOLESTI USTA I ZUBI	0	1	2	0	0	0	0		0	0	3
ALERGIJSKE BOLESTI KOŽE	2	1	0	0	3	2	0		0	1	9
BOLESTI MOKRAĆNIH PUTEVA	0	1	2	2	0	2	1		0	0	8
GRIPA	0	0	0	0	2	4	2		0	0	8
UPALE OKA	5	5	6	7	6	4	7		1	1	52
UPALE UHA	6	7	7	16	11	8	10		4	4	93
BOLESTI PROBAVNOG SISTEMA	5	9	11	9	9	8	5		2	1	59
MONONUKLEOZA	0	0	0	1	0	0	1		0	0	2
PETA BOLEST	0	0	0	0	0	0	2		0	0	2
PRIJELOMI	0	0	0	0	0	0	0		0	0	0
OSTALE BOLESTI	3	2	3	4	2	2	4		2	1	20

Analizom pobola temeljenom na liječničkim potvrdoma koje izdaje pedijatar nakon bolovanja djeteta utvrđeno je da su respiratorne infekcije, kao i svake godine, vodeći uzrok bolovanja djece. To objašnjavamo nezrelim imunološkim sustavom malog djeteta, učestalim i intenzivnim kontaktima s velikim brojem djece te kapljičnim načinom prijenosa bolesti.

Od ostalih bolesti mogu se izdvojiti upale uha i oka i akutne crijevne bolesti. Dokazanih streptokoknih upala grla je bilo, ali u nijednoj grupi 15% oboljele djece u prvom tjednu (ISKRA-smjernice za grlobolju). Stoga nije bilo potrebe za uzimanjem briseva ili grupnom kemoprofilaksom (preporuka nadležnog epidemiologa).

Ušljivost se također pojavljivala sporadično u pojedinim grupama u sva tri objekta ali nije poprimila razmjere epidemije, odnosno, nije se proširila na ostale grupe u objektu. Također se primjećuje da epidemija vodenih kozica koja se uobičajeno dešavala u proljeće je izostala a u jesen je bilo samo 7 slučajeva što je neobično i navodi da taj trend pratimo sljedeće godine. Ove zime nije bilo epidemije gripe, već samo nekoliko sporadičnih slučajeva. Tijekom ožujka i cijeli travanj, te do 11.05.2020.god. vrtić uopće nije radio radi pandemije COVID-19 bolesti pa je smanjen ukupni broj pobola djece. Nasreću, u vrtiću nije bilo nijednog oboljenja od COVID- 19 bolesti niti među djecom kao ni zaposlenicima.

Suradnja s HE odjelom DZ Zaprešić odvijala se redovito, a u svrhu informiranja o kretanju infektivnih bolesti na području Grada, te savjetovanja u specifičnim situacijama (streptokokne bolesti, ušljivost, izmjena informacija o mjerama samoizolacija) i procjenjuje se kao zadovoljavajuća.

Analizom pobola i procjenom epidemiološke situacije može se zaključiti da je zdravstveno stanje djece bilo bez osobitosti i u skladu s očekivanim pobolom djece u kolektivu.

3.8 Sanitarno-higijenski nadzor i unapređivanje sanitarno-higijenskih uvjeta

Od 01.01. 2020. god. vrtić Maslačak počinje s radom kao samostalna ustanova ali u pogledu organiziranja prehrane i unapređenja sanitarno-higijenskih uvjeta nema velikih promjena. U centralnoj kuhinji zaposlene su glavna i pomoćna kuharica iz vrtića Maslačak, pridružuje im se još jedan kuhar koji je već radio u našem vrtiću te nastavljaju provoditi dobru higijensku praksu u održavanju prostora, opreme i pripreme hrane kao i sve druge preventivne postupke temeljene na HACCP načelima.

Prema Zakonu o higijeni hrane i mikrobiološkim kriterijima za hranu (čl. 7) u Plan uzorkovanja hrane i utvrđivanje mikrobiološke čistoće uključeni su i svi područni objekti tako da su mikrobiološki brisovi predmeta, površina i ruku te uzorci hrane i vode ispitivani u ZZJZ Zagrebačke županije kako slijedi:

Tablica 3.3 Uzorkovanje hrane i utvrđivanje mikrobiološke čistoće tijekom godine

OBJEKT	UZORKOVANJE
CENTRALNA KUHINJA Ulica hrvatske mlađeži 4	UZORAK MIKROBIOLOŠKI: HRANA (1 uzorak) - 4 puta godišnje.
	BRISEVI (PREDMETI, POVRŠINE, PRIBOR, RUKE): 10 briseva 4 puta godišnje.
	UZORAK VODA: 1 uzorak godišnje UZORAK HRANA-nutritivna i energetska analiza- 1 uzorak godišnje
PODRUČNI OBJEKT Trg mladosti 9	UZORAK HRANA (1 uzorak) - 2 puta godišnje.
	BRISEVI (PREDMETI, POVRŠINE, PRIBOR, RUKE): 5 briseva - 2 puta godišnje.
	VODA: 1 uzorak godišnje.

Nutritivna i energetska analiza obroka ispitivana je 2 puta godišnje iz uzoraka hrane iz centralne kuhinje. Sva dosad učinjena analitička izvješća uzorkovane hrane kao i brisova kuhinjske opreme i pribora ukazuju na potpunu ispravnost te potvrđuju da se preporučene smjernice primjenjuju u praksi.

Nažalost, nakon puno godina jedno uzorkovanje vode bilo je neadekvatno. Prema uputama Stručnog povjerenstva za vodu Ministarstva zdravstva, ove godine smo dodatno tražili uzorkovanje vode na pojavnost Legionelle i ostatnih metala u objektima koji su duže bili zatvoreni radi pandemije. U područnom objektu Pionir uzorak vode bio je pozitivan na Legionellu. Obaviještena je nadležna viša sanitarna inspektorica iz Županijskog ureda te epidemiolog koji su došli na uvid. Prema preporučenim mjerama kontaktirali smo HEP Toplinarstvo koji su u dva navrata izvršili pasterizaciju cijelog sustava vode u zgradu uz ispuštanje tople i hladne vode na svim slavinama. Objekt je započeo sa radom odmah nakon ponovljenog nalaza vode koji je bio uredan. Isti postupak planira se ponovno u kolovozu neposredno prije ponovnog otvaranja objekta nakon ljetne stanke. Sve preporuke stručnog

povjerenstva za vodu uvrstili smo kao zaseban dokument u HACCP dokumentaciju te se kao takav namjerava provoditi ubuduće i biti stepenica više u unaprjeđenju higijensko-sanitarnih uvjeta i zaštite zdravlja djece.

Prema Planu provedbe DDD mjera djelatnici poduzeća Sanvet d.o.o 2 puta godišnje su vršili nadzor nad prisutnošću glodavaca i insekata. Prema pozivu su došli najesen, u 2 navrata, radi pojave miševa u 3 sobe dnevnih boravaka a koji su nakon njihove intervencije ulovljeni.

U okviru HE zaštite svi djelatnici vrtića su pristupili sanitarnom pregledu u svrhu produženja sanitarne iskaznice. Ove godine 5 djelatnika je obnovilo Tečaj higijenskog minimuma.

3.9 Djeca s posebnim potrebama

Identifikacija posebnih potreba

Identifikacija posebnih potreba temelji se na podacima prikupljenim iz više različitih izvora kao što su npr.:

- Razgovori s roditeljima (na inicijalnim intervjuima prilikom upisa djeteta u vrtića ili na tzv. individualnim konzultacijama tijekom godine);
- Dostupna medicinska i druga specijalističke dokumentacije;
- Opažanja djetetova ponašanja od strane odgojitelja i stručnih suradnika;
- Rezultati primjenjenih testova, upitnika, lista praćenja i sl.;
- Suradnja s drugim ustanovama;
- Individualni rad s djecom.

Cilj je što ranije identificirati djecu s posebnim potrebama, za što je nužno sustavno unapređivati cjelokupan proces kako bi se kvalitetnije objedinili podaci o dječjem razvoju, a samim time omogućilo pravodobno reagiranje.

S obzirom da odgajatelji „imaju“ referentnu grupu u prilici su brzo uočiti specifične potrebe djeteta. Postavlja se pitanje koliko je informacija koju odgajatelj ima o djetetu kvalitetno iskorištena, da li ju je i na koji način prenio stručnom suradniku. Vrijedi i obrnuto, dakle, koliko su osjetljivi primjenjeni postupci relevantnih stručnih suradnika u smislu uočavanja i prepoznavanja posebnih potreba djece.

Najosjetljivije je, naravno, područje rada s roditeljima, osobito na razini prihvaćanja djetetovih posebnih potreba, na čemu je potrebno intenzivno raditi.

Djeca, kod koje su odgajatelji ili drugi članovi stručnog tima tijekom godine uočili svojevrsna odstupanja, bila su uključena u proces psihodijagnostike u vrtiću. Nekolicina djece upućena je na dodatnu obradu u druge specijalizirane ustanove, najčešće u SUVAG, Bolnicu za dječje bolesti u Klaićevoj i ERF.

Generalno gledajući, vezano uz djecu s posebnim potrebama, nastojalo se osigurati:

- Da važne informacije o djetetu budu dostupne svima uključenim u rad s djetetom;
- Stručnu pomoć i podršku;
- Stručnu literaturu i druge oblike stručnog usavršavanja vezane uz posebne potrebe.

Planirani postupci:

- Individualizirano planiranje i evaluacija (u sklopu orijentacijskog periodičnog planiranja na razini odgojnih grupa);
- Izrada individualiziranog odgojno-obrazovnog plana za pojedinu djecu (IOOP) – timski (odgajatelji, roditelji, članovi stručnog tima) – praćenje i evaluacija 2 puta tijekom godine;
- Konzultacije, odnosno savjetodavni rad s roditeljima;
- Konzultacije, odnosno savjetodavni rad s odgojiteljima;
- Upućivanje roditelja na suradnju s institucijama izvan Vrtića;
- Suradnja s vanjskim institucijama – razmjena informacija, edukacija, savjetovanje, planiranje.

Ostvarenje zadaće pravovremenog i kvalitetnog rada s djecom s posebnim potrebama bitno otežava činjenica da stručni suradnici u vrtiću rade na pola radnog vremena i tek se na sat vremena tjedno okupljaju kao tim.

Tablica 3.4 Prikaz identificiranih posebnih potreba u DV Maslačak za godinu 2019./2020. rangiranih s obzirom na frekvenciju

RANG	POSEBNA POTREBA	f
1.5	Darovitost	31
1.5	Kratka, teško održiva pažnja u većini vođenih aktivnosti ili u aktivnostima u koje dijete bude uključeno ne svojim odabirom	31
3	Sklonost djeteta da gotovo uvijek na frustraciju reagira fizičkim napadom, nasrtanjem na drugoga	26
4.5	Neurorizik djeca; dystoni sindrom i dr.	24
4.5	Motorička nespretnost (neusklađenost pokreta, često pada i sl.)	24
6	Pojačana motorna aktivnost/hiperaktivnost	22

7.5	Teško se uključuje u igru, nespretno surađuje u igri, nije prihvaćeno od drugih, želi dominirati, plače za svaku sitnicu i sl.	21
7.5	Nema povjerenja u vlastite sposobnosti, ne usuđuje se uključiti u neke aktivnosti zbog predikcije neuspjeha i sl.	21
9.5	Loša grafomotorika (nezreo crtež, odbija crtanje, loše drži olovku	19
9.5	Dijete rastavljenih roditelja (naročito onih koji su u procesu razvoda)	19
11	Česti ispadi bijesa	17
12.5	Sklonost djeteta da druge isključuje iz grupe, ignorira, vrijeda, ruga se, psuje	16
12.5	Alergije	16
14	Impulzivnost	15
	Izolira se, ne uključuje se u aktivnosti i/ili igru s djecom	12
17.5	Nezainteresiranost	12
17.5	Kronične bolesti	12
17.5	Poremećaj SI	12
17.5	Ostale obiteljske situacije koje mogu djelovati na dijete (prinova u obitelji, seljenje i sl.)	12
21	Oštećenje/smetnje vida	11
21	Ostalo (zdravstvene)	11
21	Nesamostalnost	11
23	Masturbacija	10

24	Neposlušnost	9
25.5	Stereotipna igra/kvaliteta igre odstupa s obzirom na dob	8
25.5	Izrazita povučenost	8
27.5	Febrilne konvulzije	7
27.5	Tik	7
31	Svjedočenje nasilju u obitelji	6
31	Poremećaj hranjenja (odbija hranu)	6
31	Nekontrolirano noćno ili dnevno mokrenje	6
31	Grize nokte, čupka kosu i sl. (autoagresija)	6
31	Oštećenje/smetnje sluha	6
34.5	Poremećaj hranjenja (previše jede)	4
34.5	Izrazito loša socijalni-ekonomска slika obitelji	4
37	Sklonost „laganju“	3
37	Sklon je „ukrasti“	3
37	Zlostavljanje i/ili zanemareno dijete	3
39	Intelektualne teškoće (Sy. Down)	2
42	Poremećaj iz autističnog spektra	1
42	Opstipacija	1

42	Elektivni mutizam	1
42	Jaki strah	1
42	Epilepsija	1
46.5	Nekontrolirano ispuštanje stolice	0
46.5	Problematično seksualizirano ponašanje	0
46.5	Teže bolesti i stanja u obitelji (teško bolestan roditelj, ovisnici, duševno bolesni, PTSP i sl.)	0
46.5	Djeluje depresivno, zabrinuto, ima česte napade plača i sl.	0

Podaci navedeni u Tablici 3.4 prikupljeni su u tu svrhu osmišljenim protokolom u kojeg su odgajatelji upisivali djecu koja prema njihovom mišljenju odgovaraju opisu određenog odstupanja, ponašanja i sl. Ovako prikupljeni podaci podložni su greškama, u prvom redu subjektivne procjene odgajatelja, odnosno njihove implicitne definicije, doživljaja pojedine posebne potrebe. Stoga govorimo o posebnim potrebama prema procjeni odgajatelja, a ne o posebnim potrebama koje se temelje na objektivnim (dijagnostičkim) kriterijima.

Prema podacima navedenim u Tablici 3.4 najfrekventnije posebne potrebe tijekom godine 2019./2020. bile su darovitost ($f=31$) i deficit pažnje ($f=31$). Slijede: sklonost djeteta da na frustraciju reagira fizičkim napadom ($f=26$), neurorizik ($f=24$), motorička nespretnost ($f=24$), pojačana motorička aktivnost ($f=22$), socijalna nekompetentnost, odnosno nekompetentnost u iniciranju i/ili održavanju socijalnih odnosa ($f=21$) te nisko samopouzdanje ($f=21$).

S obzirom na posebnu pažnju koja se u vrtiću pridaje potpori socijalnoj kompetenciji čini se zanimljivim istaknuti frekventnost posebnih potreba za koje se može pretpostaviti da sudjeluju u oblikovanju atmosfere, dinamike i socijalnih odnosa u grupi. To su prije svega: sklonost djeteta da na frustraciju reagira fizičkim napadom ($f=26$), socijalna nekompetentnost (teškoće uključivanja u igru, nespretna suradnja u igri, neprihvaćenost od drugih, sklonost dominaciji i sl.) ($f=21$), česti ispadi bijesa ($f=17$), sklonost tzv. indirektnoj agresiji ($f=16$) i neposlušnost ($f=9$). Također, govoreći o socijalnoj kompetenciji moramo spomenuti i djecu sa sklonošću izoliranja i neuključivanja u igru s drugima ($f=12$) te izrazito povučenu djecu ($f=8$).

Djeca s odstupanjima u govorno-jezičnom razvoju

Probir na jezično-govorne i komunikacijske teškoće uključio je oko 323 djece polaznika redovitog programa.

U 3 skupine djece u 2. i 3. godini života (2017. i 2018. godište) kod 6 djece govorno-jezični razvoj odstupa u odnosu na dob (kasni). Kod jednog djeteta je razlog usporenem govorno jezičnom razvoju PAS, i ona je upućena na obradu u specijaliziranu ustanovu. Jedna djevojčica ima Down sindrom, i usporeni govorni razvoj. Ostala djeca su u praćenju vrtićkog logopeda.

U 3 skupine djece uglavnom 2016. godište, te djece te dobi iz mješovitih skupina, kod 7 djece je prisutna dislalija. 7 djece ima usporen govorni razvoj, od kojih dijete pokazuje komunikacijske teškoće u smislu, poremećaja autističnog spektra. Ostalih 6 djece je u praćenju vrtićkog logopeda, te su upućeni i na obradu u specijalizirane ustanove ili su već u tretmanu specijaliziranih ustanova.

Jedno dijete ima usporen govorni razvoj zbog bilingvizma, te je u praćenju vrtićkog logopeda.

U jednoj grupi djece 2015. godište, te djece te dobi iz mješovitih skupina 3 djece ima usporen govorni razvoj, jedno dijete ima teškoće jezika (PJT) a 6 djece ima dislaliju. Sva ta djeca su u praćenju vrtićkog logopeda, roditelji su bili na konzultacijama s logopedom gdje su dobili upute za rad kod kuće, ili su upućeni na obradu u specijalizirane ustanove.

U 4 skupine djece u 5. i 6. godini života primijećeno je 30 djece s poremećajem izgovora, 5 djece s nedovoljno razvijenim govorom (ne izgovaraju veći broj glasova, siromašan vokabular, agramatičnost). Njihovi roditelji su obaviješteni o njihovim odstupanjima i pozvani na razgovor s logopedom gdje su dobili upute za rad s djecom kod kuće. 16 djece je uključeno u tretman vrtićkog logopeda.

Kod jednog djeteta su primijećene normalne netečnosti, poremećeni ritam i tempo govora, i to dijete su u praćenju vrtićkog logopeda, te su obavljene konzultacije s roditeljima i odgojiteljima.

6 djece pokazuje odstupanja u jezičnom razvoju.

U 1 skupini djece u sedmoj godini života, te djece te dobi u mješovitim skupinama, kod 11 djece su ustanovljene teškoće izgovora. 8 djece je uključeno u terapiju logopeda i uglavnom su svi riješili svoje teškoće.

Dvoje djece je pohađalo logopedsku terapiju u SUVAG-u.

1 dijete ima poremećaj ritma i tempa govora u vidu normalnih netečnosti, te je u tretmanu logopeda izvan ustanove.

Ove godine je u program predškole bilo uključeno 14 djece, od kojih je kod 3 djece primijećena dislalija.

Roditelji te djece su pismeno obavješteni i pozvani na konzultacije s logopedom, te su dobili upute za rad kod kuće.

Tablica 3.5 Učestalost i vrsta poremećaja u odnosu na dob

DOB DJECE	Djeca 2017.i 2018. godište	Djeca 2016. godište	Djeca 2015. godište	Djeca 2014. godište	Djeca 2013. godište	Program predškole	Ukupno
TEŠKOĆE							
Teškoće izgovora		6	14	21	15	3	59
Jezične teškoće- usporen govorni razvoj	4	6	6	2			18
Jezične teškoće- nedovoljno razvijen govor				3			3
Jezične teškoće- posebne jezične teškoće			2	4	1		7
Poremećaj ritma i tempa govora			1		1		2

Komunikacijske teškoće	1	1			2		4
Ukupno	5	13	23	30	19	3	93

U prvom redu tablice se primjećuje da broj teškoća izgovora raste s kronološkom dobi. To je zato što se u nižoj kronološkoj dobi većina odstupanja definira kao razvojna, a što je dijete starije, sve je manje odstupanja koja prolaze kao razvojna i zato se dešava taj porast. U predškolskoj dobi se među odstupanja ubrajaju i distorzije odnosno glasovi koje dijete izgovara na pogrešan način ili na pogrešnom mjestu, pa je i broj govornih teškoća veći. No, s obzirom da logoped u starijim grupama provjerava govorno jezični status sve djece, te svi roditelji na individualnim konzultacijama dobiju upute za rad kod kuće, jedan dio tih odstupanja se riješi, pa u predškolskoj dobi ostane manji broj djece.

Logopedska terapija se ove godine provodila redovito do 15. 03. Uslijedila je epidemija COVID -19 zbog koje su zatvoreni vrtići, pa je i rad s djecom prisilno prekinut. Logoped je s nekim roditeljima nastavio on line suradnju i terapiju, no nisu svi roditelji bili zainteresirani za taj oblik suradnje. Nekima je logoped slao materijale i zadatke e mailom.

Osim epidemije koja je prekinula terapijski rad, otežavale su i ga i usporavale i bolesti djece i neredovito dovođenje djece u vrtić, zbog čega se terapija nije redovito provodila.

S obzirom na veliki broj djece u vrtiću logoterapija se odvija jednom tjedno. Zato je potreba suradnja roditelja u smislu redovitog nošenja bilježnice za logopeda u koju dobivaju upute za rad kod kuće te redovitog vježbanja s djecom. Tamo gdje roditelji nisu bili zainteresirani za suradnju i nisu vježbali s djecom nažalost nije bilo ni željenih rezultata. Ove godine su roditelji uglavnom nosili bilježnicu za logopeda i uglavnom vježbali s djecom.

Ove godine su u terapiju bila uključena i djeca polaznici predškole, prema mogućnostima roditelja su dolazili ili redovito na terapije ili na konzultacije pa su vježbali kod kuće.

Djeca s trajnim posebnim potrebama – s teškoćama u razvoju

U DV Maslačak, u redovne odgojno-obrazovne programe, uključuju se djeca s teškoćama u razvoju.

Tijekom pedagoške godine 2019./2020. u DV Maslačak u inkviziji je bilo ukupno 21 dijete s teškoćama u razvoju. 13-ero djece imalo je adekvatnu dokumentaciju na osnovi koje je vrtić ostvario pravo na sufinciranje djece u programu javnih potreba. (Tablica x).

Tablica 3.6 Prikaz frekventnosti teškoća u razvoju u DV «Maslačak» za godinu 2019./2020. (uz Nalaz i mišljenje prvostupanjskog tijela vještačenja, odnosno Zavoda za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom)

TEŠKOĆA U RAZVOJU	F
Down sindrom, neurorizično dijete, fluktuirajući mišićni tonus	1
Down sindrom, neurorizično dijete, kašnjenje u usvajanju posturalnih reakcija, Hipotonija, infantilni spazmi	1
Hemiparesis 1.dex postICV VI G80	1
Specifični mješani razvojni poremećaj; Dysfunctio progressus orationis et lingue, non signata; konvulzije novorođenčeta, hipoksična ishemička encefalopatija novorođenčeta, partus vacuum, symptomata et signa systematis nervosi et musculosceletallis cetera et non signata	1
Paraparesis VI G82	1
Dysphrasia, bronchitis obstructiva exacerebata, symptomata et signa systematis nervosi et musculosceletalis cetera	1
Paralysis cerebralis infantilis, symptomata et signa systematis nervosi et musculoscelatis cetera et non signata, defectus septi atriorum cordis, dysfunctio progressus orationis et linguae, non signata, strabismus concominatis convergenes	1
Kkašnjenje u neuromotornom razvoju u okviru niskog posturalnog tonusa XVII R26, nespecificirani poremećaj razvoja govora V F80.9	1
Dystonia (VI-G24)	2
Neonatus; Stanje nakon IVF/ET, Stanje nakon kraniosinestoze Q04.9; Prednja plagiocefalija Q75.0, Recipročna prividno balansirana translokacija između kromosoma 11 i 13 i paracentrična inverzija 6. kromosoma naslijedena po oču; Deformatitet glave Q67.4; Povišene vrijednosti LDH R79.8; St. Post. IVH gr II p.p.l.dex. P52.1; Subduralni hematomi P52.8; Foramen ovaleapertum, periferna stenoza pulm. Arterija obostrano Q21.1; Kašnjenje u neuromotornom razvoju u	1

okviru flukt. Tonusa i asimetrija G24; Stanje nakon rotatornog nistagmusa H55; Hypermetropia o. u H52.2, Aswtigmatismus o.dex. H52.2, Anisometropia	
Mladenački (juvenilni) arthritis M08; Odstupanje u posturalnom razvoju (flukuirajući mišićni tonus hipo-normo, asimetrija lijevo) G24; Bolest mekog tkiva kod bolesti svrstanih drugamo (M73)	1
Poremećaji iz spektra autizma	1

U vrtiću je u inkluziji bilo i 10-ero djece s teškoćama u razvoju kod koje nije bio završen dijagnostički postupak i za koju vrtić nije ostvario pravo na sufinanciranje djece u programu javnih potreba. U Tablici 2 prikazana je frekventnost teškoća u razvoju u DV «Maslačak» za godinu 2019./2020. koje su bile potkrepljene specijalističkom dokumentacijom, ali ne i Nalazom i mišljenjem prvostupanjskog tijela vještačenja.

Tablica 3.7 Prikaz frekventnosti teškoća u razvoju u DV «Maslačak» za godinu 2019./2020. (uz specijalističku dokumentaciju, ali bez Nalaza i mišljenja prvostupanjskog tijela vještačenja)

TEŠKOĆA U RAZVOJU	f
Nespecificirani poremećaji razvoja govora i govornog jezika F80.9	1
Odstupanja u socijalnoj komunikaciji	1
Poremećaji razumijevanja F80.2, Hypoacusis perceptiva bilateralis	1
Dyslalia, nezrela grafomotorika, poremećaj razvoja govora i jezika, nespecificirani	1
Poremećaji razumijevanja (F80.2)	1
Nespecificirani poremećaj razvoja govora i govornog jezika	1
Nespecificirani poremećaj razvoja govora i govornog jezika, teškoće SI	1
Poremećena sposobnost jezičnog izražavanja, nezrelja grafomotorika	1

IV ODGOJNO-OBRAZOVNI RAD

4.1 Razvijanje programa podrške djeci s posebnim potrebama: darovitoj djeci, djeci s teškoćama u razvoju, te socijalno nekompetentnoj djeci osobito plašljivoj, sramežljivoj i povučenoj.

4.1.1. Razvijanje programa podrške socijalno nekompetentnoj djeci

Razvoj socijalne kompetencije djece i emocionalne otpornosti važan je dio prevencije poremećaja u ponašanju. Ovom segmentu odgojno-obrazovnog rada posvećuje se velika pozornost. Vrtić se već niz godina povezuje s drugim institucijama te na ovom području provodi istraživanja i razvija projekte. Zahvaljujući tome dobivena su bogata iskustva koja odgojitelji kontinuirano razvijaju kroz odgojno-obrazovni rad. Ove pedagoške godine, na inicijativu pedagoginje D. Rendulić, formiran je tim odgojitelja s ciljem razvijanja projekta Hrvatskog Crvenog križa „Sigurnije škole i vrtići“. Tim čine odgojiteljice Sanja Ratkajec, Nada Pap, Đurđica Vugec i Jasenka Kranjec.

Podrška socijalno nekompetentnoj djeci i općenito podrška emocionalnom i socijalnom razvoju djece promišljana je kroz timska planiranja, izvještavanja i valoriziranja provedenog u svim odgojnim grupama. Analize pokazuju kako se kroz odgojno-obrazovni rad najčešće radilo na sljedećim vještinama: rješavanje sukoba na socijalno prihvatljiv način, donošenje i slijedenje pravila ponašanja u skupini, dijeljenje igračaka i čekanje na red. Na odgojiteljskom vijeću identificirana su postignuća i problemi na spomenutom dijelu programa (Tablica 4.1).

Tablica 4.1 Identificirana postignuća i problemi u programu poticanja socijalno-emocionalnih vještina

POTICANE SOCIJALE VJEŠTINE	POSTIGNUĆA
„Self koncept“ („To sam ja“)	Slušaju druge
Traženje i prihvaćanje pomoći	Empatija i međusobno jaka povezanost unutar skupine
Prepoznavanje opasnih situacija	„Alarminganje“ u slučaju opasnosti
Emocionalno opismenjavanje	Tješe jedan drugoga
Kontrola emocija	Traže pomoć za drugog

Zauzimanje za sebe	Prepoznaju emocije kod drugog
„Reći STOP!“	Vesele se jedan drugome
Pružiti utjehu prijatelju	Prepoznaju svoje kompetencije i kompetencije drugih
Osjećaj sigurnosti i pripadanja (prihvaćanje odvojenosti od roditelja, razvoj privrženosti odgajateljima, prihvaćanje drugih odraslih u vrtiću, osjećaj sigurnosti u prostoru vrtića, osjećaj pripadnosti grupi)	Daju komplimente Traže pomoć od onog koji zna Samostalno rješavaju konflikte Znaju koje probleme mogu riješiti sami, a gdje im treba odgajatelj
Uvažavanje različitih mišljenja i ponašanja; Prihvaćanje različitosti (osobito djece s TUR-u)	
Odgoda zadovoljstva	
Prihvaćanje i slijedenje pravila	
Samostalno rješavanje konflikata	
Vode ugodne razgovore, pozivaju jedan drugoga u igru	
PROBLEMI	NISU RAZVILI
Dijete s posebnim potrebama (ne pokazuje znakove pripadanja skupini)	U pojedinim skupinama su tek započeli s vježbama za kontrolu emocija
Česti izostanci iz vrtića i ponovna (teža)	Još uvijek se svađaju oko igračaka

prilagodba na vrtić	
Neka djeca se ne mogu nositi s ljutnjom i sklona su ugrožavati druge	Teško verbaliziraju zahtjeve (djeca u 4. godini života)
Dobno mješovite skupine (pojedinci koji teže prihvaćaju odgodu zadovoljstva)	Kod povratka djece u vrtić nakon perioda u kojem je vrtić bio zatvoren zbog COVID-19 evidentna je regresija u ponašanju
Dijete koje nema vještine uključivanja u igru (za uključivanje u igru koristi se napadom na druge)	Pojavilo se tužakanje
Međusobno grubo ophođenje kod nekolicine djece iz skupine	U svim skupinama se nije radilo na vještinama samosmirivanja
Djeca s posebnim potrebama (preosjetljive na zvuk, smeta im buka)	
Manji broj djece koja deklarativno znaju što moraju napraviti, ali to znanje ne primjenjuju	

U svakom slučaju, odgajatelji izražavaju visoku razinu kompetentnosti i kreativnosti u razvijanju ovog segmenta programa. Očigledno je kako postoji zavidna „zbirka“ primjenjenih i primjenjivih aktivnosti poticajnih za razvoj socijalnih vještina.

4.1.2 Razvijanje programa podrške darovitoj djeci

Identifikacija darovite djece

Odgajatelji prepoznaju ukupno N=31 darovito dijete. Vide ih kao djecu koja u odnosu prema svojim vršnjacima mnogo toga čini prije, više, brže, uspješnije, bolje i drugčije. Proces identifikacije darovite djece slijedi tzv. Troprstenastu koncepciju darovitosti. U identifikaciji sudjeluju odgajatelji i roditelji, odnosno psihologinja kroz procjenu intelektualnih sposobnosti, osobina ličnosti i kreativnosti.

Godišnjim planom ustanove planirano je uključivanje roditelja u proces identifikacije darovite djece tijekom ožujka 2020. Međutim, u to je vrijeme vrtić zatvoren zbog COVID-19 krize. Isto tako, planirani su individualni razgovori psihologinje s roditeljima prepoznate darovite djece, koji su iz istog razloga odgođeni.

Individualizacija programa za potencijalno darovitu djecu

Za djecu, koja se prema tzv. troprstenastoj koncepciji darovitosti smatraju potencijalno darovitom, izrađuju se individualizirani odgojno-obrazovni planovi (IOOP). Izrađuje ih u pravilu psihologinja u suradnji s odgajateljima. Temelje se na djetetovim snagama i interesima, a nastoji se poticati više razine misaonih procesa, kreativno mišljenje, a osobito djetetove socijalne i emocionalne vještine, te samoprezentacija. Izuzev pedagoga, ostali stručni suradnici u pravilu ne sudjeluju u individualizaciji programa za potencijalno darovitu djecu, s argumentom nedostatka vremena.

U raspravi provedenoj sa svrhom valorizacije programa rada s potencijalno darovitom djecom odgajatelji generalno izražavaju zadovoljstvo kvalitetom programa s obzirom na stupanj u kojem uspijeva pratiti specifične interese darovite djece, potaknuti razvoj kreativnog mišljenja i više razine misaonih procesa. Darovita se djeca vrlo rano prepoznaju, već u jasličkim grupama, a program donekle individualizira. Upravo su na ovom segmentu (individualizacije programa) odgajatelji najviše kritični. Kako se u tom smislu veća pažnja pridaje djeci s teškoćama, jer „su darovita djeca samostalnija, veći su individualci i lako pronalaze aktivnosti koje ih mogu zadovoljiti u odnosu na djecu s teškoćama“. Naravno, koristi se i argument velikog broja djece u skupini.

Identificirani su i neki drugi nedostaci kada govorimo o zadovoljavanju potreba darovite djece. U prvom redu su vezani uz materijalnu opremljenost vrtića (npr. većina soba nema pristup Internet mreži, nema računalo, projektor, printer i drugo). Osim toga, zbog promjene generacije odgajatelja dogodilo se to da određen broj odgajatelja nije prošao bazičnu edukaciju za prepoznavanje i poticanje darovitosti, što je potrebno uzeti u obzir kod planiranja teme stručnog usavršavanja tijekom slijedeće godine. Predlaže se organizacija radionice za darovitu djecu koju bi u popodnevnim satima vodila Gordana Škreblin koja je završila edukaciju pri centru za poticanje darovitosti Bistrić.

4.1.3 Razvijanje programa podrške djeci s teškoćama u razvoju

Tijekom pedagoške godine 2019./2020. u DV Maslačak u inkluziji je bilo ukupno 21 dijete s teškoćama u razvoju.

Rad s djecom s TUR-u obuhvaćao je opservaciju djeteta, prikupljanje odgovarajuće dokumentacije, procjenu razvojnog statusa, pisanje Individualiziranog odgojno-obrazovnog plana, individualni rad s djecom i pružanje podrške odgajateljima, osobnim pomagačima i roditeljima u procesu inkluzije djece s TUR-u.

S obzirom na veliki broj djece s TUR-u i činjenicu da je defektologinja zaposlena u DV samo na pola radnog vremena, nije bilo moguće svu djecu uključiti u kontinuirani defektološki tretman.

Djeci s teškoćama u razvoju, kao što je spomenuto, individualizira se program. Isti se timski planira i prati. Na osnovi analize inkluzivne prakse u DV Maslačak (2018./2019.) ustanovljene su postojeće snage, odnosno slabosti. Jedna od slabosti se odnosila na sporost u

donošenju individualiziranih planova. Snage su pak proizlazile iz iskustva i kreativnosti odgajatelja/stručnih suradnika. Stoga je odlučeno da se program individualizira na razini tima (stručni suradnici i odgojitelji u čijim su skupinama djeca s TUR-u). Koristeći kreativni potencijal grupe odgajatelji su timski promišljali aktivnosti za dostizanje postavljenih ciljeva IOOP-a. Timovi su formirani s obzirom na sličnu prirodu djetetovih teškoća. Napisano je 11 Individualiziranih odgojno-obrazovnih planova. Aktivnosti u IOOP-u su bile uglavnom usmjerene na razvoj samostalnosti (prilikom jela, oblačenja i svlačenja, obavljanja osobne higijene), razvoj svijesti o vlastitom tijelu, sposobnosti diskriminacije, upoznavanje uže i šire okoline, grube i fine motorike. Poseban se naglasak stavljao na razvoj komunikacijskih i socijalizacijskih vještina kod djece s poremećajima iz spektra autizma. Odgojitelji su mišljenja da im IOOP koristi u planiranju i radu s djecom s TUR, da je detaljno razrađen, ali isto tako smatraju da ima previše postavljenih ciljeva koje oni zbog prevelikog broja djece u grupama i ostalih posebnih potreba ne stignu odraditi.

Suradnja stručnih suradnika u izradi IOOP-a, praćenju i valorizaciji još uvijek nije na očekivanoj razini. Moglo bi se govoriti da, vezano uz inkluziju, rade više po svojem nahođenju, a manje u skladu s Protokolima postupanja u procesu inkluzije djece s TUR-u. Ukoliko se ne prodiskutiraju međusobna očekivanja i poslovi oko inkluzije preostalih stručnih suradnika, koji su podjelom vrtića ostali zaposlenici vrtića na pola radnog vremena, postoji opasnost od difuzije odgovornosti i pada u kvaliteti zadovoljavanja potreba djece s TUR-u, njihovih odgajatelja i roditelja.

Ciljevi IOOP-a su trebali biti evaluirani i revidirani svaka tri mjeseca, ali na kraju, zbog situacije s COVID-19 i činjenice da je vrtić bio zatvoren 2,5 mjeseca te da se nakon ponovnog otvaranja vrtića vratio samo dio djece s TUR evaluirana su samo 4 IOOP-a.

Ovdje i dalje postoji prostor za poboljšanje u smislu praćenja djetetovog razvoja u korelaciji s IOOP-om, te u postavljanju jasnijih kratkoročnih ciljeva koji bi se onda vrednovali i revidirali na tromjesečnoj razini.

Ove pedagoške godine, iako je potreba bila veća, u DV je bilo zaposleno 8-ero asistenata koje je financirao grad Zaprešić iz posebnog računa, te jedan treći odgojitelj (PO Pionir). Stoga je vrtić pokušao pronaći djelomično rješenje i uspio pokriti 11-ero djece s asistentima i to na način da dvoje djece s Down syndrome pokriva jedan asistent, dvoje djece s motoričkim teškoćama dijeli jednog asistenta, i dvoje djece, jedno s izraženim motoričkim nemirom i drugo s teškoćama samoregulacije, dijeli jednog asistenta. Problem u nepokrivenosti asistentima ostaju djeca s lakšim teškoćama u razvoju koja zbog teškoća samoregulacije, motoričkog planiranja, lakših intelektualnih teškoća, te impulzivnosti imaju poteškoće u savladavanju redovnog programa predškolskog odgoja i obrazovanja.

Rad defektologa s asistentima djece s TUR-u odvijao se kontinuirano tijekom polugodišta i prilikom toga asistenti su bili upoznati sa specifičnim poteškoćama pojedinog djeteta, upućeni u metode i postupke rada specifične za rad s djecom s određenom vrstom teškoće i načinom prilagodbe didaktičkih sredstava i pomagala.

Suradnja odgajatelja i osobnih asistenata čini se izuzetno važnom karikom u lancu razvoja djeteta s TUR-u. Odgajatelji smatraju da je asistent u velikoj mjeri olakšao funkciranje djeteta s TUR-u u odgojno-obrazovnoj skupini, te da su veliku ulogu odigrali u rješavanju konfliktnih situacija, usmjeravanju djece s TUR-u na drugu djecu, prilikom poticanja samostalnosti, preusmjeravanju djeteta u druge aktivnosti. Prema mišljenju odgajatelja asistenti su bili jako motivirani za rad s djecom s TUR-u, te su uz potporu defektologinje i sugestije odgajatelja slijedili ciljeve IOOP-a i poticali ih na svim područjima razvoja. Kada se razmišljalo o unapređivanju programa inkluzije planirane su češće supervizije, osobito s osobnim asistentima. Međutim, ispostavio problem financiranja tog dodatnog vremena. Asistenti u pravilu rade četiri sata (za koliko su i plaćeni) i pitanje je da li se smije od njih očekivati da prisustvuju konzultacijama pro bono. Stoga je realiziran samo jedna supervizijski sastanak stručnog tima s asistentima. Na njemu su raspravljeni evidentirani problemi, uloge, komunikacija s roditeljima.

Zbog nezadovoljstva, difuzije odgovornosti i sličnih nejasnoća 20. studenog 2019. organizirana je Radionica za sve odgojitelje koji imaju u skupini dijete s TUR i osobnog pomagača, pod nazivom Inkluzivna praksa u DV Maslačak. Poseban naglasak Radionice bilo je razgraničavanje uloge odgojitelja, stručnih suradnika, osobnih pomagača/asistenata i ravnatelja tijekom inkluzije djece s TUR te na planiranje odgojno-obrazovnog rada u korelaciji s IOOP-om. Zaključci radionice su da odgajatelji moraju delegirati zadatke asistentima u korelaciji s IOOP-om, a u skladu s dnevnim planom. Razvojni ishodi (zadaci, ciljevi za dijete s TUR) vidjet će se u tromjesečnom planu u rubrici „za pojedino dijete“. I dalje ostaje problem u tome što se asistenti često mijenjaju, a svaki od njih prolazi fazu prilagodbe, nesamostalni su, zahtijevaju previše usmjeravanja, dakle dodatnu energiju i vrijeme odgajatelja. Čini se, ipak, da najveći problem odgajatelji vide u tome što asistenti nisu „odgovarajuće struke“.

Diskutiralo se i o „mentorstvu“ na način koji ga opisuju Protokoli (stručni suradnici preuzimaju „odgovornost“ za ono dijete čija je teškoća najbliža profilu njegove struke). Ravnateljica je podijelila mentorstvo tako da je svaki član ST dobio 2 asistenta. Nije dobro rješenje jer nije adekvatan protok informacija, teže je organizirati rad, mentor je samo na papiru, ali ne daje upute za rad asistentu.

Prepostavka je da je inkluzija djeteta s TUR-u poticajna za sve sudionike odgojno-obrazovnog procesa. Očekuje se da bi trebala doprinijeti u prvom redu socijalizaciji, razvoju empatije, brižnosti, tolerancije i prihvaćanja, zajedništva, samopouzdanja itd. Odgajatelji smatraju da su pozitivne strane inkluzije: socijalizacija djece s TUR-u, individualizacija programa i prilagodba aktivnosti što na kraju pozitivno utječe na djetetov napredak. Stavovi odgojitelja prema inkluziji su da zbog prevelikog broja djece u grupi nisu u stanju u potpunosti realizirati Individualizirani plan i program. Nadalje smatraju, da zbog nedostatka stručnog osoblja (cijeli ST tim je zaposlen u vrtiću na pola radnog vremena) članovi stručnog tima nisu dovoljno angažirani u radu s djecom s TUR-u. Kao rješenje tih problema vide smanjenje broja djece u grupi, zapošljavanje članova stručnog tima (psihologa, defektologa i logopeda) na puno radno vrijeme kako bi se povećala mogućnost individualnog rada s

djecem s TUR-u. Smatraju da postoji potreba za dodatnim edukacijama odgojitelja za rad s djecom s TUR-u.

4.2 Razvoj osjetljivosti djece za održivi razvoj

4.2.1 Odgovorno postupanje s otpadom (razvrstavanje i recikliranje)

Sastavni dio odgojno-obrazovnog rada je senzibilizacija djece za ekološke teme i postupanje. Naglasak je stavljen na brižan odnos prema biljnom i životinjskom svijetu s kojim su djeca okružena, razvrstavanje otpada i pažljivo postupanje s hranom, papirom, vodom i električnom energijom.

Sve ekološke teme sastavni su dio odgojno-obrazovnog rada s djecom. Pažljivo postupanje s hranom osobito je zastupljeno u programima tijekom jeseni kada se tradicionalno obilježava Svjetski dan hrane. Senzibilizacija djece za pažljivo postupanje s energentima malo je manje zastupljena kroz planski osmišljene aktivnosti u radu s djecom. Ipak u cjelokupnoj organizaciji života u vrtiću i svakodnevne životne situacije vodi se računa o brižnom postupanju s vodom i strujom. Tijekom siječnja održane su rasprave o pažljivom postupanju s vodom, strujom i otpadom u vrtičkom okruženju. Vodila ih je ravnateljica, a u raspravama su sudjelovali odgojitelji i članovi stručnog tima. Cilj rasprava bio je identificirati probleme i dogоворiti strategije nošenja s tim problemima. U centralnom objektu zapažalo se da svjetla gore po cijeli dan što uzrokuje veliku potrošnju električne energije, da je grijanje prejako a s druge strane se prostorije stalno zrače, te da je velika potrošnja plastičnih čaša za koje nam odgovarajući spremnika. Uočeni su i problemi s pipama i čestim curenjem vode. Dogovorena su pravila ponašanja, odgovornosti i strategije koje će biti usmjerene na smanjivanje otpada hrane, te nadzor i pojačan odgojno-obrazovni rad na štednji struje i sortiranju otpada. Napravljene su vizualne poruke koje upozoravaju odrasle i djecu na gašenje svjetla i plakati usmjereni na pravilno odlaganje otpada. Učinak dogovora tj. konkretnе podjele zaduženja, većeg nadzor djece od strane odgojitelja u cilju poštivanja dogovorenih pravila, te vizualne poruke imale su zapaženi efekt tijekom veljače i početkom ožujka. Prekid rada vrtića uzrokovan COVID 19 onemogućio je bolje praćenje efekta dogovorenih strategija, što bi svakako trebalo učiniti slijedeće pedagoške godine. Kako bi se povećao nazor i motiviranost za pažljivo postupanje s resursima predlaže se formiranje eko patrola od strane djece i panoi na kojima bi se isticali primjeri dobre prakse i upozorenja.

4.2.2. Upoznavanje biljaka i briga o biljkama u neposrednoj okolini

Unazad tri godine posebna pažnja pridaje se oplemenjivanju vrtičkog dvorišta. Vrtić je bio uključen u projekte koji su rezultirali uređenjem vrtova, sadnjom autohtonih biljaka i općenito uključivanjem djece i odraslih u oplemenjivanje vrtičkih igrališta. Dobra iskustva i znanja dobivena kroz te projekte, od kojih bi posebno izdvojili projekt HRT „Najljepši školski vrtovi“, koriste se i danas. Djeca aktivno sudjeluju u održavanje vrtova i cvjetnjaka. To su prilike za učenje, ali i za preuzimanje odgovornosti i osjećaja zajedničkog postignuća. Jesenska svečanost tj. druženja s roditeljima na vrtičkim dvorištima bila je oblik predstavljanja tog segmenta odgojno-obrazovnog rada roditeljima, ali i prilika za druženje i

zabavu, te poticaj da ste što više boravi vani i uključuje djecu u brigu o vrtovima i bilju. Ove pedagoške godine mjere koje su poduzete zbog COVID 19 omele su uključenost djece u proljetne radove u vrtu. Taj posao obavile su odgojiteljice, spremičice i domar. Posebno bi naglasili veliki trud odgojiteljice Suzane Bregeš i Ane Mihalić, ali i svi drugi odgojitelji su dali svoj doprinos. Oplemenjivanju vrtićkih i ove godine donacijama je pomogla udruga Ekoturistika.

4.2.3 Upoznavanje kulturne baštine (osobito tradicijske igre i ručni rad)

Poznavanje vlastite kulturne baštine važan je dio izgradnje osobnog te kulturnog i nacionalnog identiteta. To je ujedno jedna od vrijednosti naglašena u Nacionalnom kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje. Muzej Brdovec nalazi se u blizini vrtića i oduvijek je posjet muzeju bio sastavni dio odgojno-obrazovnog rad. U cilju upoznavanja djece s kulturnim znamenitostima i važnim ličnostima ovoga kraja u rujnu 2019. muzej Brdovec je objavio Vodič za djecu 4 kids. Odgojitelji su pozvani na promociju Vodiča i njegovu primjenu u odgojno-obrazovnom radu. Pozivu su se odazvale odgojiteljice Brankica Cvetko i Dragica Prša, te Vlatka Kovačić i Barica Javorić. Vodič se pokazao atraktivan i zanimljiv za djecu. Pomogao je da povežu i prošire svoja iskustva i potaknuo na istraživanje dvoraca, važnih osoba i drugih kulturnih znamenitosti sredine u kojoj žive. Kroz taj projekt osobito se afirmirao jedan dječak u skupini Medvjedići koji je imao bogato iskustvo posjećivanja raznih muzeja sa svojim roditeljima. On je uspoređivao i proširivao svoja iskustva te bio bogat izvor informacija djeci i odgojiteljima.

U suradnji s udrugama Brdovčanke odgojiteljice B. Cvetko i D. Prša organizirale su radionice za djecu i roditelje, te druge zainteresirane, na kojoj se izrađivao kinč odnosno tradicionalni Božićni ukrasi. Roditelji, djeca, braća i sestre, a osobito bake koje su se time prisjetile svoga djetinjstva, uživali su u izradi ukrasa. U sklopu radionice predstavile su projekt koji provode s djecom a odnosi se na upoznavanje kulturne baštine Brdovečkog kraja.

U odgojno-obrazovnim planovima svih odgojnih skupina djece od 5 do 7 godina upoznavanje svoje kulturne baštine igra važnu ulogu. Obilježavanje Dana grada Zaprešića vidljivo je i u odgojno-obrazovnom radu. Tijekom listopada upoznavanje grada i njegove kulturne baštine zauzima centralno mjesto u programu.

Sastavni dio projekta „Say hello to the World“, u koji je bila uključena skupina Minions, između ostalog je upoznavanje svoje kulturne baštine i predstavljanje prijateljskoj ustanovi odnosno zemlji (o ovom slučaju DV Happy hippo, Varšava, Poljska). Nositelj projekta „Sey hello to the World“ je FINI zavod Radeče, delo za mlade, a njegove osnivačice su Kaja King i Andreja Majner. Cilj projekta je da djeca bolje upoznaju sebe, svoju užu i širu zajednicu, prirodno i kulturno okruženje te upoznaju međukulturalne i druge razlike, prevladaju probleme netrpeljivosti, stereotipe i predrasude. Projekt promovira toleranciju, ekologiju i humanitarnost, upućuje djecu na korištenje suvremene tehnologije, učenje stranog jezika i općenito komunikacijskih vještina te razvijanje kreativnih potencijala. Putem Skypa (video veze i razmjenom poruka i fotografija) djeca su se predstavljala i međusobno upoznavala.

Odgojitelji smatraju da su materijali dobiveni od strane nosioca projekta bili dobra smjernica i inspiracija u osmišljavanju cjelokupnog odgojno-obrazovnog rada u njihovoj grupi.

Stručno vijeće nositelja projekta procijenilo je u našem vrtiću projekt kvalitetno proveden te je vrtiću po drugi puta dodijeljeno priznanje „Strpnega vrtca“ („Tolerantnog vrtića“).

4.3. Građenje zdravih navika korištenja suvremenih medija

Novija istraživanja govore o važnosti razvijanja zdravih navika korištenja suvremenih medija i o nužnosti senzibiliziranja odgojitelja i roditelja za probleme i prednosti koje djeca mogu imati vezano uz suvremenu tehnologiju. U odgojnoj skupini The Dogs odgojiteljice Iva Vinković i Nives Božić u tijeku prošle pedagoške godine provodile su projekt u radu s djecom pod nazivom „Djeca i mediji“ koji se nastavio i ove pedagoške godine. Dobra iskustva u radu na ovom projektu podijelile su s odgojiteljima u vrtiću.

Psihologinja Zvjezdana Sindik na tu temu je vodila radionicu za odgojitelje. Odgojitelji su bili jako zainteresirani za temu. Razvila se dinamična i konstruktivna diskusija.

Odgojiteljice Jasenka Kranjec I Đurđa Vugec uočile su da djeca njihove odgojne skupine provode previše vremena pred ekranima. U dogovoru s logopedinjom organizirale su radionicu za roditelje na temu „Djeca i mediji“, ali interes za tu tematiku pokazalo je samo troje roditelja.

Ovoj aktualnoj temi trebalo bi pridati više pozornosti. Prema istraživanju M. Roje Đapić, G. B. Flander (2019.) i dr. koje je između ostalih predškolskih ustanova u Hrvatskoj rađeno i u vrtiću Maslačak, vrijeme koje predškolska djeca provode pred ekranima premašuje preporuke stručnjaka i stavlja djecu u razvojno rizičnu skupinu. Iste autorice kažu da se time implicira potreba za edukacijom, prevencijom i ranom intervencijom od vrtičke dobi djece.

4.4. Razvijanje i implementacija sigurnosno-zaštitnih programa

Sva novija istraživanja djetetova razvoja govore da je sigurno i stabilno okruženje uvjet zdravog tjelesnog i psihičkog razvoja. Ta činjenica utkana je u Konvenciji o pravima djeteta koja kaže da „svako dijete treba stabilno okruženje i stalne brižne odrasle kako bi se osjećalo sigurno i zaštićeno“. Vrtić ima propisane „Mjere sigurnosti i protokole postupanja u kriznim situacijama kojima su jasno određena pravila za sve zaposlenike i roditelje u cilju djetetovu sigurnost. Anketom za roditelje provedenom krajem svibnja i početkom lipnja 2020 roditelji su upitni da procjene sigurnost djece u vrtiću. Roditelji (96,42%) smatraju da je vrtić sigurno mjesto za njihovo dijete. Samo 4 roditelja smatra da postoje potencijalne opasnosti i vide ih u kontroli ulaznih i dvorišnih vrata.

4.4.1 Program prevencije zlostavljanja djece (CAP)

U partnerstvu s udrugom roditelja „Korak po korak“ u vrtiću se provodi CAP program (Program prevencije zlostavljanja djece). Vrtić Maslačak ima 6 licenciranih CAP pomagača (3 odgojiteljice, defektologinja, psihologinja i pedagoginja) tj. osoba koje imaju dodatne edukacije i licence za provođenje programa i predstavljaju CAP tim vrtića. Sam program sastoji se od predavanja za zaposlenike, roditelje i radionica za djecu. Program se provodi s djecom u 6. i 7. godini života i njihovim roditeljima. Da bi djeca mogla pratiti program nužno ih je pripremiti u smislu učenja o njihovim pravima i odgovornostima te o emocijama i tehnikama samokontrole. Pripremu provode odgojitelji kroz odgojno-obrazovni rad prema materijalima koje je izradio CAP tim. Priprema djece za uključivanje u program započela je u rujnu tj. s početkom pedagoške godine, a sam program proveden je tijekom veljače.

Roditeljski sastanak

Roditeljski sastanak održan je 12. 02. 2020. u centralnom objektu vrtića. Sastanku je prisustvovalo 20 roditelja.

Kvaliteta sastanka (Tablica 4.2) procijenjena je na skali od 5 stupnjeva pri čemu je 1 predstavljala najnižu, a 5 najvišu vrijednost procjene).

Tablica 4.2 Roditeljske procjene kvalitete roditeljskog sastanka

DIMENZIJA	PROSJEČNA OCJENA (M)	STANDARDNA DEVIJACIJA (σ)
NOVOST TEME	4.35	1.268
ZANIMLJIVOST SADRŽAJA	4.00	1.000
PRIMJENJIVOST SADRŽAJA	4.75	0.550
PRIPREMLJENOST PREDAVAČA	4.83	0.366
OPĆA OCJENA	4.90	0.410

Na osnovi dobivenih vrijednosti procjena moguće je zaključiti kako je roditeljski sastanak generalno bio vrlo kvalitetan, s obzirom da se procjene kreću od $M=4.00$ ($\sigma=1.000$) za zanimljivost sadržaja, do $M=4.90$ ($\sigma=0.410$) za opću ocjenu sastanka.

Radionice za djecu

Radionicama su obuhvaćena djeca 6 odgojno-obrazovnih skupina redovitog programa i jedne skupine predškole. 13. veljače 2020. godine organizirane su radionice za djecu odgojno-obrazovnih skupina Die Sterne i Pčelice s područnog objekta na Trgu mladosti 9. Radi se o mješovitim odgojno-obrazovnim skupinama s ukupno 16 djece u godini prije polaska u osnovnu školu (Die Sterne N=4, Pčelice N=12) za koju je organizirana zajednička radionica. Iako to nije uobičajeno, iz objektivnih razloga su sva četiri igrokaza prikazana istog dana, s time da je između drugog i trećeg igrokaza organizirana duža pauza. Ovakav način organizacije nije doveo do pada u kvaliteti dječje pažnje niti u razini njihove uključenosti. Radionici je prisustvovalo 81.25% upisane djece (ukupno N=13). 21. veljače 2020. organizirane su dvije radionice za djecu školske obveznike iz centralnog objekta u Hrvatske mladeži 4. Prva radionica organizirana je za djecu školske obveznike odgojno-obrazovnih skupina Zmajići (N=25), Bistrići (N=14) i Ježići (N=7). Na njoj je bilo prisutno ukupno 56.52% djece (Zmajići N=16, Bistrići N=4 i Ježići N=6). Istog dana organizirana je i radionica za djecu odgojno-obrazovnih skupina Krijesnice, koja ima ukupno N=13 djece školskih obveznika, te odgojno-obrazovnu skupinu Minions s N=16 djece školskih obveznika. Na ovoj je radionici bilo prisutno 75.86% djece (Krijesnice N=8, Minions N=14). 26. veljače 2020. godine po istom su rasporedu realizirane druge radionice. Prisutnost djece bila je slijedeća: Zmajići N=19, Ježići N=5, Bistrići N=6, što čini 65.22% djece, te Minions N=13, Krijesnice N=9, odnosno 75.86%. Na individualne se razgovore nije odlučilo nijedno dijete.

Procjene odgojitelja

Radionice su procijenile N=3 odgojiteljice, N=1 asistentica i N=1 studentica. Dobivene vrijednosti procjene za pojedinih dimenzija kvalitete radionica prikazane su u Tablici 4.3. (Procjene su dobivene na skali od 4 stupnja pri čemu je 1 predstavljala najnižu, a 4 najvišu vrijednost procjene).

Tablica 4.3 Odgojiteljske procjene kvalitete radionica za djecu

DIMENZIJA	PROSJEČNA OCJENA (M)	STANDARDNA DEVIJACIJA (σ)
Jesu li vaši općeniti dojmovi o radionici pozitivni?	4.00	0.000
Mislite li da je materijal prezentiran na radionici primjenjen dobi djece?	3.80	0.447
Je li materijal jasno prezentiran?	4.00	0.000

Jesu li se djeca ugodno osjećala prilikom prezentiranja strategija koje su trebala usvojiti?	3.60	0.548
Mislite li da su informacije koje su djeca dobila na ovoj CAP radionici korisne?	4.00	0.000
Jesu li CASP-ovi pomagači/pomagačice profesionalno obavili svoje zadaće tijekom primjene programa u vašem vrtiću?	4.00	0.000
Biste li voljeli da se Cap ponovo provodi u vašem vrtiću?	4.00	0.000

Tablica 4.4 Kvalitativne procjene radionice dobivene od odgojitelja

DIMENZIJA
Jesu li vaši općeniti dojmovi o radionici pozitivni?
DOBRE STRANE RADIONICE <ul style="list-style-type: none"> - Igrokazi u kojima djeca sudjeluju - Proigravanje situacija - Način komunikacije s djecom
LOŠE STRANE RADIONICE <ul style="list-style-type: none"> - Trajanje - Dječja nervozna
Mislite li da je materijal prezentiran na radionici primjenjen dobi djece?
/
Je li materijal jasno prezentiran?
Jesu li se djeca ugodno osjećala prilikom prezentiranja strategija koje su trebala

usvojiti?

/

Mislite li da su informacije koje su djeca dobila na ovoj CAP radionici korisne?

- Da, jer su životno su važne.

Jesu li CASP-ovi pomagači/pomagačice profesionalno obavili svoje zadaće tijekom primjene programa u vašem vrtiću?

/

Biste li voljeli da se Cap ponovo provodi u vašem vrtiću?

/

Imate li planove za daljnje praćenje i razvijanje strategija naučenih na CAP radionici?

- **Da, kroz rad.**

Na osnovi dobivenih vrijednosti procjene (Tablica 4.3) može se govoriti o vrlo pozitivnim dojmovima koje su o CAP radionicama za djecu stekle odgojiteljice. Nešto su kritičnije u procjenama dječjih osjećaja ugode tijekom CAP radionice, a u skladu s time je komentirano i trajanje radionice, odnosno dječja nervozna. Time je identificirana jedna od osjetljivijih dimenzija radionica za djecu. Međutim, na osnovi dosadašnjih iskustava CAP tima DV Maslačak može se govoriti kako je ipak broj djece u grupi ona varijabla koja u najvećoj mjeri oblikuje kvalitetu dječje pažnje i uključenosti tijekom CAP radionice. Generalno su najbolja iskustva u grupama do 15 prisutne djece.

4.3.2 Prometni odgoj

Prometni odgoj provodi se u svim odgojno-obrazovnim skupinama, a osobito mjesto zauzima u radu s djecom od 5 godina do polaska u školu. U tome se već tradicionalno surađuje s prometnom policijom u Zaprešiću. Ove godine tijekom studenog i prosinca vrtić je posjetila prometna policajka. Djeca su imala prilike upoznati je kao osobu kojoj se mogu обратити за pomoć i nekoga tko pazi da se poštaju prometna pravila, te ponoviti i uvježbavati njima životno važna prometna pravila.

Vrtić ima dugu tradiciju i visoku razinu provođenje prometnog odgoja koja se uspjela održati i ove pedagoške godine. Uobičajena provjera kompetencija djece u ovom području nije provedena. Ona se obično radi u svibnju. Situacija izazvana s COVID 19 stavila je u središte odgojno-obrazovnog rada druge teme. Osim toga došlo je do ranijeg ispisa predškolaca iz programa.

4.3.3 Odgoj za humane vrednote od malih nogu i Sigurne škole i vrtići (sprječavanje katastrofalnih posljedica izvanrednih situacija)

Projekt „Odgoj za humane vrednote od malih nogu“ Hrvatskog Crvenog križa provodi se u vrtiću od prošle pedagoške godine. Dobra iskustva u provođenju programa i korištenju priručnika proširila su se gotovo u sve odgojne skupine. Program sadrži tri cjeline zaštita zdravlja, prevencija trgovanja s ljudima i priprema za izvanredne situacije. Projekt „Sigurne škole i vrtići“, u koji se vrtić uključio ove pedagoške godine, nadovezao se na projekt „Odgoj za humane vrednote od malih nogu“. Radi se o Erasmus + projektu u koji se DV Maslačak uključio s još 7 vrtića i škola u Hrvatskoj kao partner Hrvatskog Crvenog križa. Nositelj projekta je Društvo Crvenog križa Austrije a provodi se u partnerstvu Nacionalnih Društava Crvenog križa Austrije, Bugarske, Hrvatske, Sjeverne Makedonije i Srbije.

U budućnosti se zbog klimatskih promjena mogu očekivati sve češći ekstremni događaji kao što su poplave, suše te ekstremni zimski uvjeti ili toplinski valovi. Kada se katastrofe dogode, djeca su među najugroženijim skupinama. Cilj projekta Sigurnije škole i vrtići je poboljšati znanja i ojačati kompetencije učenika i djece u osnovnim školama i vrtićima te njihovih učitelja i odgojitelja za teme: priprema za izvanredne situacije, prva pomoći i sigurnost u školama i vrtićima. Projekta stavlja naglasak na teme Prve pomoći (PP), Pripreme za izvanredne situacije (PIS), Psihosocijalne podrške (PSP) i podići svijest o sigurnosti u školama i vrtićima. U pilot projektu sudjelovale su dvije odgojne skupine (Pčelice i Zmajići). Provedeni su aktivnosti u odgojno-obrazovnom radu s djecom iz prethodno navedenih područja. Projekt je zamišljen tako da se nakon testiranja priručnika refleksije i o provedenim aktivnostima stavljuju na *on-line* platforma za sigurnije i dobro pripremljene osnovne škole i vrtiće. Različite aktivnosti, alati i pozadinske informacije iz prethodno navedenih područja trebali su biti dostupni na platformi te bi na taj način kreirale koristan internetski alat s materijalima za učitelje i odgajatelje u školama i vrtićima. Pojavio se problem s dostupnošću platforme. Ipak u lipnju je provedena online valorizacija projekta. Tim iz vrtića Maslačak i Videk proveo je najviše aktivnosti. Oba vrtića zaslužila su potvrdu „Siguran vrtić“.

Provedba programa pokazala se jako važnom i životnom u vrijeme potresa koji je zahvatio Zagreb i okolicu. O potresu se s djecom razgovaralo i uvježbavalo zaštitna ponašanja tijekom listopada i studenog 2019. Tada se činilo da je djeci to apstraktna tema. Neki roditelji iskazivali su bojazan da se djecu plaši uvježbavanjem zaštitnog ponašanja. Stavovi tih roditelja su se promijenili. Prema zahvalama i informacijama dobivenim od roditelja nakon potresa djeca su bila izvrsno uvježbana i davala su upute cijeloj obitelji kako se ponašati i zaštiti.

Sve zemlje partneri između ostalog u sklopu projekta provode procjenu opće sigurnosti škole ili vrtića uključenog u projekt. Čini se da pozitivni propisi kojima podliježu vrtići u Hrvatskoj, pa tako i vrtić Maslačak udovoljavaju svim sigurnosnim kriterijima koji predstavljaju bazu za otpornost u izvanrednim situacijama.

4.5 Primjena programa predškole za djecu u godini dana prije polaska u osnovnu školu

Procjena spremnosti djece za školu

U redovitom programu bila su ukupno N=84 školska obveznika, a u programu predškole njih N=13 ($\Sigma=97$).

Tijekom siječnja i veljače psihologinja je provodila individualna testiranja (LB-R, RCM, TSŠ, prema potrebi WISC) na osnovi kojih su upotpunjena mišljenja o spremnosti djece za školu. Testirana su sva djeca redovitog programa (LB-R, TSŠ) i N=6 djece programa predškole. Logopedinja je kod sve djece školskih obveznika provjerio fonološku svjesnost. 25 djece redovitog programa i 5 djece programa predškole nije razvilo vještine glasovne analize i sinteze.

Održane su tri edukativne radionice za roditelje na temu „Mala škola za veliku školu“ koje je u suradnji s odgajateljima vodila psihologinja vrtića (22. 01. 2020. u za roditelje djece skupina Minions, Krijesnice i Ježići, 23. 01. 2020. za skupinu Zmajići i predškolu te 29. 01. 2020. za skupine Die Sterne i Pčelice).

Roditelji djece školskih obveznika imali su prilike kroz razgovore s logopedinjom i psihologinjom upotpuniti svoje mišljenje o djetetovoj spremnosti za školu. S psihologinjom je razgovaralo njih N=34 (35%), a s logopedinjom njih N=15. Zbog specifične situacije uvjetovane COVID-19 psihologinja je većinu razgovora obavila telefonskim putem. Moguće je da bi postotak roditelja koji su se javili na razgovor bio i veći da je situacija bila regularna.

Povjerenstvo za utvrđivanje psihofizičkog statusa djece prije polaska u osnovnu školu odgodilo je upis za N=13 djece. Za jedno dijete preporučili su akcelerirani upis u školu.

4.6 Provodenje Programa ranog učenja engleskog jezika kroz redoviti program

Program ranog učenja engleskog jezika kroz redoviti desetsatni program odvijao se do 01. 01. 2020. u tri odgojno-obrazovne skupine, jedan u Brdovcu i dvije u centralnoj kući u Zaprešiću. Vode ga odgojiteljice: Nives Božić, Iva Vinković, Ljubica Školnik, Ankica Huf, Andrea Španiček, Kristina Podolšak i Sandra Šimunić, a radi se o skupinama The Dogs, Minions i Cookies. U tim odgojnim skupinama nalazi se N=76 djece, od toga N=50 u Zaprešiću. Radi se o dobno mješovitim odgojnim skupinama, od kojih je skupina Cookies najmlađa (većina djece je u 4. godini života).

U svrhu valorizacije Programa učenja engleskog jezika kroz redoviti desetsatni program proveden je upitnik kojim se željelo ispitati kako roditelji vide pojedine elemente programa. Ispitano je N=11 roditelja iz skupine Minions i N=15 roditelja Iz odgojne Cookies.

Ukupno je anketirano N=37 roditelja, što čini 78,72% korisnika programa u vrtiću Maslačak. Analiza ankete za roditelje nalazi se u prilogu (PRILOG 3). Slična anketa je provedena i među odgajateljima voditeljima programa odgojiteljima (U prilogu Analiza ankete za odgojitelje (PRILOG 8)).

U odgojnim skupinama The Dogs i Minions tijekom godine provodili su se zanimljivi projekti kao što su „Say hello to the World“ (Minions), „Djeca i mediji“ i „Kam se meće koje smeće“ (The Dogs). U skupini Cookies provedeni su sklopovi aktivnosti usmjereni na učenje o bojama i životinja. Kroz analizu ankete za roditelje može se vidjeti da roditelji uočavaju znanja djece vezana uz navedene teme.

Program se odvija u sobama koje su opremljene specifičnim materijalima za učenje engleskog jezika. Dosta tog materijala izradili su sami odgojitelji. Vidljivo je da roditelji prepoznaju trud koji odgojitelji ulažu, ne samo u izradi materijala, nego u realizaciji cjelokupnog programa. To je osobito vidljivo iz odgovora roditelja na pitanje u kojoj bi mjeri program preporučili drugima i komentara koji govore da su odgojitelji ti koji su nosioci kvalitete i da su odgojiteljice izvrsne.

Roditelji i odgojitelji slažu se da bi za realizaciju programa trebalo malo bolje opremiti prostor specifičnim materijalima i da bi program bio kvalitetniji kada bi u skupini bilo manje djece.

Odgojitelji na pitanje čime su u realizaciji programa posebno zadovoljni odgovaraju:

- „Svojim trudom, motiviranošću, kreativnošću, djecom koju to jako zanima.“
- „Napretkom djece u govornom izražavanju na engleskom, interesom za običajima drugih kultura.“
- „Iuzetno sam zadovoljna skupinom djece koju imam, jako su znatiželjni i voljni sudjelovati u svim aktivnostima. Roditeljima koji podržavaju program i sudjeluju u prikupljanju potrebnog materijala. Zadovoljna sam i svojom kreativnošću, trudom i energijom koju ulažem u svakodnevni rad s djecom.“
- „Najveće mi je zadovoljstvo čuti djecu kada u slobodnoj igri (kaka nisu pod povećalom) verbaliziraju usvojeno znanje iz engleskog jezika osobito za onu tihu i mirnu djecu za koju mislim da ne znaju engleski.“

Aspekti programa u kojima bi odgojitelji voljeli više uspjeti su:

- „Apsolutno, broj od 27 djece se pokazao prevelik za kvalitetno provođenje programa stranog jezika. Manji broj djece da djeca imaju priliku usvojiti puno više znanja iz engleskog jezika“
- „Kada bi imali bolji pristup Internetu bolje bi došli do potrebnih informacija, bolje opremanje sobe dnevnog boravka (puzzle, domino, slikovnice, flashcards na engleskom jeziku“)
- „Mislim da bi kvaliteta programa bila daleko bolja da je upisano manje djece.“
- „Da djeca napreduju u govornom izražavanju na engleskom jeziku.“

4.7 Provodenje Programa katoličkog vjerskog odgoja kroz redoviti desetsatni program u jednoj odgojno-obrazovnoj skupini

Prošle pedagoške godine napravljeni su svi organizaciji preduvjeti da bi se započelo s provođenjem Programa katoličkog vjerskog odgoja. Program se provodi u skupini Krijesnice u kojoj se nalazi N=27 djece u dobi od 3 – 7 godina. Osim što je skupina izrazito heterogena po dobi djece specifična je i po tome što su u nju uključena djeca s teškoćama u razvoju koja imaju osobne pomagače. To je ujedno i skupina u kojoj ima dosta braće i sestara. Ovakav sastav skupine od odgojitelja zahtjeva veliki trud u individualizaciji programa.

Neki roditelji su na početku pedagoške godine bili skeptični kod uključivanja djece u skupinu zato što se radi o dobno mješovitoj odgojno-obrazovnoj skupini. U svrhu valorizacije program provedena je Anketa za roditelje (u prilogu Analiza ankete za roditelje čija djeca su uključena u Program katoličkog vjerskog odgoja (PRILOG 4)) kojom se između ostalog pitalo roditelje što mislite o dobno mješovitoj strukturi odgojno-obrazovne skupine. 80% roditelja smatra dobno mješovitu skupinu poticajnu za razvoj njihovog djeteta, osobito za socijalni i emocionalni razvoj djeteta. Troje roditelja ne zna kako ta činjenica utječe na razvoj njihova djeteta. Podatak da niti jedan roditelj nema stav da dobno mješovita skupina nepovoljno utječe na razvoj njihova djeteta govori da se skeptičnost koju su neki roditelji izrazili na početku pedagoške godine pokazala neopravdanom.

Na skali od 1 do 5 (pri čemu 1 predstavlja najnižu, a 5 najvišu jedinicu procjene) roditelji su procjenjivali koliko su kod njihova djeteta postignuti ciljevi programa:

	CILJEVI PROGRAMA	PROSJEČNA PROCJENA (M)	STANDARDNA DEVIJACIJA (σ)
A	Sudjelovanje u Programu bilo je poticajno za cjelokupan razvoj mog djeteta	4,82	0.405
b	Dijete se u odgojnoj skupini osjećalo prihvaćeno i voljeno	4.54	0.660
C	Moje je dijete zahvaljujući sudjelovanju u Programu imalo prilike upoznati temeljne poruke evanđelja	4.50	0.707
d	Mojem djetetu su se svidjeli biblijski i književni umjetnički tekstovi koje je imalo prilike upoznati kroz program	4.91	0.302

E	Sudjelujući u programu moje dijete uspjelo je razviti osjećaj povjerenja, zahvalnosti, darivanja, suosjećanja i suradnje s bližnjima	4.64	0.505
F	Zahvaljujući sudjelovanju u Programu moje je dijete imalo bolje mogućnosti upoznavanja vlastitog identiteta i razvoja vjerske pripadnosti	4.50	0.756
G	Sudjelovanje u programu omogućilo je mom djetetu uspostavljanje dobrih odnosa s drugima, osobito različitim, onima koji imaju drugačije navike i ponašanja te religiozne poglede	4.58	0.515

Vidljivo je da su sve procjene vrlo visoke. Osobito je visoka procjena da je program bio za dijete poticajan

Kao kvalitetu programa roditelji navode:

	KVALITETA PROGRAMA	F
Kvalitetan rad odgojitelja	<ul style="list-style-type: none"> - nemetljivost i spontanost, kreativnost odgojitelja koji vode program - susretljivost, angažiranost i toplina teta koje rade s mojim djetetom - posvećenost odgojitelja programu - educirane odgojiteljice 	4
Sadržaj programa	<ul style="list-style-type: none"> - nemetljive i korisne priče katoličkog sadržaja - sadržaj programa koji dovoljno djeci (osobito starijeg uzrasta) približava osnove vjere 	2
Jačanje samopouzdanja	<ul style="list-style-type: none"> - jačanje djetetovog samopouzdanje, razvijanje socijalnih vještina 	1

Osjećaj voljenosti i prihvaćenosti	<ul style="list-style-type: none"> - dijete se u grupi osjeća voljeno, prihvaćeno i razvilo je osjećaj povjerenja i suosjećanje 	1
Individualizacija programa	<ul style="list-style-type: none"> - zajednički rad s uvažavanjem individualnosti 	1

Tijekom godine došlo je do kadrovske promjene. Odgojiteljica u vjeri Ana Gabričević otišla je na porodiljin dopust. Njena zamjena nije odgojiteljica u vjeri, ali je podržavala realizaciju programa. Na pitanje što se njihovom djetetu najviše sviđa u programu roditelji na prvom mjestu navode pristup odgojiteljica odnosno „izvrsne tete“, te za njih imaju puno riječi hvale.

Od postignuća najviše uočavaju ona u području socijalnog i emocionalnog razvoja što je u skladu s specifičnošću programa. Odgojiteljica Marta Sabolek na pitanje o postignuću odgovara da je zadovoljan „Kako smo uspjeli pratiti i provoditi Program u skladu s dobi i potrebama djece, s obzirom na mješovitost skupine i velikoj razlici među dobi djece i djece s teškoćama u razvoju. Zadovoljna sam kako smo se trudili postići međusobnu povezanost među djecom, međusobno pomaganje i uvažavanje, privrženost i povjerenje u odgajatelje. Unijeli smo dašak duhovnosti kroz biblijske priče i sadržaje i uspostavili odnos sa sobom, bližnjima i s Bogom.“

4.8 Provodenje Programa ranog učenja njemačkog jezika kroz redoviti desetsatni program

Grad Zaprešić već dugi niz godina provodi projekt „Model Zaprešić-učenje njemačkog jezika kroz obrazovni sustav od vrtića do zaposlenja“. Grad je ponudio potporu za uključivanje vrtića u ovaj projekt. Odgojiteljice i ravnateljica započeli su prošle godine dodatnu izobrazbu za provođenje programa i ove pedagoške godine ju s uspjehom završili. U Vrtiću Maslačak program mogu provoditi G. Hrkač, A. Kosantek i G. A. Hübl. Kreiran je Program ranog učenja njemačkog jezika kroz redoviti desetsatni program za kojeg je dobiveno odobrenje od strane resornog Ministarstva. Odgojiteljice G. Hrkač i A. Kosantek započele su s provođenjem programa. Kroz redoviti program njemački uči N=25 djece u dobi od 5 do 7 godina.

U suradnji s voditeljima projekt Model Zaprešić - učenje njemačkog jezika kroz obrazovni sustav od vrtića do zaposlenja“ odgojiteljice, djeca i roditelji dali su svoj doprinos obilježavanju Martinja na tradicionalni njemački način. Organizirale su i vodile radionice u knjižnici A. Kovačić u Zaprešiću na kojoj su izrađivani lampaši. Radionica je završila šetnjom gradom i druženjem u vrtiću.

U prilogu se nalazi Analiza ankete za roditelje čija su djeca uključena u Program (PRILOG 5).

4.9 Uvođenje Montessori programa u jednu odgojno-obrazovnu skupinu

Ove pedagoške godine napravljeni su materijalni i organizacijski uvjeti za provođenje Programa prema Montessori metodi. U program je uključeno N=27 djece. Odgojna skupina sastavljena je od djece u dobi od 3 do 7 godina. Skupinu vode odgojiteljice Iva Nikolić i Jelena Kosanović Hatvalić. Odgojiteljice su izuzetno motivirane za provođenje program. Sav materijal potreban za izvođenje programa je nov i atraktivn ne samo djeci u programu, već budi znatiželju i ostale djece u vrtiću. Odgojiteljice su i same pribavile i izradile mnogo materijala, što je bio i dio ispita koji su polagale za potrebe certifikate.

Provođenje projekta u radu s djecom po Montessori metodi je uobičajen način rada. Djeci se najviše dojmio projekt kroz koji su učili o zastavama i upoznavali razne zemlje. To je vidljivo i prema izjavama roditelja u anketi koja je provedena u svrhu valorizacije programa.

(U prilogu: Analiza ankete za roditelje – Montessori program) (PRILOG 6)

4.10. Kulturno-umjetnički sadržaju u vrtiću i izvan vrtića

Realizirano prema planu dogovorenom u rujnu. Svaki objekt je imao svoj plan. Vrlo malo se odstupalo od dogovorenog.

Tablica 4.7 Kulturno-umjetnički programi kojima je obogaćivan redoviti program

PREDSTAVA	DATUM	BROJ DJECE
Svijet lutaka „Juha od bundeve“	25.10.2019.	102
Svijet lutaka „Kaputić za malog ježa“	28.10.2019.	208
Svijet lutaka „Neposlušno mače“	14.11.2019.	146
Zagrebačko kazalište lutaka „Tko je Videku napravio košuljicu“	4.12.2019.	47
Zagrebačko kazalište lutaka	11.12.2019.	142

„Medo Đuro kod zubara“		
Kazalište Trešnja „Orašar“	11.12.2019.	86
Mala scena „Priča o svjetlu“	10.02.2020.	55
Mala scena „Priča o glasu“	19.02.2020.	72
Kazalište Lutonjica „Frkafuljak“	21.02.2020.	142

4.11. Obogaćivanje redovitog programa sportsko-rekreativnim sadržajima unutar i van vrtića, osobito za djecu u godini prije polaska u osnovnu školu

Uz maksimalno korištenje vanjskih prostora i prilagođavanja unutarnjeg prostora vrtić se povezuje s udrugama i sportskim organizacijama u cilju uključivanja djece u sportsko-rekreativne programe izvan vrtića. Ti programi uglavnom su usmjereni na djecu u 6. i 7. godini života.

Sportsko-rekreativni programi u 2019/20. pedagoškoj godini

Program	Partner /nositelj programa	Mjesto održavanja programa	Vrijeme	Broj djece
Sportski susreti vrtića Vrtuljak i Maslačak	Školski sportski savez „Zaprešićki kraj“	Dvorana SRC Inter	14.11.2018.	88
Škola rolanja	Medosport	Sportski centar Kuna, Zagreb, J. Analla bb	15.10.- 19.10.2018.	59
Zimovanje na Sljemenu	Trakostyan – Toours d.o.o	Sljeme – Snježna kraljica	28.01.- 31.01.2019.	19
Škola klizanja	Sportsko društvo Rolica	Klizalište u Zaprešiću	14.01- 25.01.2019.	54

Sportsko rekreativni programi nisu se odvijali u skladu s planom. Program obuke plivanja i „Olimpijada“ vrtića nisu provedeni radi pojave COVID 19.

V STRUČNO USAVRŠAVANJE ODGOJITELJA I OSTALIH ZAPOSLENIKA

Stručno usavršavanje unutar ustanove

Godišnjim planom i programom ustanove planirano je više tematski različitih edukativnih radionica, u koje su se odgajatelji i stručni suradnici mogli uključiti slijedom vlastitih interesa. To su:

1. „Komunikacija – preduvjet uspješne suradnje s roditeljima“ – koordinatorica radionice pedagoginja Dina Rendulić i psihologinja Zvjezdana Sindik
2. „Odgoj za održivi razvoj Montessori – kozmički odgoj“ – koordinatorice odgojiteljice Jelena Kosanović Hatvalić i Iva Nikolić
3. „Rad s djecom s teškoćama u razvoju.“ - koordinatorica radionice defektologinja Tihana Picak
4. „Jačanje kompetencija odgojitelja za stvaranje djetetovih zdravih navika korištenja suvremenih medija“ - koordinatorica radionice – logopedinja Anja Zorko i odgojiteljice Nives Božić, Iva Vinković i Maja Domazet;
5. „Pažljivo postupanje s vodom, strujom i otpadom u vrtičkom okruženju“ – koordinatorica Gordana Anna Hübl
6. „Odgoj za humanost od malih nogu“ (program Hrvatskog Crvenog križa) – testiranje internetske platforme u svrhu proširenja programa odgoj za humanost od malih nogu (u sklopu Erasmus+ projekta pod nazivom „Sigurne škole i vrtići“) – koordinatorica radionice – pedagoginja Dina Rendulić
7. „Jačanje kompetencija odgojitelja za razvoj djetetove komunikacije na stranom (engleskom jeziku) - uključivanje u Erasmus+“ – koordinatorica radionice odgojiteljica Ljubica Školnik

Tablica 5.1 Tema, vrijeme, voditelji/koordinatori i sudionici održanih internih stručnih aktiva

RADIONICA: Priprema odgojitelja za prijem nove djece i njihovih roditelja		
VODITELJ/KOORDINATOR	DATUM	SUDIONICI
Nikolina Mlikotić	29. 08. 2019.	1.Nataša Kiš
Dina Rendulić Zvjezdana Sindik		2.Maja Domazet
Anja Zorko		3.Tihana Mufić
Tihana Picak		4.Rozalija Gerjević
		5.Lidija Filipčić

		6.Tanja Ključarić 7.Sandra Šimunić	
RADIONICA: Komunikacija- Preduvjet uspješne suradnje s roditeljima			
VODITELJ/KOORDINATOR	DATUM	SUDIONICI	
Dina Rendulić Zvjezdana Sindik	23. 10. 2019.	1.Romana Janković 2.Katica Virag 3.Varga Snježana 4.Marija Ivanković 5. Iva Nikolić	6.Mateja Hopek 7. Vera Jakševac 8.Vlatka Kovačić 9. Lidija Skupnjak 10.Vesnica Čirjak 11. Jasna Šarušić
	23.10.2019.	1. Barica Javorić 2. Biserka Lopatić 3.Marina Mađerić 4.Snježana Hribar 5.Gabrijela Erdelja 6.Dragica Prša 7.Vesna Šalković 8.Suzana Košutić	9.Rozalija Gerjević 10.Jelena Kosanović Hatvalić 11.Lidija Filipčić 12.Ivana Bunetić 13.Jadranka Lopatić 14. Suzana Bregeš
	24.10.2019.	1.Tihana Mufić 2.Tanja Ključarić 3.Martina Frkanec 4.Gordana Škreblin 5.Nataša Kiš 6.Sanja Ratkajec	7.Ankica Huf 8.Đurđa Vugec 9.Iva Vinković 10.Marta Sabolek 11.Grozdana Hrkać 12.Gordana Anna Hübl
	24.10.2019.	1.Tihana Picak 2.Anna Gabričević 3.Sandra Šimunić	9.Brankica Cvetko 10.Andreja

		4.Ljubica Školnik 5.Maja Domazet 6.Ana Mihalić 7.Viktorija Barišić 8.Ljiljana Mišković	Kosantek 11.Anja Zorko 12.Tamara Čabralja 13.Suzana Janušić-Skledar 14.Nives Božić 15.Elena Vrbat
--	--	--	--

RADIONICA: Odgoj za održivi razvoj Montessori-Kozmički odgoj

TEMA I VODITELJ/KOORDINATOR	DATUM	SUDIONICI	
Jelena Kosanović Hatvalić Iva Nikolić	19. 11. 2019.	1.Rendulić Dina 2.Tursan Marija 3.Biserka Lopatić 4.Suzana Bregeš 5.Elena Vrbat 6.Tihana Mufić 7.Vesnica Čirjak 8.Dragica Prša 9.Vlatka Kovačić 10.Barica Javorić	11.Lidija Skupnjak 12.Brankica Cvetko 13.Gordana Anna Hübl 14.Zvjezdana Sindik 15.Suzana Košutić 16.Rozalija Gerjević 17.Ljiljana Mišković

RADIONICA: Inkluzivna praksa u DV Maslačak

TEMA I VODITELJ/KOORDINATOR	DATUM	SUDIONICI	
Tihana Picak Anja Zorko Zvjezdana Sindik	20. 11. 2019.	1.Marija Ivanković 2.Jasna Šarušić 3. Mateja Hopek	6.Gordana Putar 7.Anja Gabričević 8.Ljubica Školnik 9.Snježana Varga

		4.Sandra Šimunić 5.Sanja Ratkajec	10.Lidija Filipčić
	20. 11. 2019.	1. Anica Mihalić 2.Gabrijela Erdelja 3.Marina Mađerić 4.Gordana Maleković 5.Suzana Košutić 6.Viktorija Barišić	7.Marta Sabolek 8. Tamara Čabraja 9.Kristina Podolšak 10.Anica Mihalić 11.Dina Rendulić 12.Ankica Huf 13.Gordana Škreblin

RADIONICA: Jačanje kompetencija odgojitelja za stvaranje djetetovih zdravih navika korištenja suvremenih medija

TEMA I VODITELJ/KOORDINATOR	DATUM	SUDIONICI	
Zvjezdana Sindik Iva Vinković Nina Božić	26. 11. 2019.	1.Maja Domazet 2.Dina Rendulić 3.Đurđica Vugec 4.Nataša Kiš 5.Ivana Bunetić 6.Tihana Mufić 7.Martina Frkanec 8.Vera Jakševac 9.Romana Janković	10.Andreja Kosantek 11.Iva Nikolić 12.Jasenka Kranjec 13.Gordana Maleković 14.Viktorija Barišić 15.Anja Zorko 16.Snježana Hribar

RADIONICA: Timsko planiranje-IOOP-i za djecu s TUR-om

TEMA I VODITELJ/KOORDINATOR	DATUM	SUDIONICI	
Tihana Picak Dina Rendulić	05. 12. 2019.	1.Suzana Košutić 2.Gabrijela	9.Ankica Huf 10.Gordana

Zvjezdana Sindik		Erdelja 3.Mateja Hopek 4.Marina Mađerić 5.Gordnana Putar 6.Katica Virag 7.Marta Sabolek 8.Ljiljana Mišković	Škreblin 11.Anna Mihalić 12.Kristina Podolšak 13.Sandra Šimunić 14.Anna Gabričević 15.Suzana Bregeš
------------------	--	---	--

ONLINE RADIONICA: „Utjecaj medija na razvoj djeteta“

TEMA I VODITELJ/KOORDINATOR	DATUM	SUDIONICI
Anja Zorko	Od 21. 04. 2020. do 28. 04. 2020.	1.Jasenka Kranjec 2.Đurđa Vugec 3.Tamara Čabraja 4.Gordana Maleković 5.Andreja Kosantek 6.Grozdana Hrkać 7. Đurđa Vugec 8. Jasenka Kranjec 9. Tihana Picak 10. Tihana Mufić 11. Maja Domazet 12. Nataša Kiš 13. Petra Urošević Ivanuš

ONLINE RADIONICA: „Nepoželjna ponašanja djece predškolske dobi

TEMA I VODITELJ/KOORDINATOR	DATUM	SUDIONICI
Tihana Picak	Od 14. 04. 2020. do 17. 04. 2020.	1.Anica Mihalić 2.Gordana Škreblin 3.Kristina Podolšak 4. Sandra Šimunić 9. Anja Zorko 10. Ankica Huf 11.Ljubica Školnik 12. Marta Sabolek 13.Viktorija Barišić

		5. Nada Pap 6. Sanja Ratkajec 7. Katica Virag 8. Gordana Putar	14. Suzana Janušić-Skledar
--	--	---	----------------------------

Radionicu „Pažljivo postupanje s vodom, strujom i otpadom“ je koordinirala i vodila ravnateljica Gordana Anna Hübl, održavala se u pet termina od 14. 01. 2020. do 11. 02. 2020. Na radionici su bili prisutni svi odgojitelji i članovi stručnog tima DV Maslačak.

Na radionicu „Rad s djecom s teškoćama u razvoju“ (Tihana Picak) kriterij slobodnog odabira radionice nije trebao biti primjenjen, već prilagoden specifičnostima populacije u središtu interesa radionice, što znači da su u navedenu radioniku trebali biti uključeni svi odgajatelji koji su tijekom godine u grupi imali dijete u inkruziji.

Radionica „Komunikacija- Preduvjet uspješne suradnje s roditeljima“ je bila organizirana za sve odgojitelje.

Tablica 5.3 Prijedlozi za sadržaj, oblik i voditelje stručnog usavršavanja unutar ustanove za slijedeću pedagošku godinu

PRIJEDLOZI
- Jezično – govorni razvoj, poticanje, prijedlozi igara i aktivnosti, praktičan rad
- Nastaviti s radionicom – „Djeca s teškoćama u razvoju“ jer su to kompetencija kojih odgojiteljima uvijek nedostaje
- Darovita djeca
- Kontinuirano stručno usavršavanje za sve odgojitelje koji vode posebne programe
- Glazbene radionice- nove spoznaje o glazbi
- Informatičke radionice
- Humane vrednote

- Odgoj i obrazovanje za održivi razvoj

Stručno usavršavanje izvan ustanove

Tablica 5.4 Prikaz stručnih skupova, organizatora, mesta održavanja i sudionika

STRUČNI SKUP I TEMA	DATUM	ORGANIZATOR I MJESTO ODRŽAVANJA SKUPA	SUDIONICI
„Poticanje socijalne komunikacije kod djece s razvojnim odstupanjima“	Od 02. 09. 2019. do 04. 09. 2019.	ERF, Zagreb	Tihana Picak
„Doprinos boljitu rane intervencije putem dr. korisnog učenja u gradu Zagrebu“	05. 09. 2019.	ERF, Zagreb	Zvjezdana Sindik
Promocija vodiča „Kroz stalni postav za djecu“	18. 09. 2019.	Muzej Brdovec	Brankica Cvetko Dragica Prša
„Sigurnost u ustanovama odgoja i obrazovanja“	25. 09. 2019.	ERF, Zagreb	Zvjezdana Sindik Suzana Košutić
„Umjetničko pedagoška istraživanja u radu i predškolskom odgoju i obrazovanju“	29. 10. 2019.	Krapinske Toplice	Mateja Hopek
„Poimanje smrti kod djece predškolske dobi“	30. 09. 2019.	Zagreb	Zvjezdana Sindik
„Agresivno ponašanje djece predškolske dobi“	02. 10. 2019.	Udruga „Luka Ritz“ Zagreb	Zvjezdana Sindik
„Razvoj znanstvene pismenosti u kontekstu	02. 10. 2019.	AZOO; DV Siget	Maja Domazet

ustanova za rani i predškolski odgoj i obrazovanje“	03. 10. 2019.		
ATAAC konferencija o asistivnoj tehnologiji i komunikaciji	17. 10. 2019.	E-glas, Hotel Westin, Zagreb,	Tihana Picak Anja Zorko
VI modul stručnog usavršavanja za program ranog učenja stranog jezika	17. 10. 2019.	DV Tatjana Marinić, Zagreb	Andreja Kosantek
„RJP ti i ja“	18. 10. 2019.	HLD, ERF, Zagreb	Anja Zorko
Konferencija primjenjene psihologije	18. 10. 2019. 19. 10. 2019.	HPK; HPD	Zvjezdana Sindik
„Odgoj z a humanost od malih nogu – Inkluzija i rad s djecom migrantima u predškolskom sustavu	18. 10. 2019.	CK Hrvatska, DV Milan Sachs, Zagreb	Lidija Filipčić
„Otvoreno o mucanju“	22. 10. 2019.	HLD; ERF; Zagreb	Anja Zorko
„Kvalitetno uvođenje pripravnika u rad“	23. 10. 2019.	DV Grigor Vitez	Ljubica Školnik
„Umjetničko pedagoška istraživanja u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju“	29. 10. 2019.	Krapinske Toplice	Katica Virag
„Razvoj znanstvene pismenosti u kontekstu ustanova za rani i predškolski odgoj i obrazovanje“	05. 11. 2019.	AZOO, DV Siget	Maja Domazet

VI modul stručnog usavršavanja za program ranog učenja stranog jezika-hospicij u odgojnoj skupini	07. 11. 2019.	DV Tatjana Marinić, Zagreb	Andreja Kosantek Grozdana Hrkać
„Pedagoška dokumentacija“	07. 11. 2019.	HPKZ Zagreb, Sekcija pedagoga	Dina Rendulić
Konferencija hrvatskih medija	Od 06. 11.2019. do 09. 11. 2019.	HPK; HPD; Osijek	Zvjezdana Sindik
Jesenska katehetska škola „Biti za drugoga“	08. 11. 2019. 09. 11. 2019.	Nadbiskupski pastoralni institut, Zagreb	Marta Sabolek Ana Gabričević
Odgoj za humanost od malih nogu- područje pripreme za izvanredne situacije	12. 11. 2019.	AZOO, CK Hrvatska	Suzana Košutić, Vera Jakševac Martina Frkanec
DEFIBRILATOR- osposobljavanje za korištenje	12. 11. 2019.	Hitna služba ,Zaprešić	Sanja Ratkajec
„December: Plan &Activities“	23. 11. 2019.	ŠSJ „Mali princ“, Zagreb	Sandra Šimunić Kristina Podolšak
„January: Plan &Activities“	14. 12. 2019.	ŠSJ „Mali princ“, Zagreb	Sandra Šimunić Kristina Podolšak
Sigurne škole i vrtići (ERASMUS+)	16. 12. 2019.	CK Hrvatska	Dina Rendulić Suzana Košutić
„Aktualnosti iz pedagoške prakse“	17. 01. 2020.	HPKZ Zagreb, Sekcija pedagoga	Dina Rendulić

„February: Plan &Activities“	24. 01. 2020.	ŠSJ „Mali princ“, Zagreb	Sandra Šimunić
„Nadzirano četkanje zubi u vrtićima i školama“	29. 01. 2020.	AZOO; Zagreb	Nikolina Mlikotić
„Živjeti zdravo u vrtiću“	30. 01. 2020.	HZJZ, Zagreb	Nikolina Mlikotić
Međunarodni skup projekata „Hello to the World“	13. 02. 2020.	DV Malešnica, Zagreb	Ankica Huf
„Prevencija od seksualnog i rodno uvjetovanog nasilja“	14. 02. 2020.	Centar za mladež, Zaprešić	Zvjezdana Sindik
„Rastimo zajedno“	14. 02. 2020.	DV Radost, Zagreb	Tihana Mufić Tamara Čabraja
Tjedan psihologije - Rana intervencija	20. 02. 2020.	URID,HPD	Zvjezdana Sindik
Završna konferencija ERASMUS + projekta	03. 03. 2020.	Novinarski dom, Zagreb	Gordana Anna Hübl Ankica Huf Andreja Kosantek
Tečaj njemačkog jezika razine B1.2. i B 2.1.	Od 1.9. 2019. do 1.7.2020	Zaprešić	Iva Vinković
Kako pomoći djeci da prebrode krize i traumatska iskustva	23. 04. 2020.	Webinar	Ljubica Školnik
„Nepoželjna ponašanja“	20. 04. 2020.	Nueva, Webinar	Tihana Mufić

„Nepoželjna ponašanja kod djece s autizmom“	22. 04. 2020.	Puteljak, Webinar	Tihana Mufić
„Teškoće senzorne integracije“	23. 04. 2020.	Puteljak, Webinar	Tihana Mufić
„Utjecaj medija na mozak u razvoju“	27. 04. 2020.	Nueva, Webinar	Tihana Mufić
Sigurne škole i vrtići (ERASMUS+) – valorizacija programa on-line	05. 06. 2020.	CK Hrvatska	Dina Rendulić
Zakonski akti i aktualna praksa ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja	26. 06. 2020.	HPD, Zagreb	Dina Rendulić
Webinar „Prijava na K1“, sastanak i savjetovanje u Agenciji za mobilnost	07.12.2018. 18.01.2019.	Internet	Ljubica Školnik
Rad s potencijalno darovitom djecom	27.09.2019. 22.11.2019. 14.02.2020. 19.06.2020.	DV Iskrica, Jasna Cvetković-Lay	Romana Janković Gordana Škreblin

Pedagoška knjižnica redovito se dopunjava novim izdanjima. Odgojitelji se koriste literaturom u skladu s temama od njihovog posebnog interesa i problemima s kojima se susreću u praksi.

Izvanredna situacija izazvana COVID 19 potakla je online oblik stručnog usavršavanja. Za to je korišteno umrežavanje putem e-maila. Svi materijali dobiveni od Učiteljskog fakulteta i Ministarstva znanosti i obrazovanja, kao i oni izrađeni od strane

stručnih suradnika bili su od pomoći u nošenju sa novonastalom situacijom i prilagođavanju pristupa djeci.

Timsko pripremanje materijala za web stranice i snimanja TV emisija može se smatrati dijelom stručnog usavršavanja.

ZAKLJUČAK

Stručno usavršavanje odvijalo se prema planu do ožujka 2020. Izvanredna situacija nastala s pojavom COVID19 potakla je online oblike stručnog usavršavanja. Sav odgojno-obrazovni kadar dodatno se educirao za rad u novonastaloj situaciji. Svi su napredovali u korištenju digitalne tehnologije i alata. Timski rad na novim oblicima komunikacije s djecom i roditeljima obogatio je iskustvo i znanja svih sudionika.

VI SURADNJA S RODITELJIMA

6.1 Pružanje podrške roditeljima djece s posebnim potrebama, osobito roditeljima darovite djece, djece s teškoćama u razvoju, te socijalno nekompetentne djece

Identifikacija posebnih potreba, između ostalog, temelji se na informacijama prikupljenim kroz razgovora s roditeljima (na inicijalnim intervjuima prilikom upisa djeteta u vrtića ili na tzv. individualnim konzultacijama tijekom godine). Roditelji djece s posebnim potrebama aktivno su uključena u kreiranje programa za njihovo dijete. Važnu ulogu u tome imaju članovi stručnog tima, osobito defektolog, psiholog i logoped. Roditelji su uključivani u izradu Individualiziranih odgojno-obrazovnih planova. Dogovarane su smjernice za stimuliranje djetetovog razvoja. Neki roditelji upućivani su s djetetom na dodatnu obradu u specijalizirane ustanove. Većina roditelja prihvatala je dobivene sugestije i potražila pomoć. Za dvoje djece zatražena je pomoć Centra za socijalnu skrb kako bi dijete bilo upućeno na dodatnu obradu i stimulaciju.

Godišnjim planom ustanove planirano je uključivanje roditelja u proces identifikacije darovite djece tijekom ožujka 2020. Međutim, u to je vrijeme vrtić zatvoren zbog COVID-19 krize. Isto tako, planirani su individualni razgovori psihologinje s roditeljima prepoznate darovite djece, koji su iz istog razloga odgođeni.

6.2 Edukacija roditelja osobito na području osamostaljivanje djece za vršenje pravilnih izbora u cilju zaštite vlastitog integriteta (psihičkog i fizičkog).

U svrhu pružanja podrške roditeljima u odgoju njihove djece organizirane su dvije radionice na temu „Kako prepoznati i rješavati probleme u odgoju“, na koje se odazvalo ukupno 42 roditelja. U sklopu provođenja CAP program (Programa prevencije zlostavljanja djece) također su provedene predavanja za roditelje. Na web stranici vrtića u rubrici namijenjenoj roditeljima objavljuju se tekstovi s aktualnom problematikom. Ovaj oblik podrške roditeljima osobito se koristio u periodu kada je vrtić prekinuo s radom radi COVID19.

Putem panoa za roditelji i individualnih konzultacija roditeljima je prezentiran odgojno-obrazovni rad na ovom području. Roditelji izjavljuju da im je takav oblik komunikacije važan izvor informacija i iznose niz pohvala odgojiteljima za pripremljenost i stručnost u vođenju individualnih razgovora (više u prilogu Analiza ankete za roditelje).

6.3 Pružati podršku roditeljima u medijskom odgoju djece.

Važnost zaštite djece od potencijalnih opasnosti u korištenju suvremenih medija bila je jedna od tema o kojoj se trebalo raspravljati na roditeljski sastancima, ali odaziv roditelja na taj sastanak bio je izuzetno mali. Za ovu tematiku roditelje se pokušalo zainteresirati putem tekstova na web stranici vrtića.

U Tjednu psihologije (17. 02. – 21. 02.) u suradnji s psihologinjom Centra za mladež ZAPREŠIĆ, organizirana je, u prostorima Centra, radionica za roditelje pod nazivom “Očiju uprtih u ekran“.

6.4 Potpora roditeljima kod prijelaza djeteta iz vrtića u školu.

Održane su dvije edukativne radionice za roditelje na temu „Mala škola za veliku školu“ koje je u suradnji s odgajateljima vodila psihologinja vrtića. Roditelji su pokazali veliki interes za ove radionice.

Roditelji djece školskih obveznika imali su prilike kroz razgovore s logopedinjom i psihologinjom. Zbog specifične situacije uvjetovane COVID-19 psihologinja je većinu razgovora obavila telefonskim putem. Moguće je da bi postotak roditelja koji su se javili na razgovor bio i veći da je situacija bila regularna.

S obzirom da je realizacija programa bile prekinuta putem web stranice vrtića i TV emisije „Dječji kutak“ (koje je vrtić pokrenuo u suradnji s TV Zapad) roditelji su upućivani na sudjelovanje s djecom u igri i učenju.

6.5 Informiranje i uključivanje roditelja u život i rad vrtića

Roditeljima je pružana potpora u odgoju kroz svakodnevnu komunikaciju, roditeljske sastanke, individualne konzultacije i putem vizualnih poruka na panoima.

U svakoj odgojnoj grupi organizirana su po 2 roditeljska sastanka. Na prvima su dogovarana pravila međusobne komunikacije odgojitelja i roditelja. Roditelje se informiralo o sigurnosnim mjerama i protokolu postupanja u kriznim situacijama. U periodu adventa organizirane su ogledne aktivnosti i druženja.

Tijekom jeseni organizirane su igre i radionice za djecu i roditelje na vrtičkom dvorištu kojima su ujedno obilježeni Dani zahvalnosti za plodove zemlje.

Ostali planirani oblici direktnog uključivanja roditelja u život i rad vrtića bili su onemogućeni radi izvanredne situacije uzrokovane epidemijom COVID 19.

Ipak neki roditelji ostali su povezani s odgojiteljima preko društvenih mreža i e-mail pošte.

Grupe su uglavnom bile na WhatsApp i Viber aplikacijama. U grupama su roditelji izmjenjivali informacije i savjete (majke zdravstvene djelatnice su davale savjete i prijedloge drugim roditeljima). Odgojitelji su roditeljima slali prijedloge aktivnosti i ideje za rad s djecom kod kuće, a roditelji odgojiteljima slike djece. U grupama mlađe djece su roditelji slali odgojiteljima informacije o postignućima djece, npr. počeo je slagati rečenice, ili crtati i sl.

Odgojitelji i roditelji koji su surađivali putem ovakvih grupa imaju samo pozitivna iskustva, te roditelji traže nastavak ovakvih oblika suradnje i nakon pandemije COVID – 19.

Dio odgojitelja nije ostvario ovakav vid suradnje s roditeljima, jer su se bojali naknadne zlouporabe njihovih privatnih telefona, smatrali da bi se ovakva suradnja trebala odvijati preko službenih mobitelima. Također odgojitelji smatrali da nisu dovoljni informatički obrazovani za takav vid suradnje, te da kod kuće nemaju dostatnu informatičku opremu ili moraju koristiti svoju privatnu opremu (kompjuter, printer).

Odgojitelji koji nisu imali grupe s roditeljima, kao jedan od razloga navode i poštovanje privatnosti podataka, nikada nisu sigurni što i koliko smiju napisati u zajedničkim grupama.

6.6 Informiranje roditelja o razvoju djeteta.

Omogućiti roditeljima što bolji uvid u djetetov život u vrtiću jedan je od važnijih zadataka kvalitetne ustanove. U anketi za roditelje analizirani su različiti oblici komunikacije vrtića s roditeljima kako bi se ustanovilo kojeg od njih roditelji procjenjuju kao najučinkovitijeg u zadovoljavanju navedenog cilja. Prema dobivenim rezultatima u provedenoj anketi čini se da su to individualni razgovori odgajatelja s roditeljima, svakodnevna komunikacija s odgajateljima, tzv. „razgovori na kvaki“, izloženi dječji radovi i fotografije, panoi za roditelje itd.

Tablica 6.1 Oblici suradnje vrtića s roditeljima rangirani s obzirom na frekvenciju u kojoj su izabrani kao najbolji izvor informacija o djetetovom životu u vrtiću:

OBLIK SURADNJE S RODITELJIMA	F
Individualni razgovori s odgajateljima (individualne konzultacije)	39
Svakodnevni razgovori s odgojiteljima (kod primopredaje djeteta)	30
Razgovori s odgojiteljima (općenito)	27
Izloženi radovi djece	18
Panoi za roditelje	16
Izložene fotografije djece u aktivnostima	16
Roditeljski sastanci	9

Djetetova individualna mapa	8
Radionice	6
Informacijama dobivenim od djeteta	5
Priredbe	5
Sve navedeno	4
Telefonskim razgovorima	4
Whatsapp grupe, e-mail	4
Informacije s drugim roditeljima („Razgovorima u parku“)	2
Druženja	1

6.7 Valoriziranje programa rada vrtića u suradnji s roditeljima

U svrhu valorizacije Godišnjeg plana i programa DV Maslačak za 2019./2020. godinu provedena je anketa za roditelje. Anketirano je 92 roditelja korisnika redovitog desetsatnog programa raspoređenih u 10 odgojnih skupina, te 37 roditelja djece uključena u Program učenja engleskog jezika kroz redoviti program, 8 roditelja čija djeca uče njemački kroz redoviti program, te 15 roditelja djece uključene u Katolički vjerski odgoj. Dakle anketom je ukupno bilo obuhvaćeno 152 roditelja. Analiza svih anketa nalazi se u prilogu.

VII SURADNJA S VANJSKIM USTANOVAMA

U svrhu ostvarivanja, obogaćivanja i prezentiranja programa vrtić surađuje s brojnim institucijama i udrugama osobito onima u lokalnim zajednicama u kojima djeluje.

Ova pedagoška godina imala je mnogo posebnosti i ograničenja u fizičkoj komunikaciji, pa su tako mnogi susreti otkazani, a suradnja se odvijala preko digitalnih medija i *on-line* putem.

Ove godine intenzivirana je suradnja s upravom grada Zaprešića, osobito sa stožerom Civilne zaštite zbog provođenja mjera i preporuka u cilju zaštite zdravlja uzrokovane epidemijom. Sa susjednim gradskim vrtićem DV Vrtuljak organiziran je i prihvat djece.

Zbog epidemije COVID–19 intenzivno se surađivalo s lokalnim medijima, a s televizijom Zapad dogovorene su i snimane emisije za predškolce. Priloge za televizijski program i web stranicu vrtića pripremale su odgojiteljice, stručni suradnici i ravnateljica. Na inicijativu pedagoginje ostvaren je tv program za predškolsku djecu koji su partneri s TV Zapad vrlo rado prihvatali.

Tradicionalna suradnja odvijala se kroz godinu sa svim ustanovama u okruženju: gradskom knjižnicom «A. Kovačić», Turističkom zajednicom Zaprešić, POU Zaprešić, udrugom *Ekoturistiko* iz Brdovca, Centrom za mladež, Udrugom za predškolski i školski sport "Zaprešićki kraj", Sportskim društvom *Rolica*, HAPK Mladost, Udrugom *Medosport*, osnovnim školama A. Augustinčić i Lj. Gaj iz Zaprešića, P. Belas, I., B. Mažuranić i . Perkovca iz općine Brdovec, srednjom školom J. B. Jelačić u Zaprešiću, Centrom za socijalnu skrb Zaprešić, Vatrogasnog postajom, Udrugom roditelja «Korak po korak», Domom zdravlja Zaprešić, Zavodom za javno zdravstvo dr. A. Štampar i Zavodom za javno zdravstvo Zagrebačke županije, Muzejom Brdovec, Župnim uredima Brdovca i Zaprešića, Hrvatskim Crvenim križem i Gradskim društvom Crvenog križa Zaprešić.

Posebnost je suradnja s Nadbiskupijskim pastoralnim institutom u Zagrebu gdje su uspješno završile svoje doškolovanje odgojiteljice Marta Sabolek i Ana Gabričević.

Intenzivnija je bila suradnja s ustanovama u kojima su odgojitelji polazili specifične edukacije, a to su DV *T. Marinić* u Zagrebu (učenje stranog jezika), DV *Iskrica* u Zagrebu (rad s darovitom djecom) i DV *Srčeko* u Zagrebu (Montessori metoda).

Stručni suradnici njeguju svoje stručno usavršavanje i razmjenu iskustva u radu u predškolskim ustanovama kroz udruge i komore.

U suradnji s policijskom postajom Zaprešić provodio se prometni odgoj. U svrhu provođenja prometnog odgoja vrtić je povezan s udrugom Roda, HAK-om, Ministarstvom znanosti i obrazovanja i udrugom Sigurna cesta.

Uspješno izlaganje u AZOO-a iz područja građanskog odgoja imala je odgojiteljica Maja Domazet.

Na međunarodnom stručnom skupu projekata *Say Hello to the World* u DV *Malešnica* u Zagrebu uspješno su predstavile svoj projekt odgojiteljice Ljubica školnik i Ankica Huf.

Vrtić je sudjelovao na raznim likovnim natječajima i izložbama, a uključuje se i u sva važna događanja na nivou grada Zaprešića i općine Brdovec.

Zapaženi su bili nastupi odgojno-obrazovnih skupina *Die Sterne* i *Minionsi* na Dječjem fašniku u Zaprešiću.

U suradnji sa Školskim sportskim društvom *Zaprešički kraj* i ove godine su organizirani Sportski susreti vrtića Vrtuljak i Maslačak.

Aktivnosti u vrtiću redovito su pratile lokalne novine "Prigorski kaj", "Zaprešički špigl", "Zaprešički kraj" i Zaprešić – informativni mjesecnik, Z fm radio, te lokalna televizija Zapad.

Na stručnom planu vrtić surađuje s Agencijom za odgoj i obrazovanje i mnogim vrtićima.

Vrtić u skladu s ugovorom s Učiteljskim fakultetom u Zagrebu omogućava studentima obavljanje stručne prakse. Ove su godine stručnu praksu obavile 3 redovite studentice Učiteljskog fakulteta u Zagrebu i 12 izvanrednih studenata Učiteljskog fakulteta u Zagrebu, Čakovcu i Petrinji.

Završen je postupak podjele vrtića u Brdovcu i Zaprešiću u dvije zasebne ustanove. Proces je bio složen i zahtjevan i tražio je intenzivnu suradnju s upravom grada Zaprešića i općine Brdovec.

ZAKLJUČAK

Otvorenost prema sredini omogućuje veću kvalitetu programa, priliku za neposredno učenje i afirmiranje vrtića u društvenoj sredini. U provođenju projekata u odgojno-obrazovnom radu s djecom gotovo u svim odgojno-obrazovnim skupinama odgojitelji uspostavljaju suradnju s osobama, udrugama i institucijama koje se bave problematikom u fokusu dječjeg interesa. Djeci se omogućuje da upoznaju svoju okolinu i da aktivno participiraju u životu društvene zajednice. Sudjelovanje vanjskih čimbenika u odgojno-obrazovnom procesu čini sponu između vrtića i društvene sredine. Roditelji u svom osvrtu izražavaju zadovoljstvo obogaćivanjem programa.

PRILOG 1 – ANKETA ZA RODITELJE

ODGOJNO-OBRAZOVNA SKUPINA:

Poštovani!

Pred vama je upitnik kojim želimo ispitati vaše viđenje vrtićkog programa. Vaši stavovi i prijedlozi vrlo su korisne smjernice za njegovo unapređivanje, stoga Vas molimo da budete što iskreniji u kritici i što produktivniji u prijedlozima.

Unaprijed zahvaljujemo na suradnji!

1. U situacijama odsutnosti odgojitelja u odgojno-obrazovnoj skupini vašeg djeteta organizirane su **zamjene**. Odaberite tvrdnje koje najbolje opisuju vaše stavove.
 - a) Odgajatelji na zamjeni uspješno su provodili Program i moje dijete je dobro reagiralo na njih.
 - b) Odgajatelji na zamjeni nisu uspjeli kvalitetno provoditi Program što se negativno odrazilo na zadovoljstvo mog djeteta.
 - c) Nebitno mi je tko provodi Program jer to ne utječe na njegovu kvalitetu niti na napredovanje mog djeteta.
 - d) Ovakvih zamjena bilo je previše što se negativno odrazilo na zadovoljstvo mog djeteta.

Predlažemo: _____

2. Trudimo se pravovremeno Vas **informirati o promjenama u organizaciji rada s djecom (npr. o zamjenama odgojitelja, korištenju godišnjih odmora, radu blagdanima, pojavi zaraznih bolesti i sl.)**. Odaberite tvrdnje koje najbolje opisuju koliko smo u tome uspjeli.
 - a) Informacije smo dobivali pravovremeno
 - b) Nismo se osjećali pravovremeno informiranom/im.
 - c) Nismo pratili takve informacije.
 - d) Informacije su bile jasne.
 - e) Informacije su bile korisne.
 - f) Informacije su bile nepotrebne.

Predlažemo:

3. Cilj nam je da vrtić bude **sigurno mjesto za dijete**. U tu svrhu smo s vama dogovorili određena pravila ponašanja i istakli kućni red na vidljivim mjestima u vrtiću. Zanima nas vaša procjena sigurnosti djeteta u vrtiću.

a) Smatramo da je vrtić sigurno mjesto za dijete.

b) Smatramo da u vrtiću postoji niz potencijalnih opasnosti za dijete o kojima se ne vodi dovoljno
brige (napišite kojih):

c) Nismo dovoljno upoznati s kućnim redom i pravilima ponašanja roditelja i odgojitelja u cilju zaštite djeteta.

Predlažemo:

4. Izaberite tvrdnju koja najbolje opisuje vaše mišljenje o prostoru u kojoj se provodi Program s obzirom na **čistoću i urednost**.

a) Prostor je čist i uredan

b) Prostor je prljav i neuredan

c) Prostor nije uvijek čist i uredan

d) Osobito me smeta:

5. Izaberite tvrdnje koja najbolje opisuje vaše mišljenje o prostoru u kojoj se provodi Program s obzirom na **estetski dojam**.

a) Prostor je ugodan i lijep

c) Prostor je zadovoljavajući

b) Prostor je ružan

c) U prostoru mi se sviđa:

- d) U prostoru mi se ne sviđa: _____

6. Izaberite tvrdnju koja najbolje opisuje vaše mišljenje o **opremljenosti sobe** u kojoj se provodi program provodi.
- e) Vrtićka je soba dovoljno dobro opremljena igračkama i drugima materijalima za igru i učenje.
 - f) Vrtićka je soba izuzetno dobro opremljena igračkama i drugima materijalima što doprinosi kvaliteti programa.
 - g) Nedostaje igračaka i drugih materijala što negativno utječe na kvalitetu programa.
 - h) Nismo upoznati s opremljenošću sobe
 - i) Predlažemo: _____

7. Cilj nam je **omogućiti roditeljima uvid u ono što njihovo dijete u vrtiću radi** (kako se i s kim igra, što uči, kako se ponaša, kako se osjeća i sl.). U tu svrhu informacije možete dobiti u svakodnevnoj komunikaciji s odgajateljima, na individualnim konzultacijama s odgajateljima i stručnim suradnicima, putem panoa za roditelje, izloženim dječjim radovima i fotografijama, putem individualne mape, kroz druženja, priredbe, roditeljske sastanke, radionice i sl.
- a) Na koje ste načine dobili najbolji uvid u život vašeg djeteta u vrtiću? _____

 - b) Što vam se u tome nije svidjelo? _____

 - c) Prijedlozi: _____

8. Jedan od ciljeva programa vrtića je potaknuti cjelokupni razvoj djeteta. Pokušajte na skali od 1 – 5 (pri čemu 1 predstavlja najmanju, a 5 najveću jedinicu procjene) procijeniti koliko je vaše dijete napredovalo na pojedinim segmentima razvoja, a smatraste to, između ostalog, rezultatom programa:

Razvoj samostalnosti

- a) Samostalno uzimanje hrane 1 – 2 – 3 – 4 – 5
- b) Samostalno oblačenje i hranjenje 1 – 2 – 3 – 4 – 5
- c) Održavanje osobne higijene 1 – 2 – 3 – 4 – 5
- d) Briga za vlastite stvari 1 – 2 – 3 – 4 – 5

Socijalno-emocionalni razvoj

- a) Stvaranje i održavanje prijateljstava 1 – 2 – 3 – 4 – 5
- b) Uključivanje u igru 1 – 2 – 3 – 4 – 5
- c) Prihvaćanje i razumijevanje pravila 1 – 2 – 3 – 4 – 5
- d) Kontrola emocija 1 – 2 – 3 – 4 – 5
- e) Tolerancija na frustraciju 1 – 2 – 3 – 4 – 5

Spoznanji razvoj

- a) Želja za istraživanjem i upoznavanjem okoline 1 – 2 – 3 – 4 – 5
- b) Posjedovanje različitih znanja (u skladu s dobi djeteta) 1 – 2 – 3 – 4 – 5
- c) Iskazuje različite interese 1 – 2 – 3 – 4 – 5

Napredovalo je u govornom razvoju 1 – 2 – 3 – 4 – 5

Napredovalo je u likovnom izrazu 1 – 2 – 3 – 4 – 5

Uživa u glazbenim aktivnostima 1 – 2 – 3 – 4 – 5

Zna puno pjesmica i glazbeno ritmičkih igara 1 – 2 – 3 – 4 – 5

Motorički je spretno i koordinirano 1 – 2 – 3 – 4 – 5

Spretnije manipulira olovkom, škarama i kistom 1 – 2 – 3 – 4 – 5

9. Koja znanja, vještine, navike, sposobnosti uočavate kod vašeg djeteta, a smatrate ih rezultatom Programa?

Predlažemo: _____

10. Koja znanja, vještine, navike, sposobnosti vaše dijete nije steklo u Programu, a vi ste ih očekivali? _____

Predlažemo: _____

11. Navedite što se vašem djetetu:

a) posebno svida u njegovoj odgojno-obrazovnoj skupini _____

b) što mu se ne sviđa _____

12. Procijenite na skali od 1 do 5 (pri čemu 1 predstavlja najnižu, a 5 najvišu jedinicu procjene) u kojoj bi mjeri vrtić preporučili drugim roditeljima.

1 – 2 – 3 – 4 – 5

Predlažemo: _____

13. Na kraju vas molimo da, ukoliko ih imate, navedete još prijedloga za poboljšanje programa _____

Zahvaljujemo na suradnji!

PRILOG 2 – VALORIZACIJA PROGRAMA 2019./2020. → redoviti program

U svrhu valorizacije Godišnjeg plana i programa DV Maslačak“ za 2019./2020. godinu provedena je anketa za roditelje. Anketirana su **N=92 roditelja** korisnika redovitog desetsatnog programa u 10 odgojno-obrazovnih skupina.

Roditelji čija su djeca uključena u obogaćene redovite programe (N=48) anketirani su u svrhu valorizacije specifičnih programa (engleski, njemački i katolički-vjerski). Pitanja iz njihovih anketa koja se odnose na zamjene odgojitelja, informiranost roditelja i sigurnost vrtića uzeti su u obzir i u ovoj anketi.

1. U situacijama odsutnosti odgojitelja koji vode odgojnju skupinu nužno je organizirati zamjene i/ili preorganizirati uobičajenu organizaciju rada. Zanimalo nas je kako roditelji doživljavaju odgojitelje na zamjeni. Na ovo pitanje odgovaralo je 119 roditelja.

Tablica 1 U situacijama odsutnosti odgojitelja u odgojno-obrazovnoj skupini vašeg djeteta organizirane su **zamjene**. Odaberite tvrdnje koje najbolje opisuju vaše stavove.

	TVRDNJE	f
a	Odgajatelji na zamjeni uspješno su provodili Program i moje dijete je dobro reagiralo na njih.	99
b	Odgajatelji na zamjeni nisu uspjeli kvalitetno provoditi Program što se negativno odrazilo na zadovoljstvo mog djeteta	1
c	Nebitno mi je tko provodi Program jer to ne utječe na njegovu kvalitetu niti na napredovanje mog djeteta.	5
d	Ovakvih zamjena bilo je previše što se negativno odrazilo na zadovoljstvo mog djeteta	8
	KOMENTARI RODITELJA	f
Sve ok	<ul style="list-style-type: none"> - Sve je naj. Tete su jako susretljive, dobre, nasmijane i djeca idu rado u vrtić. Jako smo zadovoljni s ovim vrtićem. 	1
Zamjena je bilo previše	<ul style="list-style-type: none"> - Jedina i velika zamjerkva vrtiću su prečeste zamjene (ide u vrtić samo 5 mjeseci a do sada je promijenio 3 tete). Dosta teško nam je išla prilagodba, a stalno mijenjanje teta to nam dodatno otežava. Znam da je i vama teško sve organizirati, ali zbilja želimo da se to što prije riješi ili da 	1

	<p>se dijete premjesti u grupu sa stalnim odgojiteljima.</p> <ul style="list-style-type: none"> - „Leteći“ odgojitelj koji bi bio na raspolaganju za zamjene u područnom objektu kako djeca ne bi konstantno bila raspoređivana po drugim grupama; U našoj je grupi previše spajanja s drugim grupama, tetama, svako malo neke zamjene. Na sreću na naše dijete to previše ne utječe, ali bi voljeli da je manje spajanja i zamjena - Zamjene su uglavnom iz našeg objekta Pionir pa je to ok. Prečesto se dešava da radi odsutnosti odgojitelja djecu podijele u tri skupine. - Zamjena je bilo puno. Odgojiteljice koje su bile na zamjeni su divne, ali čini mi se da je previše tih zamjena. - Odgojitelji su dali sve od sebe kako bi djeci olakšali period zamjena no u Medvjedićima ih je bilo previše. Predlažem voditi brigu unaprijed kod izbora teta kako bi se izbjegle učestale zamjene. 	1 1 1 1
Naše dijete ipak najviše voli svoje tete	<ul style="list-style-type: none"> - Naše dijete ipak najviše voli kada su njegove tete, ali nikada nismo imali probleme s zamjenama - Kad su manji lošije reagiraju na promjene pa se to desilo i kod mog djeteta, ali to nije do teta, one svoj posao odrade - Da se barem grupe koje i inače često mijenjaju odgojitelje ne dijele nespretno i ne izmjenjuju zamjene. 	1 1 1
Prijedlozi	<ul style="list-style-type: none"> - Bolju organizaciju rada - Da se osigura da je uvijek jedan poznati odgojitelj s djetetom i da se dijete ranije upozna s odgojiteljem na zamjeni, a ne da se šokira. -Da se odgojitelj na zamjeni upozna s psihofizičkim stanjem djeteta te da isti isto primjeni. - Da dijete tijekom godine uvijek ostane u prostoru na koji je navika 	1 1 1
Nije mi poznato kako rade/nije bili zamjena	<ul style="list-style-type: none"> - Nije bilo zamjena: Ne sjećam se baš zamjena (skupina) Minions - Zamjene ne poznajem kako rade. - Nije bilo duljih zamjena pa nisam stekla dojam da je dijete bilo zakinuto, no stekla sam dojam da zamjene ne posvećuju pažnju engleskom programu već rade kao i u drugim grupama u kojima su zamjene. - Osjeti se kad je zamjena, ali o kvaliteti je teško suditi. 	3 1 1 1

18 roditelja (15.12% anketiranih) komentiralo je organizaciju zamjena i rad odgojitelja na zamjenama. Najviše anketiranih roditelja smatra da odgojitelji na zamjeni uspješno provode Program i da djeca dobro prihvaćaju te odgojitelje ($f=99$ što iznosi 83,19 %) i nebitno im je tko provodi Program jer to ne utječe na kvalitetu napredovanja njihovog djeteta ($f=5$). Ipak 8 (6.72%) roditelja smatra da je zamjena bilo previše tijekom godine što se negativno odrazilo na zadovoljstvo djeteta, a čini se i tih roditelja. Radi se uglavnom o roditeljima mlađe djece iz odgojnih skupina Medvjedići i Sunčeka ($f=5$). Iz komentara je vidljivo nezadovoljstvo čestim izmjenama odgojitelja i spajanjem odgojnih skupina. Razlozi zamjena bili su duža bolovanja, povratak odgojiteljice s porodiljinog dopusta i odlazak druge odgojiteljice na porodiljini dopust, te odlazak jedne odgojiteljice u mirovinu.

2. Trudimo se pravovremeno **informirati roditelje o promjenama u organizaciji rada s djecom (npr. o zamjenama odgojitelja, korištenju godišnjih odmora, radu blagdanima, pojavi zaraznih bolesti i sl.)**. Roditelji su upitani da odaberu tvrdnje koje najbolje opisuju koliko smo u tome uspjeli.

Tablica 2 Stavovi roditelja o stupnju u kojem su se osjećali informirani o promjenama u organizaciji rada

	TVRDNJE	F
a	Informacije smo dobivali pravovremeno	116
b	Nismo se osjećali pravovremeno informiranim	5
c	Nismo pratili takve informacije.	
d	Informacije su bile jasne	59
e	Informacije su bile korisne	42
f	Informacije su bile nepotrebne	1
	KOMENTARI RODITELJA	F
Pohvale	<ul style="list-style-type: none"> - Nastavite tako. Sasvim smo dobro informirani. - Djeci je dobro 	2

Prijedlozi	<ul style="list-style-type: none"> - Prikupiti e-mail adrese od roditelja i dogovoriti kojem roditelju će se tim putem dostavljati obavijest - Informirati roditelje elektronskim putem. Obavijesti na oglasnim pločama nekada ne stignemo pročitati. - Da isti odgojitelji koji su na zamjeni ostanu do kraja vraćanja istog odgojitelja te da ostane u istom prostoru 	3
Zamjerke	<ul style="list-style-type: none"> - Informacije su pravovremene kod korištenja godišnjih odmora i bolovanja. Ako su razlozi zamjena bili drugi obično smo obaviješteni zadnji čas i to ne opravdavam. - Da nas više ne dovodite pred gotov čin prilikom promjene odgojitelja „Tako je. Odluka se neće promijeniti. Ne pitajte za razloge jer ih vam neću reći“. - Kako ćemo se osjećati informirani kada je u vrtiću sve od danas do sutra. Toliko kaosa nikad nije bilo, totalna neorganiziranost - Da objekt Pionir bude ravnopravan centralnom objektu kada je u pitanju informiranje, bilo da je riječ o fotografiranju ili organizaciji rada - Bolju organizaciju rada. Kako će tete prenijeti pravovremeno informacije kada ni same od strane odgovornih osoba nisu pravovremeno informirane. 	5

Vidljivo je da najveći broj roditelja (82.85%) smatra da su pravovremeno informirani, te da su informacije bile jasne i korisne. Samo 5 roditelja navodi kako se nisu osjećali pravovremeno informirani i komentira svoje nezadovoljstvo. Uglavnom se radi se o roditeljima čija djeca su smještena u objekt Trg mladosti 9 (tzv. Pionir), koji su ujedno bili nezadovoljni čestim zamjenama koje su se događale tijekom godine u odgojnoj skupini njihove djece.

Roditelji predlažu informiranje elektroničkim putem. Taj vid informiranja pokazao se nužnim tijekom situacije izazvane COVID 19. To bi zahtjevalo veću tehničku podršku osobito za odgojitelje.

3. Cilj nam je da vrtić bude **sigurno mjesto za dijete**. U tu svrhu vrtić ima propisane „Mjere sigurnosti i protokole postupanja u kriznim situacijama kojima su jasno određena pravila za sve zaposlenike i roditelje. Zanimalo nas je kako roditelji procjenjuju sigurnost djeteta u vrtiću.

Tablica 3 Procjena sigurnosti u vrtiću

	TVRDNJE	F
a	Smatramo da je vrtić sigurno mjesto za dijete	135
b	<p>Smatramo da u vrtiću postoji niz potencijalnih opasnosti za dijete o kojima se ne vodi dovoljno brige (napišite kojih):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Obavezno zaključavanje vrata poslije 8 ili 9 sati i da ih otvara neko od osoblja i prati izlazak svih. - Ulaz u vrtić omogućen je svakome. Teško je odrediti tko je zaista u vezi s djetetom a tko bi mogao uči tek tako, te biti opasan. - Pripazite na zaključavanje dvorišnih vrata - Riječ je o Pioniru. Ima li doista potrebe trošiti papir kako bi istaknuli sve nedostatke koje budimo realni nećete uskoro promjeniti!!?? 	4
c	Nismo dovoljno upoznati s kućnim redom i pravilima ponašanja roditelja i odgojitelja u cilju zaštite djeteta.	
d	<p>Pohvale i prijedlozi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Svi paze da se nešto ne desi, a djeci treba kretanja i puno igre - Sve se vidi i na roditeljskom smo informirani - Po uzoru na Zagrebačke vrtiće kvaki na svim vratima bi trebale biti postavljene visoko. 	3

Roditelji (96,42%) smatraju da je vrtić sigurno mjesto za njihovo dijete. Samo 4 roditelja smatra da postoje potencijalne opasnosti i vide ih u kontroli ulaznih i dvorišnih vrata.

4. Čistoća i urednost prostora preduvjet je zdravog odrastanja djeteta i odraz kulture vrtića. Roditelji su pitani da izaberu tvrdnju koja najbolje njihovo mišljenje o prostoru u kojoj se provodi Program s obzirom na **čistoću i urednost**.

Tablica 4 Procjena čistoće i urednosti vrtića

	TVRDNJE	F
a	Prostor je čist i uredan	92
b	Prostor je prljav i neuredan	0
c	Prostor nije uvijek čist i uredan	0
d	Osobito me smeta	0
e	Komentari i prijedlozi: - Ništa me ne smeta, uredno je koliko može biti. Staro je ali toplo. - Prostor je star i u njega se davno prestalo ulagati (Pionir). Predlažu novi vrtić. - Sanitarni čvor o kojem se svake godine iznova piše i promjena nema. - Malo novosti u prostoru, novi materijali za sobe i kupaone - Predložila bi da si svako dijete nakon obroka ili užine obavezno opere ruke i lice jer znaju dosta biti zamusani od hrane. - Nedostaje adekvatni prostor koji bi tetama, a i djeci, olakšali i uljepšali vrijeme provedeno u vrtiću, ali bez obzira na to ne umanjujem kvalitetu odličnih teta i programa. - Da se razina higijene zadrži i izvan „mjera korone“.	7

Iz odgovora roditelja vidljivo je da su zadovoljni čistoćom i urednošću vrtića. Ima roditelja koji nisu zaokružili niti jednu tvrdnju, ali su dali prijedloge i komentare. Komentare koji se odnose na starost objekta i potrebu renoviranja sanitarnog čvora, te nedostatak adekvatnog prostora ($f=4$) daju roditelji čija su djeca smještена u područnom objektu Trg mladosti 9.

5. Estetski dojam koji vrtić ostavlja na djecu i njihove roditelje odraz je velikog truda koji ulažu svi zaposlenici. Ujedno je jedan od preduvjeta da se svi, a ponajprije djeca u tom prostoru osjećaju ugodno. Od roditelja se zahtijevalo da izaberu tvrdnje koja najbolje opisuje njihovo mišljenje o prostoru u kojoj se provodi Program s obzirom na **estetski dojam**.

Tablica 5 Stavovi roditelja o estetskom dojmu vrtića

	TVRDNJE	F
a	Prostor je ugodan i lijep	50
b	Prostor je ružan	
c	Prostor je zadovoljavajući	38
d	U prostoru mi se sviđa: <ul style="list-style-type: none"> - blizina toaleta, higijena i iskorištenost prostora - igračke primjerene dobi djece, šaren prostor - sve je prilagođeno dobi djece i ima svega što im je potrebno - puno rade svi - vidi se kreativnost teta u kojoj sudjeluju i djeca - sviđa mi se kako se tete trude ukrasiti sobu da svima bude zanimljiva - sve, dječji rad, cika, veselje, ne treba namještaja samo neka su svi zadovoljni - toplina prostora - dekoracija koju tete stavlјaju kako bi djeci bio što bolji ugodaj u prostoru - izbor igračaka, slike s obitelji - izloženi dječji radovi i sadržaji primjereni djeci (f=3); - radovi djece i odgojitelja (f=3) - djeca - kutak za igru u predsoblu koji se često izmjenjuje - Ugodna obiteljska atmosfera koju naprave odgojitelji; Obiteljska atmosfera i povezanost (f=2) - tete su prostor učinile maksimalno ugodnim i lijepim; Prostor je lijep zahvaljujući odgojiteljicama koje se trude; Ukrasi koje izrađuju djeca s tetama, - maštovitost i uređenost; dekoracija, uređenje i ambijent za prigodne dane; - opremljenost igračkama i materijalima za učenje - Ukrasi koje izrađuju tete s djecom - ugodna i sretna atmosfera - opći dojam 	26

e	U prostoru mi se ne sviđa:	23
	<ul style="list-style-type: none"> - Bilo bi bolje da je prostor veći, ali i ovo je u redu - Igračke su stare - Uski hodnik i garderoba - Veličina napraskost. Neadekvatni uvjeti za odgoj i obrazovanje djece. - Mali prostor; Skučenost ; Veličina sobe ($f=11$); Prostor je premalen s obzirom na broj djece, (ukupno: $f= 14$) - Prebrusiti parkete da izgleda svježe - Maleni, ali do njihove srednje škole izgraditi će se novi objekt. Možda za njihovu djecu. - Sanitarni čvor (Pionir) - Prostor je neprimjeren i nefunkcionalan (Pionir), Neadekvatan prostor (Pionir) - Dotrajalost prostora, stari namještaj 	

Većina roditelja (54,34%) smatra da je prostor vrtića ugodan, lijep i zadovoljavajući (41,30%). Kroz komentare je vidljivo da roditelji prepoznaju trud koji odgojitelji ulažu u izgled prostora. Osobito im se sviđaju likovni i drugi kreativni uradci djece i odgojitelja koji su vidljivi u prostoru. Manji broj roditelja imaju zamjerke na izgled prostora koji se uglavnom odnosi na veličinu prostora. Prostor smatraju malim, neprimjerenim i nefunkcionalnim te dotrajalim. Radi se o roditeljima čija djeca su smještena na područni objekt Trg mladosti 9.

6. Opremljenost prostora važan je segment konteksta za realizaciju programa. Roditelji su upitani da izaberite tvrdnju koja najbolje opisuje njihovo mišljenje o **opremljenosti sobe** u kojoj se provodi program.

Tablica 6 Procjene opremljenosti soba dnevnog boravka

	TVRDNJE	
a	Vrtićka je soba dovoljno dobro opremljena igračkama i drugima materijalima za igru i učenje	68
b	Vrtićka je soba izuzetno dobro opremljena igračkama i drugima materijalima što doprinosi kvaliteti programa.	11
c	Nedostaje igračaka i drugih materijala što negativno utječe na kvalitetu programa.	12

d	Nismo upoznati s opremljenošću sobe	4
e	<p>Prijedlozi, mišljenja i zapažanja:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Vidi se rad i trud teta, ali većina materijala je izrađena. -Zahvaljujući kreativnosti teta nedostaci su nadoknađeni koliko toliko. -Vjerojatno zahvaljujući tetama koje same naprave nešto i donacijama. Malo više kupnje igračaka i svega što je potrebno. -Još novih igračaka u sobi. -Potaknuti roditelje da donesu višak igračaka (svi ih imamo) -Lani su sami roditelji skupljali novac za tv, fali finansijskih sredstava da se nadopuni postojeći sadržaj -Dodatna didakta da se potiče interes za igru kod djece. -Počnite ulagati u potrebe, a ne nepotrebne stvari. -Ulaganje u objekt Pionir unatoč toga što vam nije pred nosom -Bolja opremljenost vanjskog prostora. -Veći vrtić, veća soba, poštivanje DPS-a. -Zagovornik sam „manje je više“ što je ovdje slučaj (govori o dovoljnoj opremljenosti). 	12

Prevladava mišljenje roditelja da su vrtićke sobe dobro tj. izuzetno dobro opremljene igračkama i drugim materijalima za učenje i igru. Ipak 13,04% roditelja ne dijeli to mišljenje. Oni misle da nedostaje igračaka i drugih materijala. Manji broj roditelja ($f=12$) komentirao je opremljenost soba igračkama i drugim materijalom za učenje. Vidljivo je da primjećuju trud i kreativnost odgojitelja u izradi tih materijala. Neki komentari odnose se opet na veličinu prostora. Neki komentari više su usmjereni na veličinu prostora i potrebu ulaganja u objekt i dolaze od roditelja čija su djeca smještena na Trgu mladosti 9.

STUPANJ U KOJEM JE VRTIĆ OMOGUĆIO RODITELJIMA UVID U ONO ŠTO NJIHOVO DIJETE U VRTIĆU RADI

Omogućiti roditeljima što bolji uvid u djetetov život u vrtiću jedan je od važnijih zadataka kvalitetne ustanove. Stoga su se u anketi analizirali različiti oblici komunikacije vrtića s roditeljima kako bi se ustanovilo kojeg od njih roditelji procjenjuju kao najučinkovitijeg u zadovoljavanju navedenog cilja. Prema dobivenim rezultatima u provedenoj anketi čini se da su to individualni razgovori odgajatelja s roditeljima, svakodnevna komunikacija s odgajateljima, tzv. „razgovori na kvaki“, izloženi dječji radovi i fotografije, panoi za roditelje itd. (vidi Tablicu 7).

Tablica 7 Oblici suradnje vrtića s roditeljima rangirani s obzirom na frekvenciju u kojoj su izabrani kao najbolji izvor informacija o djetetovom životu u vrtiću

OBLIK SURADNJE S RODITELJIMA	F
Individualni razgovori s odgajateljima (individualne konzultacije)	39
Svakodnevni razgovori s odgojiteljima (kod primopredaje djeteta)	30
Razgovori s odgojiteljima (općenito)	27
Izloženi radovi djece	18
Panoi za roditelje	16
Izložene fotografije djece u aktivnostima	16
Roditeljski sastanci	9
Djetetova individualna mapa	8
Radionice	6
Informacijama dobivenim od djeteta	5
Priredbe	5
Sve navedeno	4
Telefonskim razgovorima	4
Whatsapp grupe, e-mail	4
Informacije s drugim roditeljima („Razgovorima u parku“)	2
Druženja	1

U Tablici 8 navedeni su oni segmenti koji se roditeljima u komunikaciji s vrtićem nisu svidjeli.

Tablica 8 Segmenti koji se roditeljima u komunikaciji s vrtićem nisu svidjeli.

OBLIK SURADNJE S RODITELJIMA	F
„Nije mi se svidio pristup psihologice što je dijete odvela usred izlaska van sa svojim prijateljima i na temelju djetetove nezainteresiranosti donosila zaključke. Prijedlog da se dijete odvede u primjerenije vrijeme“	1
„Nemam prigovora na programski dio, ali u par navrata nisam mogla dobiti informacije o djetetu kod preuzimanja od odgajatelja na zamjeni“	1
„Što ih druga teta uopće ne pozna, što zbog toga što ih obožavate mijenjati, što joj fali grifa s njima ili interesa za njih“	1
„Smatram da se povratne informacije prerijetko daju“	1
„Sve mi se svidjelo“; „Nisam uočila mane i nedostatke“; „Dobivamo sve potrebne informacije“; Sve je OK“; „Sve 5“	12

Tablica 9 Prijedlozi vezani uz komunikaciju roditelja s vrtićem

OBLIK SURADNJE S RODITELJIMA	F
„Prestanite nam mijenjati tete i uvijek naše/u tetu slati na zamjene“	1
„ Smatram da treba više roditeljskih sastanaka. Takoder, možda bi tete trebale pozivati na individualne sastanke češće, a ne jednom godišnje što se sami javimo“	1
„Da se osigura na mjesečnom nivou kraći, samostalni razgovor s roditeljima“	1
„Ekipirati (pojačati) stručne radnike (psihologe, socijalne radnike) kako bi se osigurao rad s obitelji u slučaju nasilničkog ponašanja uočenog kod djeteta“	1

NAPREDOVANJE DJETETA U PROGRAMU

Generalni cilj programa vrtića je potaknuti cjelokupni razvoj djeteta. Za prepostaviti je da će kvaliteta programa biti u korelaciji s djetetovim razvojem. Iz tog razloga roditelji u anketi odgovaraju na pitanje o znanjima, vještinama, navikama i sposobnostima koje uočavaju kod svog djeteta, a smatraju ih rezultatom odgojno-obrazovnog rada vrtića, odnosno životom djeteta u vrtiću, kao i na pitanje o znanjima, vještinama, navikama i sposobnostima koje dijete nije razvilo, a roditelji su ih očekivali, te njihovi prijedlozi usmjereni ka poboljšanju. Dobivena „lista kompetencija“ (Tablica 11) puno je duža od „liste nerazvijenih kompetencija“ (Tablica 12) što bi moglo govoriti u prilog kvaliteti programa. Roditelji su također na skali od 1 – 5 (pri čemu 1 predstavlja najmanju, a 5 najveću jedinicu procjene) procjenjivali stupanj u kojem je njihovo dijete napredovalo na pojedinim segmentima razvoja, a smatraju to, između ostalog, rezultatom programa (Tablica 10).

Tablica 10 Vrijednosti procjene napretka djeteta na pojedinim segmentima razvoja

SEGMENT RAZVOJA	M	Σ
SAMOSTALNOST		
Samostalno uzimanje hrane	4.65	0.644
Samostalno oblačenje	4.55	0.693
Održavanje osobne higijene	4.46	0.820
Briga za vlastite stvari	4.35	0.882
SOCIO-EMOCIONALNI RAZVOJ		
Stvaranje i održavanje prijateljstava	4.59	0.623
Uključivanje u igru	4.63	0.632
Prihvaćanje i razumijevanje pravila	4.52	0.663
Kontrola emocija	4.07	0.794

Tolerancija na frustraciju	4.05	0.889
SPOZNAJNI RAZVOJ		
Želja za istraživanjem i upoznavanjem okoline	4.73	0.511
Posjedovanje različitih znanja	4.68	0.602
Iskazivanje različitih interesa	4.63	0.634
NAPREDAK U GOVORNOM RAZVOJU		
NAPREDAK U LIKOVNOM IZRAZU	4.59	0.688
UŽIVA U GLAZBENIM AKTIVNOSTIMA		
ZNA PUNO PJESMICA	4.45	0.790
MOTORIČKI JE SPRETNO I KOORDINIRANO		
SPRETNIJE MANIPULIRA OLOVKOM, ŠKARAMA, KISTOM	4.60	0.640

Legenda: M – aritmetička sredina; σ – standardna devijacija

Rezultati prikazani u Tablici 10 upućuju na visoko zadovoljstvo roditelja napretkom djeteta u programu i to na svim segmentima razvoja. U usporedbi s ostalim nešto je slabije, ali još uvijek visoko, procijenjena djetetova sposobnost kontrole emocija i tolerancije na frustraciju. Najviše su procijenjene djetetova želja za istraživanjem i upoznavanjem okoline te sposobnost uživanja u glazbenim aktivnostima.

Tablica 11 Znanja, vještine, navike i sposobnosti djeteta koje roditelji smatraju rezultatom odgojno-obrazovnog rada vrtića prikazane po segmentima razvoja, a prema frekvenciji navođenja.

	VJEŠTINA	F
SOCIJALNO-EMOCIONALNI RAZVOJ	- Druženje i interakcija s drugom djecom, zajednička igra, suradnja	14
	- Podijeliti igračke s drugima	9
	- Stvaranje i održavanje prijateljstava	7
	- Socijalne vještine (općenito)	5
	- Socijalno-emocionalni razvoj (općenito)	5
	- Socijalizacija	5
	- Samokontrola	4
	- Prihvaćanje i razumijevanje pravila	4
	- Empatija	4
	- Čekanje na red	3
	- Sposobnost prilagodbe (na druge, okolinu)	3
	- Uvažavanje (tuđeg mišljenja i drugih ljudi općenito)	3
	- Tolerantnost	3
	- Otvorenost prema drugima	3

	- Odgovornost	3
	- Sposobnost da se izbori za sebe	3
	- Društvenost	2
	- Kontrola emocija	2
	- Slušati druge	1
	- Emocionalne vještine (općenito)	1
	- Kulturno ophođenje (bonton)	1
	- Pregovaranje, dogovaranje	1
	- Ispunjavanje obaveza	1
	- Vještina traženja pomoći	1
	UKUPNO	88
SAMOSTALNOST	- Samostalnost (općenito)	18
	- Samostalnost u hranjenju	13
	- Razvijene higijenske navike (općenito)	7
	- Samostalnost u oblačenju	6
	- Samostalno pripremanje stola za jelo i pospremanje stola nakon jela	5
	- Samostalno pranje ruku	4

	- Samostalno pospremanje (općenito)	4
	- Samostalno organiziranje igre	3
	- Samostalno pospremanje igračaka	2
	- Brine o vlastitim stvarima	2
	- Ponašanje u prometu; Kretanje prometnicama	1
	- Samostalno obavljanje nužde	1
	- Snalaženje u raznim situacijama	1
	UKUPNO	67
SPOZNANI RAZVOJ	- Interes za učenje pjesmica; Pamćenje pjesmica; Zna puno pjesmica	13
	- Pisanje	3
	- Kreativnost	2
	- Glasovna analiza i sinteza	1
	- Koncentracija	1
	- Slova	1
	- Brojevi	1
	- Zbrajanje	1
	- Uočavanje detalja na slikama	1

	- Opće znanje	1
	- Predznanje za školu	1
	- Razumijevanje	1
	UKUPNO	27
GOVOR I JEZIK	- Napredak u govornom razvoju (općenito)	13
	- Bogatiji rječnik	2
	- Pravilnija artikulacija	1
	UKUPNO	16
	- Likovno izražavanje (slikanje, crtanje i sl.)	13
	- Iskazivanje interesa za crtanje	1
	UKUPNO	14
MOTORIKA	- Rezanje škarama	3
	- Motorička spretnost	2
	- Fina motorika (općenito)	2
	- Precizno bojanje unutar linija	1
	- Motorički razvoj (općenito)	1
	- Izrada različitih ukrasa	1

	UKUPNO	10
GLAZBA, PLES, GLUMA	- Plesanje	4
	- Ljubav prema glazbi	1
	- Iskazivanje interesa za glazbu	1
	- Glazbene „vještine“	1
	- Ljubav prema glumi i kazalištu	1
	UKUPNO	8
OPĆENITO	- „Sve navedeno u prethodnim pitanjima“; „U svemu je bolja i spretnija“	2
	- „Stječe vještine u skladu s dobi“; „Dosta toga što se očekuje u njenoj dobi“	2
	- „Zadovoljna sam napredovanjem svog djeteta sukladno programu“	1
	- „Sva stečena znanja, vještine, navike i sposobnosti smatram rezultatom i rada kod kuće i programa“	1
	- „Bez obzira što se i doma trudimo održavati zdrave navike i rad na sebi i oko sebe, drago nam je vidjeti da naše dijete napreduje i više nego što očekujemo“	1
	- „Puno je naučio. Premalo je crta za sve nabrojiti“	1
	UKUPNO	8

Navodeći znanja, vještine i sposobnosti djeteta koje smatraju rezultatom odgojno-obrazovnog rada vrtića roditelji se u najvećoj mjeri referiraju na socijalizacijski efekt života u ustanovi ($\Sigma f=88$). Čini se da im je pri tome posebno važna mogućnost druženja i interakcije, zajedničke igre i suradnje. Roditelji vrtić doživljavaju i kao mjesto koje pruža široke

mogućnosti za stjecanje različitih znanja, razvijanje specifičnih interesa i učenja u najširem smislu te riječi. Znanje velikog broja pjesmica i brojalica, napredovanje u govornom i likovnom izražavanju se u ovom segmentu najčešće spominju. Moguće i zato što roditelje predstavljaju najjasniji pokazatelji djetetovog napredovanja kroz program. Vrtić, prema stavovima roditelja, očigledno djetetu pruža velike mogućnosti osamostaljivanja ($\Sigma f=68$). Generalno gledajući, kompletan djetetov razvoj moglo bi se staviti u kategoriju osamostaljivanja. Možda upravo zbog toga najveći broj roditelja, koji izriču neka svoja neispunjena očekivanja, (Tablica 12) čine to kroz prizmu djetetove samostalnosti ($\Sigma f=5$).

U Tablici 12 navedena su znanja, vještine i sposobnosti koje dijete u vrtiću nije razvilo iako su to roditelji očekivali i koji bi trebali biti vrlo jasna smjernica u dalnjem radu na podizanju kvalitete vrtičkog programa.

Tablica 12 Znanja, vještine, navike, sposobnosti koje dijete nije steklo u programu iako su ih roditelji očekivali

PODRUČJE RAZVOJA	F
SAMOSTALNOST	
- Higijena zubi nakon jela (stvaranje uvjeta za navedeno)	2
- Više poticanja na samostalno pranje ruku	1
- Veći stupanj samostalnosti u obavljanju nužde	1
- Higijenske navike	1
UKUPNO	5
SPOZNAJA	
- Naučiti čitati	1
- Naučiti slova	1
- Naučiti pisati	1

- Naučiti brojeve	1
UKUPNO	4
SOC.-EMOCIONALNO PODRUČJE RAZVOJA	
- Kontrola emocija	1
- Mogućnost odgode zadovoljstva	1
UKUPNO	2
PROGRAMI	
- Program ranog učenja engleskog jezika; Potpora u učenju stranog jezika („Očekivali smo da će odmah upasti u englesku grupu kako bismo imali i u vrtiću potporu za učenje drugog jezika“; „Nije naučila kineski“)	2
UKUPNO	2
GOVOR I JEZIK	
- Češće uključivanje logopeda u rad s djecom („Više uključivanja logopeda u rad s djecom“; „S obzirom da dijetno ima poteškoća u izgovoru očekivali smo da će vaša logopedica raditi s njim, međutim, nije mogla jer ne zna puno glasova, a gospođa radi s predškolcima i nema dovoljno vremena za rad s našim djetetom“)	2
UKUPNO	2
MOTORIKA	
- Poticanje interesa za sport	1
- Naučiti vezati vezice	1

UKUPNO	2
OPĆENITO	
- „Moja očekivanja od vrtića su ostvarena i grupa odnosno kolektiv su pozitivno usmjerili dijete“; „Nemam što za reći jer mislim da je puno toga steklo i naučilo u vrtiću“; „Potpuno sam zadovoljna“; „Sve je stekao“; „Nisam očekivala ništa. Što dijete postigne samo i uz program je dovoljno za godine koje ima“; „Sve što smo očekivali dijete je steklo u programu“; „Za sada sam zadovoljna sa svime za svoju dob je stekao dovoljno vještina“; „Stečeno i više od očekivanja“; „Stekao je i više od očekivanja. Po mojoj procjeni iako nije predškolac spremam je za školu“; Nemamo neispunjene očekivanja“	13
UKUPNO	13

Najveću frekvenciju u Tablici 12 nosi kategorija „Općenito“, koja realno izriče zadovoljstvo roditelja i njihova ispunjena očekivanja. Unatoč tome, čini se da postoji određen broj roditelja koji je imao veća očekivanja od vrtića u području poticanja razvoja predčitačkih i prematematičkih vještina djece, pretpostavljamo predškolaca, te od logopeda u smislu većeg angažmana u terapijskom radu.

Roditelji su kroz anketu imali mogućnost predlagati načine na koje bi vrtić mogao ispuniti sva njihova očekivanja vezana uz oblikovanje programa poticajnog za djetetov razvoj (Tablica 13).

Tablica 13 Prijedlozi roditelja za poboljšanje programa (u kontekstu poticanja djetetovog razvoja)

PODRUČJE RAZVOJA	F
ORGANIZACIJA i ULAGANJA	
„Jedan mrvu duži period bez stresa seljenja u drugu skupinu u dijelu dana i mogućnost da se stvari vrate u kolotečinu“	1
„Da ste ostavili grupu do kraja tako da djeca koja su naviknuta na svoje tete ne moraju sada dobivati nove tete, prijatelje, prostor i to sad kad im je prije škole ova godina toliko važna“	1

- „Naći adekvatan prostor za vrtić da svi mogu imati jednake uvjete jer istu cijenu svi plaćaju bili u 5 m ² ili 30m ² “	1
- „S obzirom na broj djece s jezičnim problemima zaposliti još jednog logopeda“	1
UKUPNO	4
MOTORIKA	
- Više sportskih aktivnosti	2
UKUPNO	2
SAMOSTALNOST	
- „Poraditi na osamostaljivanju djece u zadovoljavanju fizioloških potreba i pranju ruku“	1
UKUPNO	1

Tablica 14 Dječje preferencije u programu – prema procjenama roditelja

DJEČJE PREFERENCIJE	f
SOCIJALNA I EMOCIONALNA DIMENZIJA	
- Prijatelji	39
- Druženje i igra s prijateljima	17
- Mogućnost sklapanja prijateljstava	1
- Osjećaj sigurnosti	1

- Osjećaj pripadnosti („Čini se da je naše dijete prihvatio skupinu kao svoju ekipu“)	1
- Osjećaj da je „veliko“ („Osjeća se velikom, odnose se prema njoj kao prema velikoj“)	1
- Zajedništvo	1
- Ugodna atmosfera	1
- „Odnos djece među sobom“	1
UKUPNO	58

ODGAJATELJI I DRUGI ODRASLI

- Tete („Obožava svoje tete“; „Brižnost teta“; „Pristup i komunikacija teta“; Odnos teta prema djeci i način na koji ih uče o međusobnom poštovanju i uvažavanju“; „Tete, osobito kod preuzimanja djeteta“; „Topli odnos s tetama“; „Tetama daje ocjenu 5“; „Moje dijete“; „Srdačnost odgajatelja“) je vrlo brzo steklo povjerenje u tete. Spominje ih i vrlo su mu bitne“	52
UKUPNO	52

AKTIVNOSTI U VRTIĆU

- Glazba (pjevanje, plesanje)	5
- Aktivnosti (općenito)	5
- Likovne aktivnosti („Voli crtati i bojati“)	4
- Učenje	3
- Učenje pjesmica, pjevanje	3

- „Česte šetnje“	2
- Proslava rodendana	1
- Projekti s djecom i odgajateljima	1
- Izrada različitih predmeta	1
- Kazališne predstave	1
- Obiteljska druženja	1
- Priče	1
- Rezanje škaricama	1
UKUPNO	29
IGRAČKE I DRUGA „OPREMA“	
- Igračke („Traktor, autići, kuhinja“)	7
- Sprave na dvorištu (tobogan, vlakić)	3
- „Kutići“ („Kutić kuhinje“; „Igranje u posebnim kutićima“; „Soba građenja“)	4
- Vrtičko dvorište („Dvorište“; „Novi park u dvorištu vrtića“; „Terasa na kojoj se igra nogomet“)	4
- „Velika soba“	1
UKUPNO	19

IGRA	
- Igranje, igra	7
- Igra u dvorištu („Voli se igrati vani na vlakiću u parku“)	2
UKUPNO	9
DRUGO	
- Hrana („Juhice i špek“)	4
UKUPNO	4
OPĆENITO	
- „Sve“	4
- „Općenito boravak u vrtiću“	1
UKUPNO	5

Prema procjenama roditelja, djeci se u vrtiću najviše sviđa igrati se s prijateljima uz emocionalnu i stručnu podršku odgojitelja te baviti se raznim aktivnostima, osobito glazbenim (najveća pojedinačna frekvencija navođenja).

U Tablici 15 navedeni su segmenti koji se, prema procjeni roditelja, djeci ne sviđaju u vrtiću.

Tablica 15 Segmenti programa koje, prema procjeni roditelja, djeca ne preferiraju

SEGMENTI PROGRAMA	f
ORGANIZACIJA	
- Zamjene odgajatelja, promjene odgajatelja, spajanje grupe i sl. („Zamjene teta, drugačiji pristup“; „Stalna promjena teta“; „Miješanje grupe“; „Često spajanje grupe“; „Ako se već moraju spajati grupe jer nema nekog od odgajatelja barem ih pitajte s kim žele biti. I ponekad podijelite neku drugu grupu a ne uvijek Medvjediće“)	8
- „Kontinuirani dolazak novih beba“	1
UKUPNO	9
POPODNEVNI ODMOR	
- Popodnevni odmor („Odlazak na spavanje i obaveza da ako ne spava i dalje mora ležati u krevetu“)	6
UKUPNO	6
ODNOSI	
- Nekvalitetni odnosi među djecom („Ne sviđa mu se kad se neka djeca tuku s njim“; „Kad ga netko zadirkuje“)	2
UKUPNO	2
MATERIJALNA DIMENZIJA	
- Nedostatak igrališta („Što nemaju veći balkon, odnosno dvorište“)	2
- Igračke („Frizerski kutić“; „Zeleni krokodil“)	2

- Prostor	1
UKUPNO	5
NEŠTO DRUGO	
- Galama	1
- „Što nema mame i tate“	1
- „Što će uskoro morati u školu, a ne idu tete s njima“	1
- „Nedovoljno poticanje na aktivnosti koje dijete teže savladava“	1
UKUPNO	4
HRANA	
- „Povremeno hrana“	1
UKUPNO	1
OPĆENITO	
- „Nije se još izjasnio“; „Ne pokazuje da mu se nešto ne sviđa“	3
UKUPNO	3

Dakle, prema procjenama roditelja, djeca najveću razinu nelagode vežu uz uvjete u vrtiću koji nastaju specifičnom organizacijom rada (spajanje grupa, zamjene odgajatelja sl.) te popodnevni odmor. S obzirom da su promjene u organizaciji rada neminovne, a istovremeno kod djece i roditelja izazivaju visoku razinu nesigurnosti i stresa čini se izuzetno važnim na razini odgojno-obrazovnih grupa ili na razini objekata s roditeljima raspraviti o načinima na koje mogu djecu pripremiti za ovakve situacije. Popodnevni odmor je tema koja također zahtijeva pažljivo analiziranje i diskusiju.

Za pretpostaviti je da će roditelj koji je visoko zadovoljan programom vrtića istog preporučiti drugim roditeljima. Prosječna vrijednost procjene stupnja u kojem bi to roditelji DV Maslačak napravili je visoka ($M=4.59$; $\sigma=0.839$). U Tablici 16 navedeni su njihovi komentari i preporuke. Čini se da postoji mani broj iznimno nezadovoljnih roditelja koji nezadovoljstvo vezuju prvenstveno uz neadekvatan prostor i materijalnu opremljenost vrtića, organizaciju (česte zamjene i promjene odgajatelja, spajanje grupa) i „novo vodstvo“.

Tablica 16 Komentari roditelja vezani uz vjerljivost preporuke vrtića drugim roditeljima

KATEGORIJA PRIJEDLOGA	f
MATERIJALNA POBOLJŠANJA	
- „Mogućnost pregovaranja sa stanašima da se unutarnji dio dvorišta između zgrada prilagodi potrebama djece“; „Da počnete ulagati u Pionir jer od novog vrtića još dugo neće biti ničega. Prestanite stavlјati kao prioritet želje u centralnom objektu ispred naše djece. Prestanite ignorirati Pionir. Preporučila bih samo zbog teta, odnosno dobrog odnosa zainteresiranih naspram nezainteresiranih teta“; „Da naprave novi prostor u kojem će imati dvorište“; „Veći prostor za djecu“; „Sobe su premale za ovoliki broj djece“;	6
- „Preporučila bih vrtić zbog teta. Najveća zamjerkica je dotrajali i nerenvirani prostor“	1
UKUPNO	7
ORGANIZACIJA i VODSTVO	
- „Organizacijski i manje od 3, no atmosfera i odgajatelji čista petica. Zamjerkica nije na program već na spajanje grupa pod svaku cijenu kad god je to moguće“; „Trebate bolju organizaciju rada kako bi svima bilo bolje i tetama i djeci“;	5
- Zamjene odgajatelja („Manje „prometa“ tetama“)	1
- „Nakon novog vodstva ne bih ga preporučila nikome“	1
UKUPNO	7

PROGRAM I ODGAJATELJI	
- „2 ili 5 ovisno o kojim se tetama radi“; „5 osobito odgajateljima u podružnici Pionir + tetama kuharicama koje su iznimno vedre, vesele i uslužne“	2
- „Više vremena provedenog van objekta“	1
UKUPNO	3
KRITIKE	
„Dajem 1, no roditelji nemaju drugi izbor“	1
„Tete i skupina zaslužuju 5, a vrtić jedva 2, dakle, u prosjeku 3“	1
UKUPNO	2
OPĆENITO I KOMPLIMENTI	
- „Ostanite mladi i nepobjedivi“; „Prezadovoljni viđenim napretkom djeteta i za svaku preporuku“; „Svima DA“; „Da svatko svoje dijete upiše u vrtić“; „Svakako, uvijek!“; „Svima bi preporučili DV Maslačak, a posebno naše tete jer smo s njima prezadovoljni“; „Ostanite otvoreni prema zajednici, prirodi, izlascima, bogati programima i „životnim“ aktivnostima. Svaka pohvala!“	7
UKUPNO	7

U Tablici 17 navedeni su prijedlozi roditelja za poboljšanje kvalitete rada vrtića.

Tablica 17 Prijedlozi za poboljšanje kvalitete rada vrtića

KATEGORIJA PRIJEDLOGA ZA POBOLJŠANJE	f
ORGANIZACIJA	
UKUPNO	18
- „Na žalost se tijekom akademske godine nekoliko odgajatelja promijenilo, te nisam sve uspjela upoznati. Unatoč tome smatram da moje dijete nije bilo zakinuto , ali da se možda moglo i bolje riješiti i organizirati“; „Bolja organizacija. Da u grupi nisu stalno novi odgajatelji ili dijete u drugim grupama“; „Manje promjena teta da se svi upoznamo. Neke teta nismo uspjeli“; „Bolje organizirati rad da se ne mijenjaju stalno tete“; „Općenito mislim da bi se grupe trebale formirati u skladu s godištem djece jer je trenutno puno različitih godišta među djecom“; „Nemam prijedloga i kritika na programski dio. Veći mi je problem organizacija rada. Nadamo se da nas u idućoj godini ne čeka opet reorganizacija grupe i odgajatelja“; „Ne dirajte nam jedinu tetu koju niste mijenjali“; „Česte promjene odgojitelja nisu baš poticajne za razvoj djeteta“; „Ukoliko već objekt Pionir ne može raditi preko ljeta ili tijekom praznika, bilo bi dobro da jedna od ovih 9 teta dočekuje djecu u centralnom objektu jer se događa da dovedem dijete u dežurstvo tetama koje ne poznaje pa nije bila sretna ujutro. Smatram da se njih 9 može dogovorit za godišnji odmor tako da barem jedna bude u dežurstvu“; „Prvenstveno smatram da je broj djece uključene u grupe prevelik, a to se negativno odražava na kognitivni razvoj (potvrdila istraživanja) i da takva situacija demotivira stručne osobe i frustrira roditelje“; „Postavljanje stručnih, odlučnih i organiziranih ljudi na čelo vrtića, a ne da se igraju vrtića“; „Smatram da je za dijete puno bolje da ostane u istom prostoru i okruženju cijele godine“; „Bilo bi idealno da ste nam ostavili tete tako da ova djeca koja će ovu jesen biti predškolci osjećaju i dalje sigurnost. Grupu ste podijelili po želji roditelja, a da smo mogli birati i tete, djeca bi još ovu jako važnu godinu ostali skupa. Bilo bi bolje da se još djece dodalo, nego što će ova djeca psihički osjetiti ovaj stres da sad moraju sve mijenjati, a teško je i nama roditeljima kako, toliko da bi svoje dijete pripremali za školu već ove godine da smo znali da će ostati bez svojih teta“; „Poboljšati treba samo organizaciju rada jer uz stalne zamjene program može biti savršen, ali neprovediv“; „U postojeću skupinu uglavnom trogodišnjaka uključene su naknadno bebe čime su zakinuta starija djeca. Ne mogu u šetnju i sl.“; „Bolja organizacija“	18
UKUPNO	18

POTREBNA ULAGANJA	
„Osigurati dovoljno sredstava za rad kako bi se tetama olakšalo jer posao koji rade, rade jako dobro i s puno volje“; „Bilo bi jako dobro da se može osigurati veći prostor za boravak i više potrebnog materijala za kreativne radionice“; „Pionir će još godinama raditi. Počnite ulagati u njega“. „Premale sobe su najveća zamjerka“; „Mislimo da je djeci najviše potreban novi vrtić s prostranjim sobama. Tete se stvarno trude oko programa i tu nemamo nikakvih zamjerki. Sve bi bilo još puno bolje da, ljestvije, ugodnije da za to imaju prostora“; „U objektu Pionir na travnatoj površini između zgrada napraviti park za djecu iz vrtića“; „Naravno, veće dvorište bi bilo idealno ali ... možda jednog dana“; „Povećanje prostora vrtića“	8
UKUPNO	8
PROGRAM	
- „Više izleta“; „Za starije grupe se slabo organiziraju izleti u prirodu (npr. Novi dvori, Lužnica i sl.), posjet OPG-ovima kojih ima puno u okolini“; „Bolji van vrtički programi“; „Češća odlaženja u kazališta“, „Možda bi mogli organizirati izlete u Zagreb“; „Više jeftinijih izleta“	6
- „Djeca s Pionira nemaju mogućnost sudjelovanja u kazališnim predstavama koje se održavaju u centralnom objektu“	1
- „Što se tiče programa nemam zamjerki, ali bih predložila učenje djece vrtlarenju, i recimo, bilo bi super kad bi se mogli penjati na drvo. To bi bile dobre motoričke sposobnosti . naravno, na visoko drvo ... Ipak je sigurnost djece na prvom mjestu“;	1
Jeftiniji programi koje vrtić nudi, te neki dodatni programi, npr. domaćinstvo, engleski, njemački“	1
UKUPNO	9
SURADNJA	
- „Temeljem vlastite opservacije po zaprešićkim ulicama i parkovima uočeno je značajan broj roditelja kojima je fizičko kažnjavanje normalna stvar. Također, isti	1

roditelji koriste metode koje su vjerojatno vidjeli u policijskim serijama u scenama priznavanja krivnje. Možda ne bi bilo loše pojačati radionice za roditelje i educirati ih o odgojnim metodama“	
UKUPNO	1
KRITIKE	
- „Nema baš smisla. Pokušala sam već“	1
UKUPNO	1
PREHRANA	
„Bolja hrana“	1
UKUPNO	1
POHVALE I OPĆENITO	
-„Pohvale tetama“; „Svaka pohvala za posvećenost, toplinu, predanost tetama“; „Sve je super. Samo nam ostanite takvi“; „Sve super. I okolina super“; „Sve u najboljem redu“; „Naše dijete je krenulo u vrtić u 9. mj. Odlično je prihvatio vrtić što je nama najbitnije. Znači, ne ide tako dugo u vrtić, a tu je i COVID-1,9 da bi primijetili da nešto ne štima ili da nije u redu tako da za sada nemamo nikakvih primjedbi ili prijedloga osim za tetu logopedicu“; „Sve je super“; „Imate jako vrijedne ljude koji vole svoj posao i to se vidi na djeci. Hvala!“	8
UKUPNO	8

Prijedlozi za poboljšanje programa (Tablica 17) najčešće opisuju nezadovoljstvo roditelja organizacijom rada u vrtiću, osobito čestim promjenama odgajatelja, zamjenama, brojem djece u skupini, čestima „spajanjima“ i sl. te prostorno-materijalnim uvjetima u vrtiću. S druge strane, ne može se zanemariti i veliki broj pohvala.

PRILOG 3 – VALORIZACIJA PROGRAMA 2019./2020. → učenje engleskog jezika kroz redoviti program

U svrhu valorizacije Programa učenja engleskog jezika kroz redoviti desetsatni program proveden je upitnik kojim se željelo ispitati kako roditelji vide pojedine elemente programa. Rezultati ankete poslužiti će u svrhu unapređivanja programa. Program se provodi u dvije odgojne skupine Minions I Cookies. Ispitano je 11 roditelja iz skupine Minions i 15 roditelja Iz odgojne Cookies. Ukupno je anketirano **37 roditelja**, što čini 78,72% korisnika programa.

1.U situacijama odsutnosti odgojitelja voditelja odgojno-obrazovnih skupina organizirane su **zamjene s odgajateljima** koji su također educirani za vođenje programa engleskog jezika. Od roditelja se zahtjevalo da odaberu tvrdnje koje najviše odgovaraju njihovom mišljenju o radu odgojitelja na zamjeni.

	TVRDNJE	f
A	Odgajatelji na zamjeni uspješno su provodili Program i moje dijete je dobro reagiralo na njih	21
B	Odgajatelji na zamjeni nisu uspjeli kvalitetno provoditi Program što se negativno odrazilo na zadovoljstvo mog djeteta.	0
C	Nebitno mi je tko provodi Program jer to ne utječe na njegovu kvalitetu niti na napredovanje mog djeteta	1
D	Ovakvih zamjena bilo je previše što se negativno odrazilo na zadovoljstvo mog djeteta.	0
	Komentari i prijedlozi:	5
	<ul style="list-style-type: none"> - Nije bilo dužih zamjena za vrijeme kojih bih mogla steći dojam da je dijete bilo zakinuto za napredovanje u engleskom. Imam dojam da zamjena ne posvećuje pažnju programu nego rade uobičajeno kao i u drugim grupama u kojima su na zamjeni - Uglavnom nije bilo zamjena - Ne sjećam se baš zamjena što se tiče engleskog jezika. Moje dijete je najbolje reagiralo na svoje tete vezano uz učenje engleskog. - Osjeti se kad je zamjena. O kvaliteti je teško suditi. - Previše zamjena iako nismo osjetili nezadovoljstvo zamjenskim 	

Iskustvo pokazuje da su roditelji osjetljivi na promjene odgojitelja. U obje odgojne skupine odgojitelji nisu često bili odsutni. Ipak u skupini Cookies došlo je do promjene odgojitelja jer je jedna odgojiteljica otišla na porodiljini dopust. Većina anketiranih roditelja (56,75%) smatra da su odgojitelji na zamjeni uspješno provodili Program i da je dijete na njih dobro reagiralo. Mali broj roditelja (f=5) je komentirao tvrdnju koju je odabralo ali iz tih komentara može se zaključiti da roditelji nisu uočili da su zamjene prečeste i ipak najviše povjerenja imaju u odgojitelje koji vode odgojnju skupinu.

2. Pravovremena informiranost roditelja o promjenama u organizaciji rada s djecom (npr. o zamjenama odgojitelja, korištenju godišnjih odmora, radu blagdanima, pojavi zaraznih bolesti i sl.) stvara kod roditelja osjećaj sigurnosti. Trudimo se da informacije do roditelja dođu pravovremeno te da budu jasne, a vjerujemo i korisne. Roditelji su odabirali tvrdnje koje po njihovom mišljenju najbolje opisuju koliko smo u tome uspjeli.

	TVRDNJE	f
A	Informacije smo dobivali pravovremeno	24
B	Nismo se osjećali pravovremeno informiranom/im.	0
C	Nismo pratili takve informacije.	0
D	Informacije su bile jasne	8
E	Informacije su bile korisne.	7
F	Informacije su bile nepotrebne.	0

Iz odgovora roditelja može se zaključiti da su informacije dobivali pravovremeno i da ih smatraju jasnim i korisnim

3.Cilj nam je da vrtić bude **sigurno mjesto za dijete**. U tu svrhu smo s roditeljima dogovorili određena pravila ponašanja i istakli kućni red na vidljivim mjestima u vrtiću. Zanimalo nas je kako roditelji procjenjuju sigurnosti djeteta u vrtiću.

	TVRDNJE	f
A	Smatramo da je vrtić sigurno mjesto za dijete	24
b	<p>Smatramo da u vrtiću postoji niz potencijalnih opasnosti za dijete o kojima se ne vodi dovoljno brige (napišite koje):</p> <ul style="list-style-type: none"> -obavezno zaključavati vrata poslije 8 sati ili 9 sati i da otvara neko od osoblja i prati izlazak istih -ulaz u vrtić omogućen je svakome. Teško je opravdati tko je zaista u vezi sa djetetom (roditelji, rodbina), a tko bi mogao ući tek tako te biti opasnost. -pripazite na zaključavanje dvorišne kapije 	3
C	Nismo dovoljno upoznati s kućnim redom i pravilima ponašanja roditelja i odgojitelja u cilju zaštite djeteta.	0

Roditelji (70,58 % anketiranih) uglavnom smatraju da je vrtić sigurno mjesto za dijete. Svega troje roditelja potencijalnu opasnost vidi u nadzoru i zaključavanju ulaznih vrata.

4. Izaberite tvrdnju koja najbolje opisuje vaše stavove o **opremljenosti sobe** u kojoj se provodi Program didaktičkim sredstvima i drugima pomagalima.

	TVRDNJE	f
a	Vrtićka je soba dovoljno dobro opremljena didaktičkim sredstvima i drugima pomagalima	15
b	Vrtićka je soba izuzetno dobro opremljena didaktičkim sredstvima i drugima pomagalima što doprinosi kvaliteti programa	2
c	Nedostaje didaktičkih sredstava i drugih pomagala što negativno utječe na kvalitetu programa	4
d	Nismo upoznati s opremljenošću sobe	6

	(Nisam upoznata jer mi roditelji ne ulazimo u sobe)	
e	Predlažemo: nabavu, donacije, izradu	1

5.Za realizaciju Programa ranog učenja engleskog jezika potreban je i specifičan materijal na engleskom jeziku kao što su memory, puzzle, umetaljke, domino, društvene igre, ilustracije, posteri, slikovnice, slikovne kartice, CD-i s pričama i pjesmicama, flashcards, plakati s klasifikacijama na engleskom jeziku itd. Izaberite jednu od tvrdnji koja prema vašem mišljenju, najbolje opisuje **opremljenost sobe** u kojoj boravi vaše dijete opisanim **specifičnim materijalom na engleskom jeziku.**

	TVRDNJE	f
a	Vrtićka je soba dovoljno dobro opremljena specifičnim sredstvima na engleskom jeziku.	7
b	Vrtićka je soba izuzetno dobro opremljena specifičnim sredstvima na engleskom jeziku što doprinosi kvaliteti programa	2
c	Nedostaje specifičnih sredstava na engleskom jeziku što negativno utječe na kvalitetu programa	6
d	Nismo upoznati s opremljenošću sobe specifičnim materijalima	9

7.Procijenite na skali od 1 do 5 (pri čemu 1 predstavlja najnižu, a 5 najvišu jedinicu procjene) koliko su kod vašeg djeteta **postignuti sljedeći ciljevi programa:**

	CILJEVI PROGRAMA	PROSJEČNA PROCJENA (M)	STANDARDNA DEVIJACIJA (σ)
a	Sudjelovanje u Programu bilo je poticajno za cjelokupan razvoj mog djeteta	4.42	0.717
b	Sudjelovanje u Programu je kod mog djeteta utjecalo na razvijanje i podržavanje interesa za usvajanje engleskog jezika	4.23	0.710

c	Moje je dijete zahvaljujući sudjelovanju u Programa razvilo osjetljivost za drugi fonološki sustav	3.93	0.917
d	Zahvaljujući Programu moje dijete napreduje u govorno izražavanje na engleskom jeziku	3.81	0.801
e	Zahvaljujući sudjelovanju u Programu moje je dijete imalo bolje mogućnosti upoznavanja i prihvatanje rasnog identiteta drugih prema načelima uzajamnog poštovanja, tolerancije i nenasilja	3.84	1.106
f	Zahvaljujući sudjelovanju u Programu moje je dijete imalo priliku bolje upoznati različite običaje i kulture pojedinih zemalja engleskog govornog područja	3.76	1.165

8. Procijenite na skali od 1 do 5 (pri čemu 1 predstavlja najnižu, a 5 najvišu jedinicu procjene) koliko se zahvaljujući Programu **kod vašeg djeteta postignute slijedeće specifične zadaće**

	SPECIFIČNE ZADAĆE PROGRAMA	PROSJEČNA PROCJENA (M)	STANDARDNA DEVIJACIJA (σ)
a	Obogaćivanje djetetovih iskustava i spoznaja	4.19	0.939
b	Spontano reagiranje na engleskom jeziku u svakodnevnim životnim situacijama	3.84	0.987
c	Razvoj navika slušanja i razumijevanja engleskog jezika	3.16	1.375
d	Usvajanje i proširivanje jezičnog rječnika	4.08	0.759

e	Potaknut interes za upoznavanje anglosaksonskih običaja i blagdana	2.56	1.003
---	--	------	-------

9. Procijenite na skali od 1 do 5 koliko se zahvaljujući programu kod vašeg djeteta uspjelo postići

	POSTIGNUĆA	PROSJEČNA PROCJENA(M)	STANDARDNA DEVIJACIJA (σ)
a	Pozitivne osjećaje prema usvajanju engleskog jezika, te britanskoj kulturi i tradiciji	3.5	1.121
b	Razumijevanje i postupno povećanje udjela izražavanja na stranom jeziku u okviru izražajnih potreba odgovarajuće dobi djeteta	3.44	0.768
c	Funkcionalno korištenje govora na stranom jeziku, kao sredstva komunikacije, sredstva snalaženja u prostoru i vremenu	2.88	1.092

10. Procijenite na skali od 1 do 5 (pri čemu 1 predstavlja najnižu, a 5 najvišu jedinicu procjene) koliko se zahvaljujući Programu **vaše dijete zna**. Ukoliko ne možete procijeniti znanje vašeg djeteta odaberite tvrdnju „ne mogu procijeniti“.

	ZNANJA	PROSJEČNA PROCJENA (M)	STANDARDNA DEVIJACIJA (σ)	NE MOGU PROCIJENITI
a	Predstaviti se (ime, dob, adresa)	3.50	1.300	4
b	Pozdraviti i reći kako se osjeća	3.50	1.225	4

c	Izraziti emotivna stanja	3.59	1.221	4
d	Koristiti riječi kulturnog ophođenja	3.22	1.110	3
e	Razumjeti naloge	3.38	0.973	4
f	Imenovati hranu i piće koje vole ili ne vole	3.13	1.254	3
g	Nabrojati svakodnevne aktivnosti	3.18	1.296	4
h	Imenovati i čestitati blagdane	3.14	1.195	5
i	Imenovati prometna sredstva	3.50	1.336	4
j	Opisati osnovne ustanove u gradu	2.00	1.210	8
k	Imenovati godišnja doba i vremenske prilike	2.45	1.191	6
l	Nabrojati nekoliko zanimanja	2.11	1.183	7
m	Imenovati i opisati životinje	3.70	1.395	2

11.Cilj nam je **omogućiti roditeljima uvid u ono što njihovo dijete u vrtiću radi** (kako se i s kim igra, što uči, kako se ponaša, kako se osjeća i sl.). Roditelji su upitani na koje načine su dobili najbolji uvid u život djeteta u vrtiću? Što im se u tome nije svidjelo? Što bi nam predložili?

	Na koji način ste dobili uvid u život djeteta u vrtiću	f
Komunikacija s odgojiteljima (Svakodnevna)	<ul style="list-style-type: none"> - komunikacija i dostupnost odgajatelja; - kontakt s tetama; - izravna komunikacija kod dovođenja i odvođenja djeteta (3); - kroz razgovor s tetama i drugim roditeljima; razgovor s odgojiteljima - Sav uvid u život djeteta u vrtiću dobijem od naših teta. Minionsi su posebna grupa zahvaljujući tetama Ankici i Ljubici. Komunikacija s roditeljima je tako dobra zahvaljujući njima 	7
Individualne konzultacije s odgojiteljima	Individualne konzultacije (razgovor s tetama)	7
Fotografije i video snimke	Fotografije i video snimke	3
Druženja, predstave	<ul style="list-style-type: none"> - Druženja koja su tete organizirale - Zajednička druženja - Predstava 	3
Od djeteta	<ul style="list-style-type: none"> - Prilikom objedovanja, šetnje gradom ili drugim mjestima, kroz igru kod kuće i uz tv ili mob. Dijete se prisjeća situacija iz vrtića i što su radili s tetom (od djeteta); - U razgovoru s djetetom 	2
Interakcija s drugim roditeljima	<ul style="list-style-type: none"> - U stalnoj interakciji s drugim roditeljima, odgojiteljima i općenito zapažanjima djeteta. Stekli smo dojam da je naše dijete pohađalo iznimno dobar vrtić, te da sami ne 	1

	bismo predložili bolji. Sve pohvale.	
Više izmjena informacija digitalnim putem	<ul style="list-style-type: none"> - Mogući kontakt: mail, whatsapp, viber službeni - Olakšati komunikaciju sa roditeljima koji ne uspiju vidjeti tete u vrtiću zbog radnog vremena jer se dijete dovodi u dežurstvo mail, whatsapp, viber - Smatram da roditeljima trebalo dati više izmjena poruka preko mobitela 	3
Nismo dobili uvid/premalo informacija	<ul style="list-style-type: none"> - Nismo dobili uvid (Cookies) - Informacija i češće (Cookies) 	2

12. Procijenite na skali od 1 do 5 (pri čemu 1 predstavlja najnižu, a 5 najvišu jedinicu procjene) u kojoj bi mjeri Program preporučili drugim roditeljima

	PREPORUKA	PROSJEČNA PROCJENA (M)	STANDARDNA DEVIJACIJA (σ)
	U kojoj bi mjeri program preporučili drugim roditeljima	4.74	0.541

Predlažemo:

- Preporuka se ne bi temeljila toliko na programu koliko na zadovoljstvu s tetama. Korektna komunikacija, toplo ophođenje s djetetom, Zanimljiv program i veliki trud
- Način na koji se program danas provodi ne bih preporučila. Napominjem da su tete Ljubica i Ankica izvrsne odgojiteljice, međutim rad u grupi od 27 djece je gotovo nemoguć.
- Kopiranje provođenja programa iz grupe Minions (C)
- Preporučili smo

13.Koja znanja, vještine, navike, sposobnosti uočavate kod vašeg djeteta, a smatrate ih rezultatom Programa?

	Znanje, vještine i sposobnosti djeteta koje su rezultat uključenosti u program	f
Učenje i znanje engleskog, općenito govorni razvoj (spoznajni razvoj)	<ul style="list-style-type: none"> - Prepoznaće engleski i izražava se na engleskom - Vidi se mali napredak u engleskom - Mislim da će to doći u školi. Ono što je rekao pokazuje da je usvojio mnogo toga i da je engleski ušao u uho. - Situacijski pristup učenja engleskog - Korištenje engleskog jezika u svakodnevnom životu - Engleski jezik - Dijete natuća engleski - Bolje poznaje engleski jezik - Dobar izgovor, veći font riječi - Imenovanje boja - Stvara naviku slušanja i razumijevanja drugog jezika, povećava gorovne vještine, usvaja nova znanja, razvija uvažavanje drugih kultura i budi interes za druge jezike - Pokušava pričati i pjevati na engleskom - Od programa smo očekivali razvoj senzibiliteta za drugi jezik što smatramo da je potaknuto 	13
Kulturno ophođenje	<ul style="list-style-type: none"> - Kulturno ponašanje, pozdravljanje - Kulturno ophođenje 	2
Samostalnost i odgovornost	<ul style="list-style-type: none"> - Pospremanje igračaka - Razlikuje boje na hrvatskom i engleskom, tako isto i životinje. - Samostalnost i samopouzdanje. - Izuva i obuva obuću. Pere ruke, zube... - Samostalnost 	5
Crtanje i gluma	<ul style="list-style-type: none"> - Obožava crtanje i glumu 	1
Ne mogu procijeniti, ali zadovoljni	<ul style="list-style-type: none"> - Od samog početka kroz svakodnevne situacije uočili smo pozitivan utjecaj vrtića 	3

smo	<ul style="list-style-type: none"> - Dijete nije samovoljno iskazalo znanje. - Kod našeg djeteta teško uočavamo veći napredak, ali to ne umanjuje kvalitetu programa, već to pripisujemo njegovoj naravi i sposobnosti izražavanja 	
-----	--	--

Mišljenja i prijedlozi roditelja:

- Za takav način rada u premalom prostoru i sa previše djece je odgovorno isključivo ravnateljstvo i stručni tim koji se ničime nije iskazao, osim u održavanju predavanja Kako biti bolji roditelj. Našim tetama veliko hvala na strpljivosti i trudu, a odgovornima molba da se više bave praktičnim problemima, a manje s ovakvim anketama od kojih i ovako nikakve koristi.
- Grupa Cookies imaju preveliki dobni raspon što nije dobro za stariju djecu u toj grupi.
- Upotreba engleskog izraza na dnevnoj razini, onih jednostavnih. Naglašavamo da to ovisi o pojedincu i da neko dijete iz grupe barata sa svim svakodnevno a jednako je izloženo engleskom jeziku kao i naše.
- Više poticati djecu koja se slabije izražavaju, ukoliko tete nađu vremena za to uz toliki broj djece

Na ovo pitanje odgovorilo je oko 50 % ispitanih roditelja. Drugim roditeljima je vjerojatno bilo teško procijeniti utjecaj programa na dijete, što su neki ($f=3$) i napisali. Ipak ti roditelji uočavaju kvalitetu programa. Roditelji koji su odgovorili na ovo pitanje napredak djece vide u znanju engleskog jezika i općenito govornom razvoju, samostalnosti u brizi o sebi i prostoru, te kulturnom ophođenju. Dvoje roditelja smatra da bi napredak djece bio bolji kada bi u skupini bilo manje djece. Jedan roditelj smatra da starija djeca lošije prolaze kada je grupa mješovita.

14. Koja znanja, vještine, navike, sposobnosti vaše dijete nije steklo u Programu, a vi ste ih očekivali?

	Znanje, vještine i sposobnosti djeteta koje dijete nije steklo, a roditelji su očekivali	F
Širi vokabular	<ul style="list-style-type: none"> - Širi vokabular - Naše dijete ima problema u govornom izražavanju tako da nismo ni očekivali da će propričati engleski, ali upoznalo je novi jezik i to mu je u nekom dijelu isto pomoglo da stekne malo više samopouzdanja. 	2
Nismo puno očekivali i zadovoljni	<ul style="list-style-type: none"> - Nismo imali očekivanja a da ih vrtić nije ispunio. Iskreno s obzirom na sredstva s kojima raspolaže država, grad i zajednica naš vrtić je odličan 	4

smo	<ul style="list-style-type: none"> - Teško je komentirati s obzirom na nepredvidivu situaciju zbog virusa - Nisam puno očekivala i zadovoljna sam postignutim - Prevelik je broj djece u grupi pa nismo očekivali veliki pomak, a jedno vrijeme su imali samo tetu Kristinu koja je radila na engleskom dok nije došla teta Sandra. 	
Predlažemo	<ul style="list-style-type: none"> - što više engleskih pjesmica i crtanih filmova 	1

1. Roditelji su upitani da navedite što njihovom djetetu posebno sviđa u odgojno-obrazovnoj skupini i što mu se ne sviđa.

	Djetetu se u vrtiću najviše sviđa:	f
Odgojitelji	Tete	13
Prijatelji	Prijatelji	12
Igračke i sprave, igra	<ul style="list-style-type: none"> - -igračke - -sprave u vrtiću - ići na veliko dvorište, na veliki tobogan - -igra - -učenje kroz igru 	5
Projekti	<ul style="list-style-type: none"> - -komunikacija s drugim vrtićima na engleskom jeziku (1 projekt „Sayhello“) i nezaboravni projekt „Dijete tjedna“ 	1
Sve mu se sviđa	sve mu se sviđa	1
	Djetetu se u vrtiću najviše sviđa:	f
Ponašanje neke djece	<ul style="list-style-type: none"> - -ponašanje neke djece - -kad mu nitko nedra lopaticu 	2

Vidljivo je roditelji navode puno više elemenata koji se djeci posebno sviđaju nego onih koji se djetetu ne sviđaju. Samo dvoje roditelja navode da djetetu smeta ponašanje djece prema njemu. Vjerojatno se radi o potrebi rada na razvoju socijalnih vještina djeteta.

16.Na kraju su roditelji zamoljeni da ukoliko imaju, navedu još prijedloga za poboljšanje Programa ranog učenja engleskog jezika kroz redovit program:

	Prijedlozi roditelja	f
Pohvale odgojitelja i programa	<ul style="list-style-type: none"> - Želimo naglasiti da su u velikoj mjeri za napredak u engleskom zaslužne naše tete, jer uz sva ograničenja nađu načina da ideju provedu u djelo. - Program je izvrstan i tete su izvrsne, a individualno je koje dijete će što reći kod kuće. Znam da je moje dijete usvojilo dosta znanja i da će to doći na vidjelo kasnije. 	2
Manje djece u grupi	<ul style="list-style-type: none"> - Smanjiti broj djece u grupi. Dvije tete ne mogu kvalitetno raditi s 27 i više djece - Smanjiti broj djece u grupi. 	2
Više didaktičkog materijala	<ul style="list-style-type: none"> - Nabava više didaktičkih pomagala, opreme, slikovnica na engleskom: Omogućiti tetama više sredstava za rad 	1
Prijedlog metoda učenja engleskog jezika	<ul style="list-style-type: none"> - Suradnja s izvornim govornicima engleskog jezika; Gosti na engleskom, kazalište na engleskom, engleski crtići, slikovnice, memory - Koristiti engleski kao materinji jezik u svakodnevnim životnim situacijama - Više pojačati dio konkretnog učenja imenovanja stvari i pojava na engleskom. Možda uvesti dan kada se samo priča na engleskom i tome slično. 	3
Projekti (kao u grupi Minions)	<ul style="list-style-type: none"> - Projekt „Dijete tjedna“ (predlaže roditelj iz skupine Cookies) 	1
Protiv učenja o	<ul style="list-style-type: none"> - Općenito sam protiv učenja stranih tradicijskih običaja i blagdana. Mi u HR imamo svoje tradicije i običaje pa bih volio 	1

stranim običajima	da to bude minimalno. Smatram da su još premali da uče strane običaje, a još nisu upoznali svoje. To bi moglo stvoriti miks koji će poslije biti teško ispraviti. To će utjecati na naš nacionalni identitet.	
Ne velika dobna razlika između djece	<ul style="list-style-type: none"> - Ne bi smjela biti velika dobna razlika djece u istoj grupi, što držim da je sada. 	1

Poruka jednog roditelja skupine Cookies:

Ne želim ispunjavati ovaj upitnik, jer je isti osmišljen radi kontrole rada naših teta i nije primjeren za ovu dobnu skupinu. Naše tete su izvrsne i rade odličan posao u premalom prostoru i s previše djece, što je definitivno odgovornost rukovodećeg djela ustanove. Na način na koji je danas organiziran rad engleske grupe ne bih ga preporučio nikome.

PRILOG 4 – VALORIZACIJA PROGRAMA 2019./2020. → katolički vjerski program

Program katoličkog vjerskog odgoja provodi se u odgojnoj skupini Krijesnice. U odgojnoj skupini nalazi se 27 djece. Anketom je obuhvaćeno N=15 roditelja, što iznosi 56 %.

Anketirani su svi roditelji djece koja su dolazila u vrtić nakon pauze uzrokovane COVID 19, pa možemo biti zadovoljni brojem roditelja koji su se odazvali pozivu da ispune anketu

1.U program su uključena djeca od 3 – 7 godina. Neki roditelji koji su se odlučili da djecu uključe u program bili su skeptični s obzirom na dobnu razliku između djece stoga nas je zanimalo da li su roditelji nakon iskustva koje sada imaju promijenili mišljenje. Roditelji su upitani što mislite o dobro mješovitoj strukturi odgojno obrazovne skupine?

	Tvrđnja	f
a	<p>Smatram da je to dobro za moje dijete zato što:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Jedni pomažu drugima, uče od starijih. Moje dijete se osjećalo super jer je pomagalo mlađoj djeci. - Jer će se socijalizirati - jer uvijek olakša prilagodbu mlađima, brže i lakše usvajanje novih sadržaja, olakšava prilagodbu realnom životu i susretu s djecom mlađe i starije dobi - razvio je osjećaj empatije i puno je tolerantniji prema mlađoj djeci - djeca brinu jedna za druge, uče jedni od drugih, uče jedni druge - razvoj osjećaja za mlađe od sebe, da im pomogne. Postaje više suosjećajna. - može puno naučiti od starije djece - dijete se može prilagoditi drugom uzrastu u svom psihofizičkom razvoju - zato što je imala dovoljno vršnjaka s kojima se može igrati - uči od starije djece nove vještine, a starijoj djeci pomaže da razviju empatiju - može nešto naučiti od starije djece, a pomoći mlađoj - brže napreduje 	12
b	Smatram da to nije dobro za moje dijete zato što	0
c	Ne znam kako to utječe na kvalitetu programa	3

Prema odgovorima roditelja možemo zaključiti da 80 % roditelja smatra dobno mješovitu skupinu poticajnu za razvoj njihovog djeteta, osobito za socijalni i emocionalni razvoj djeteta. Troje roditelja ne zna kako ta činjenica utječe na razvoj njihova djeteta. Podatak da niti jedan roditelj nema stav da dobno mješovita skupina nepovoljno utječe na razvoj njihova djeteta govori da se skeptičnost koju su neki roditelji izrazili na početku pedagoške godine pokazala neopravdanom.

2. Kako bi se djeca i roditelji osjećali sigurnim uložen je trud u pravovremeno informiranje roditelja o promjenama u organizaciji rada s djecom (npr. o zamjenama odgojitelja, korištenju godišnjih odmora, radu blagdanima, pojavi zaraznih bolesti i sl.). Roditelji su zamoljeni da odaberu tvrdnju koja najbolje opisuje koliko se u tome uspjelo.

	Tvrđnja	f
a	Informacije smo dobivali pravovremeno	12
b	Nismo se osjećali pravovremeno informiranom/im (roditelj napominje da je to bilo u periodu izvanrednih mjera izazvanih COVID 19)	1
c	Nismo pratili takve informacije.	0
e	Informacije su bile jasne	8
f	Informacije su bile korisne	7
	Informacije su bile nepotrebne	0

Predlažemo:

- Poboljšanje internetske stranice vrtića- bolja preglednost i pravovremene informacije

Većina anketiranih roditelja (80 %) smatra da su informacije dobivali pravovremena, a neki od njih misle i da su informacije bile jasne i korisne. Jedan roditelj nije se osjećao dovoljno informiran u periodu COVID 19 te daje prijedlog da se poboljša internetska stranica vrtića.

2.Cilj je da vrtić bude sigurno mjesto za dijete. U tu svrhu su s roditeljima dogovora opravila ponašanja te je istaknut kućni red na vidljivim mjestima u vrtiću. Roditelji su upitani kako procjenjuju sigurnost djeteta u vrtiću.

	Tvrđnja	f
A	Smatram da je vrtić sigurno mjesto za dijete	15
B	Smatramo da u vrtiću postoji niz potencijalnih opasnosti za dijete o kojima se ne vodi dovoljno brige	0
C	Nismo dovoljno upoznati s kućnim redom i pravilima ponašanja roditelja i odgojitelja u cilju zaštite djeteta.	0

3. Prostor u kojem se odvija program razlikuje se od drugih soba dnevnog boravka djece po tome što uz ostalo sadrži vjerske simbole i materijale koji uključuju i vjersku komponentu. Roditelji su upitani kako općenito vide opremljenost sobe materijalima za učenje i igru.

	Tvrđnja	f
a	Vrtićka je soba dovoljno dobro opremljena didaktičkim sredstvima i drugima pomagalima.	12
b	Vrtićka je soba izuzetno dobro opremljena didaktičkim sredstvima i drugima pomagalima što doprinosi kvaliteti programa	
c	Nedostaje didaktičkih sredstava i drugih pomagala što negativno utječe na kvalitetu programa.	0
d	Nismo upoznati s opremljenošću sobe	2

Prijedlog:

- Odgovor na ovo pitanje najbolje znaju tete koje rade s djecom zato predlažem da one izaberu opremu koja im nedostaje; Mislim da ovo pitanje treba postaviti odgojiteljima skupine jer oni najbolje poznaju skupinu djece i njihove potrebe – poslušajte odgojitelje

Vidljivo je da prevladava mišljenje da je vrtićka soba dovoljno dobro opremljena didaktičkim materijalima i drugim materijalima

4. Procijenite na skali od 1 do 5 (pri čemu 1 predstavlja najnižu, a 5 najvišu jedinicu procjene) koliko su kod vašeg djeteta **postignuti slijedeći ciljevi programa:**

(ukoliko ne možete procijeniti pojedine segmente možete ih preskočiti)

	ZNANJA	PROSJEČNA PROCJENA (M)	STANDARDNA DEVIJACIJA (σ)
a	Sudjelovanje u Programu bilo je poticajno za cjelokupan razvoj mog djeteta	4,82	0.405
b	Dijete se u odgojnoj skupini osjećalo prihvaćeno i voljeno	4.54	0.660
c	Moje je dijete zahvaljujući sudjelovanju u Programu imalo prilike upoznati temeljne poruke evanđelja	4.50	0.707
d	Mojem djetetu su se svidjeli biblijski i književni umjetnički tekstovi koje je imalo prilike upoznati kroz program	4.91	0.302
e	Sudjelujući u programu moje dijete uspjelo je razviti osjećaj povjerenja, zahvalnosti, darivanja, suosjećanja i suradnje s bližnjima	4.64	0.505
f	Zahvaljujući sudjelovanju u Programu moje je dijete imalo bolje mogućnosti upoznavanja vlastitog identiteta i razvoja vjerske pripadnosti	4.50	0.756
g	Sudjelovanje u programu omogućilo je mom djetetu uspostavljanje dobrih odnosa s drugima, osobito različitima, onima koji imaju drugačije navike i ponašanja te religiozne poglede	4.58	0.515

5. Kao kvalitetu programa roditelji navode:

	KVALITETA PROGRAMA	F
Kvalitetan rad odgojitelja	<ul style="list-style-type: none"> - nemametljivost i spontanost, kreativnost odgojitelja koji vode program - susretljivost, angažiranost i toplina teta koje rade s mojim djetetom - posvećenost odgojitelja programu - educirane odgojiteljice 	4
Sadržaj programa	<ul style="list-style-type: none"> - nemametljive i korisne priče katoličkog sadržaja - sadržaj programa koji dovoljno djeci (osobito starijeg uzrasta) približava osnove vjere 	2
Jačanje samopouzdanja	<ul style="list-style-type: none"> - jačanje djetetovog samopouzdanje, razvijanje socijalnih vještina 	1
Osjećaj voljenosti i prihvaćenosti	<ul style="list-style-type: none"> - dijete se u grupi osjeća voljeno, prihvaćeno i razvilo je osjećaj povjerenja i suosjećanje 	1
Individualizacija programa	<ul style="list-style-type: none"> - Zajednički rad s uvažavanjem individualnosti 	1

6. Koja još znanja, vještine, navike, sposobnosti uočavate kod vašeg djeteta, a smatrate ih rezultatom Programa?

	ZNANJA, VJEŠTINE, NAVIKE, SPOSOBNOSTI	F
Vjerska pripadnost	<ul style="list-style-type: none"> - razvoj vjerske pripadnosti - bolje poznавanje vjere i po meni najbitnije pozitivni stavovi prema vjeri - naučio je molitve prikladne za svoju dob - blagosloviti hranu prije jela (smiješak) - pjevanje pjesmica, molitve 	

Emocionalni i socijalni razvoj	<ul style="list-style-type: none"> - moje dijete je zadovoljno u ovoj grupi i to mi je najvažnije uz to vidim veliki pomak u otvorenosti i komunikaciji s drugima - socijalizacija - pozitivno i u dobrom smjeru razvijanja osjećaja za druge - osjećaj pripadnosti - postale su samostalnije u oblačenju - komunikativnost, 	6
Briga o sebi, samostalnost	<ul style="list-style-type: none"> - briga o sebi, samostalnost - samostalnost u oblačenju, jelu 	2

7. Koja znanja, vještine, navike, sposobnosti vaše dijete nije steklo u Programu, a roditelji su ih očekivali

	Očekivanja roditelja	f
Sva su očekivanja ispunjena	<ul style="list-style-type: none"> - Ispunilo je moja očekivanja - Ne očekujemo ništa mnogo. Zadovoljna sam polaganim kontinuitetom. - Nisam imala posebna očekivanja, najbitnije mi je da se dijete uglavnom ugodno osjeća u grupi 	3

8. Cilj nam je **omogućiti roditeljima uvid u ono što njihovo dijete u vrtiću radi** (kako se i s kim igra, što uči, kako se ponaša, kako se osjeća i sl.). Na koje ste načine dobili najbolji uvid u život vašeg djeteta u vrtiću? Što vam se u tome nije svidjelo? Što bi nam predložili?

	Kako su roditelji dobili uvid u program	F
Svakodnevna komunikacija s odgojiteljima	<ul style="list-style-type: none"> - Najbolji uvid su mi davale tete koje na dolasku po dijete uvijek govore kako je i što bilo, neku zanimljivost koja se dogodila u danu; - Svakodnevna komunikacija s tetama je moj uvid u rad mog djeteta i to smatram efikasno i dovoljno; - Komunikacija s odgojiteljima; - Razgovor s odgajateljima; - Najbolji uvid sam dobila u svakodnevnoj komunikaciji s tetom; 	8

	<ul style="list-style-type: none"> - Svakodnevna komunikacija s tetama; - Kroz razgovora s tetama koje su izuzetno susretljive, tople osobe (2) 	
Individualne konzultacije	<ul style="list-style-type: none"> - Individualne informacije 	3
Roditeljski sastanak (priredba za roditelje)	<ul style="list-style-type: none"> - Uvid smo dobili na roditeljskom sastanku, prekrasnoj priredbi u 12. mjesecu 2019., koja je odraz onoga što djeca uče u vrtiću; - Priredba - Roditeljski sastanak - Izlaganje dječjih radova 	4
Izlaganje dječjih radova	<ul style="list-style-type: none"> - Izlaganje dječjih radova 	1

9. U provođenju programa uspostavili smo suradnju sa župnom zajednicom. Smatrate li da:

	Tvrdnja	f
A	U provođenju programa vrtić dobro surađuje sa župnom zajednicom	14
B	U provođenju programa vrtić nedovoljno surađuje sa župnom zajednicom	0

(1 nije odgovorio)

10. Procijenite na skali od 1 do 5 (pri čemu 1 predstavlja najnižu, a 5 najvišu jedinicu procjene) u kojoj bi mjeri Program preporučili drugim roditeljima
 $M=4.75$; $\sigma=0.622$

Predlažemo:

- Predložila bi katolički odgoj svim roditeljima, pogotovo obiteljima katoličke vjere.

10. Navedite što se vašem djetetu:

	Što se djetetu sviđa u programu?	F
Odgojitelji	<ul style="list-style-type: none"> - Pristup odgajatelja, - Tete (2) - odlične tete (7) - odnos teta prema djeci; 	11
Prijatelji	<ul style="list-style-type: none"> - Novi prijatelji; - Prijatelji (2) - prijateljice i prijatelji; - - Druženje i veće zbližavanje sa djecom svoje dobi unutar grupe; 	5
Vjerski sadržaji (molitva)	<ul style="list-style-type: none"> - Vjerski sadržaji - Vjerski običaji prije jela (molitva) 	2
Sadržaj igre i igračke	<ul style="list-style-type: none"> - Sadržajne igre - Igračke; - Opremljenost sobe; - Dvorište-park - Čitanje priča 	5
Dobno mješovita skupina	<ul style="list-style-type: none"> - Razna dob djece - Briga o mlađima 	2
Sve	<ul style="list-style-type: none"> - Sve mu se sviđa i s veseljem dolazi 	1

c) što mu se ne sviđa

- nisam primijetila da mu se nešto ne sviđa

	Što se djetetu ne sviđa u programu?	f
Spavanje	<ul style="list-style-type: none"> - što treba spavati; 	2

	<ul style="list-style-type: none"> - tvrdi su mu kreveti za spavanje 	
Dobno mješovita skupina	<ul style="list-style-type: none"> - pohađanje grupe u kojoj su mlađa djeca - previše velike djece koji mu uzimaju igračke 	2
Premalo igračaka	<ul style="list-style-type: none"> - želio bi više igračaka 	1

Puno je više elemenata koji roditelji izdvajaju kao nešto što se djetetu najviše sviđa u programu, od onih koje se djetetu ne sviđaju. Odnos odgojitelja prema djeci najviše roditelja ($f=10$) smatra da se njihovoj djeci najviše sviđa. Djeca vole i rituale kao što je molitva prije jela, priče, igračke i igru na dvorištu (dvorište je opremljeno novim spravama koje su djeci atraktivne). Zanimljivo je da dok jedni roditelji ($f=2$) govore kako djeca vole što su u dobno mješovitoj grupi i mogu brinuti o mlađima drugi ($f=2$) govore da to njihovoj djeci smeta.

Mali broj roditelja ($f=5$) navodi neke elemente koji se djetetu ne sviđaju. To je prije svega popodnevni odmor odnosno obavezno spavanje. S obzirom da se radi o dobno mješovitoj grupi zadovoljavanje potrebe za odmorom traži fleksibilni pristup i rad odgojitelja na jačanju djece u vršenju odgovornog odabira načina na koji će se dijete odmoriti.

11. Na kraju roditelji su zamoljeni da, ukoliko ih imaju navedu još prijedloga za poboljšanje Programa katoličkog vjerskog odgoja. Dobiven je samo jedan odgovor tj. pohvala odgojiteljima koja je vidljiva i kroz druga pitanja u anketi.
 „Nastavite tako i dalje, odlični ste. Posebna pohvala tetama Marti, Ani i Viktoriji“ ($f=1$)

PRILOG 5 – VALORIZACIJA PROGRAMA 2019./2020. → učenje njemačkog jezika kroz redoviti program

U odgojno-obrazovnoj skupini u kojoj se provodi Program ranog učenja njemačkog jezika upisano je N=21 dijete. Anketom za valorizaciju programa, provedenoj tijekom lipnja 2020. godine, obuhvaćeni su roditelji sve djece koja su u tom periodu pohađala vrtić. S obzirom da se radi o periodu neposredno nakon otvaranja vrtića zatvorenog zbog epidemije COVID-19 uzorak obuhvaćenih roditelja je mali (N=8; 33.33%) i kao takav nereprezentativan. Dakle, dobivene rezultate neopravdano je generalizirati. Stoga će se u ovom kontekstu interpretirati i razmatrati isključivo kao orijentir.

1. KVALITETA INFORMACIJA O PROMJENAMA U ORGANITACIJI RADA S DJECOM (ZAMJENE ODGOJITELJA, KORIŠTENJU GODIŠNJIH ODMORA, RADU BLAGDANIMA, POJAVI ZARAZNIH BOLESTI I SL.)

Tablica 1 Stavovi roditelja o kvaliteti informiranosti o promjenama u organizaciji rada s djecom (rangirani s obzirom na frekvenciju odabira tvrdnji)

TVRDNJA – INFORMIRANOSTI	KVALiteteta	f
Informacije smo dobivali pravovremeno		7
Informacije su bile jasne		6
Informacije su bile korisne		4
Nismo se osjećali pravovremeno informiranim		0
Nismo pratili takve informacije		0
Informacije su bile nepotrebne		0

Na osnovi frekvencije odabira tvrdnji mogli bi reći da su roditelji pravovremeno dobivali potrebne informacije o organizaciji rada s djecom, koje su bile jasne i korisne. Nijedan anketirani roditelj nije se osjećao neinformiranim, niti je smatrao da su informacije nepotrebne te ih iz tog razloga nije pratio.

2. SIGURNOST DJECE U VRTIĆU

Tablica 2 Stavovi roditelja o sigurnosti djece u vrtiću (rangirani s obzirom na frekvenciju odabira tvrdnji)

TVRDNJA – SIGURNOST DJECE U VRTIĆU	f
Smatramo da je vrtić sigurno mjesto za dijete.	6
Smatramo da u vrtiću postoji niz potencijalnih opasnosti za dijete o kojima se ne vodi dovoljno brige	1
Nismo dovoljno upoznati s kućnim redom i pravilima ponašanja roditelja i odgojitelja u cilju zaštite djeteta.	0

N=6 anketiranih roditelja smatra vrtić sigurnim mjestom za dijete, dok N=1 ima potpuno suprotan stav i bira tvrdnju koja govori o postojanju niza potencijalnih opasnosti za djecu o kojima se ne vodi dovoljno brige. Opisuje ih „neprikladnošću prostora i nizom nepravilnosti“.

3. OPOREMLJENOST SOBE DIDAKTIČKIM SREDSTVIMA I DRUGIM POMAGALIMA

Tablica 3 Stavovi roditelja o opremljenosti sobe u kojoj se provodi program didaktičkim sredstvima i drugim pomagalima (rangirani s obzirom na frekvenciju odabira)

TVRDNJA – OPREMLJENOST SOBE	f
Vrtićka je soba dovoljno dobro opremljena didaktičkim sredstvima i drugima pomagalima.	6
Vrtićka je soba izuzetno dobro opremljena didaktičkim sredstvima i drugima pomagalima što doprinosi kvaliteti programa.	1

Nedostaje didaktičkih sredstava i drugih pomagala što negativno utječe na kvalitetu programa	0
Nismo upoznati s opremljenošću sobe	0

Najveći broj anketiranih roditelja (N=6) smatra da je soba dovoljno dobro opremljena didaktičkim sredstvima i drugima pomagalima. N=1 roditelj je mišljenja kako je soba izuzetno dobro opremljena. U prijedlozima za poboljšanje ovog segmenta rada nijedan se roditelj ne osvrće direktno na opremljenost sobe, već na kvadraturu („Opremljenost je odlična, samo je soba premala za ovaj broj djece“; „Veća kvadratura sobe“). Jedan roditelj izjavljuje „Svako novo sredstvo za učenje njemačkog je dobrodošlo“.

4. OPREMLJENOST SOBE SPECIFIČNIM MATERIJALIMA NA NJEMAČKOM JEZIKU

Tablica 4 Stavovi roditelja o opremljenosti sobe u kojoj se provodi program specifičnim materijalima na njemačkom jeziku (rangirani s obzirom na frekvenciju odabira)

TVRDNJA – OPREMLJENOST SOBE	f
Vrtićka je soba dovoljno dobro opremljena specifičnim sredstvima na njemačkom jeziku	5
Nismo upoznati s opremljenošću sobe specifičnim materijalima	2
Nedostaje specifičnih sredstava na njemačkom jeziku što negativno utječe na kvalitetu programa	1
Vrtićka je soba izuzetno dobro opremljena specifičnim sredstvima na njemačkom jeziku što doprinosi kvaliteti programa	0

Stavovi roditelja opisuju sobu u kojoj se provodi program kao prosječno dobro opremljenu specifičnim materijalima na njemačkom jeziku. U odnosu na stavove o (općoj) opremljenosti sobe didaktičkim materijalima ovdje se pojavljuje trend izražavanja neinformiranosti roditelja. Moguće je i da roditelji vezuju veću razinu nejasnoće oko samog

pojma „specifični materijal na njemačkom“. U svakom slučaju, dobivene odgovore roditelja potrebno je iskoristiti u planiranju suradnje s roditeljima i ponuditi im više neposrednih iskustava s postojećim materijalima potrebnim za kvalitetno provođenje programa („Teško nam je odgovoriti na ovo pitanje ali vjerujemo da za vrijeme kratkog boravka, dolazak/odlazak, ne vidimo sav materijal, ali da on postoji i da se koristi“).

5. POVEZANOST DOSTUPNOSTI RAČUNALA I INTERNET VEZE I KVALITETE PROGRAMA

Tablica 5 Stavovi roditelja o povezanosti kvalitete programa i dostupnosti računala i internet veze (rangirani s obzirom na frekvenciju odabira)

TVRDNJA – DOSTUPNOST RAČUNALA I Internet VEZE	f
Vrlo je važna jer je za kvalitetu programa bitno da u svakom trenutku odgojitelji i djeca mogu doći do potrebnih informacija i povezati se s djecom i odgojiteljima iz različitih dijelova svijeta, osobito onima koji su izvorni engleski govornici	5
Dostupnost Interneta i računala djelomično je važna za kvalitetu programa	3
Za kvalitetno provođenje programa nije potrebna ni internetska veza ni računalo. Neki drugi faktori utječu na kvalitetu programa	1

Čini se da roditelji ipak dostupnost računala i Internet veze dovode u vezu s kvalitetom programa, bilo u velikom ili prosječnom stupnju. Samo jedan roditelj smatra da na kvalitetu programa utječu neki drugi faktori.

6. CILJEVI PROGRAMA

Roditelji su na skali od 1 – 5 (pri čemu je 1 predstavljala najnižu, a 5 najvišu jedinicu procjene) procjenjivali stupanj u kojem su kod njihovog djeteta postignuti postavljeni ciljevi programa.

Tablica 6 Procjene stupnja u kojem su kod djeca postignuti ciljevi programa(rangirani s obzirom na frekvenciju odabira)

CILJEVI PROGRAMA	M	σ
Zahvaljujući sudjelovanju u Programu moje je dijete imalo bolje mogućnosti upoznavanja i prihvatanje rasnog identiteta drugih prema načelima uzajamnog poštovanja, tolerancije i nenasilja	4.33	0.816
Moje je dijete zahvaljujući sudjelovanju u Programu razvilo osjetljivost za drugi fonološki sustav	4.29	0.756
Sudjelovanje u Programu bilo je poticajno za cijelokupan razvoj našeg djeteta	4.27	0.707
Sudjelovanje u Programu je kod našeg djeteta utjecalo na razvijanje i podržavanje interesa za usvajanje njemačkog jezika	4.14	0.690
Zahvaljujući sudjelovanju u Programu moje je dijete imalo priliku bolje upoznati različite običaje i kulture zemalja njemačkog govornog područja	3.86	1.069
Zahvaljujući Programu moje dijete napreduje u govorno izražavanje na njemačkom jeziku	3.67	0.816

Legenda: M – aritmetička sredina; σ – standardna devijacije

Vrijednosti dobivenih procjena govore u prilog zaključku kako su ciljevi programa postignuti u visokoj mjeri. Najniža procjena vezuje se uz napredovanje djeteta u govornom izražavanju na njemačkom jeziku. Polazeći od pretpostavke da je ovaj cilj roditeljima najjasniji pokazatelj kvalitete programa te da je, moguće, bio najvažniji, ili bar jedan od najvažnijih razloga zbog kojeg su odabrali ovaj program, dobivena bi se informacija morala iskoristiti u smislu usklađivanja očekivanja roditelja s jedne i očekivanih ishoda programa s druge strane.

7. ZADAĆE PROGRAMA

Tablica 7 Procjene stupnja u kojem su kod djece postignute specifične zadaće programa(rangirani s obzirom na frekvenciju odabira)

ZADAĆE PROGRAMA	M	σ
Obogaćivanje djetetovih iskustava i spoznaja	4.13	1.356
Usvajanje i proširivanje jezičnog rječnika	4.00	1.309
Potaknut interes za upoznavanje germanskih običaja i blagdana	3.75	1.282
Razvoj navike slušanja i razumijevanja njemačkog jezika	3.13	1.126
Spontano reagiranje na njemačkom jeziku u svakodnevnim životnim situacijama	3.00	1.155

Legenda: M – aritmetička sredina; σ – standardna devijacija

Procjene i u ovom segmentu govore o prosječno, odnosno iznadprosječnom stupnju realizacije zadaća programa. Evidentna su (Tablica 7) velike diskrepance u procjenama. Njih bi se moglo objasniti dobrom heterogenošću skupine, odnosno činjenicom da djeca različite dobi u različitoj mjeri dostižu postavljene zadaće. Slično kao i u slučaju procjene stupnja u kojem su djeca postigla ciljeve programa (tablica 6) i ovdje se najniže procjenjuje djetetova sposobnost spontanog reagiranja na njemačkom jeziku u svakodnevnim životnim situacijama. Realno gledajući, manje je vjerojatno da će dijete reagirati spontano njemačkim jezikom u svakodnevnim životnim situacijama u kojima se očekivano govori hrvatski, ali je više vjerojatno da će na taj način reagirati u vrtićkoj grupi u kojoj je njemački jednako vjerojatan kao i hrvatski. To znači da bi češći boravak roditelja u grupi mogao kod njih racionalizirati značenje ove zadaće te usmjeriti procjenu prema višim vrijednostima.

8. POSTIGNUĆA ZAHVALJUJUĆI SUDJELOVANJU U PROGRAMU

Tablica 8 Procjene stupnja u kojem su kod djece postignute specifične zadaće programa(rangirani s obzirom na frekvenciju odabira)

ZADAĆE PROGRAMA	M	σ
Razumijevanje i postupno povećanje udjela izražavanja na stranom jeziku u okviru izražajnih potreba odgovarajuće dobi djeteta	3.50	1.007
Pozitivne osjećaje prema usvajanju njemačkog jezika, te germanskoj kulturi i tradiciji	3.13	0.891
Funkcionalno korištenje govora na stranom jeziku, kao sredstvo komunikacije, sredstvo snalaženja u prostoru i vremenu te izražavanja u svakodnevnim situacijama djeteta	2.88	1.126

Legenda: M – aritmetička sredina; σ – standardna devijacija

Rezultati prikazani u Tablici 8 opisuju dječja prosječna postignuća u smjeru postupnog napredovanja u razumijevanju i povećanju udjela izražavanja na stranom jeziku kao i prosječno razvijene pozitivne osjećaje prema usvajanju njemačkog jezika, germanskoj kulturi i tradiciji. Funkcionalno korištenje govora na stranom jeziku, kao sredstva komunikacije, snalaženja u prostoru i vremenu te izražavanje u svakodnevnim situacijama, prema procjenama roditelja, procijenjeno je nešto nižom ocjenom od prosječne.

9. ZNANJA

Tablica 9 Procjene specifičnih znanja djeteta proizašlih iz sudjelovanja u programu(rangirani s obzirom na frekvenciju odabira)

ZADAĆE PROGRAMA	M	σ
Imenovati i čestitati blagdane	3.57	1.272
Predstaviti se (ime, dob, adresa)	3.25	1.282
Imenovati i opisati životinje	3.00	1.069

Pozdraviti i reći kako se osjeća	2.88	0.835
Koristiti riječi kulturnog ophodenja	2.57	1.272
Izraziti emotivna stanja	2.50	0.926
Imenovati hranu i piće koje voli ili ne voli	2.50	1.049
Razumjeti naloge	2.43	1.134
Imenovati godišnja doba i vremenske prilike	2.29	1.113
Nabrojati svakodnevne aktivnosti	2.20	1.095
Imenovati prometna sredstva	2.17	0.983
Opisati osnovne ustanove u gradu	1.80	0.894
Nabrojati nekoliko zanimanja	1.71	0.951

Legenda: M – aritmetička sredina; σ – standardna devijacije

Dobivene vrijednosti procjene specifičnih znanja proizašlih iz djetetovog sudjelovanja u programu kreću se od $M=3.57$ ($\sigma=1.272$) za znanje imenovanja i čestitanja blagdana do $M=1.71$ ($\sigma=0.951$) za mogućnost imenovanja nekoliko zanimanja. I u ovom slučaju velike su vrijednosti mjere raspršenja, koje vjerojatno proizlaze iz različitih razvojnih razina djece heterogene po dobi.

10. INFORMIRANOST RODITELJA O PROGRAMU

Omogućiti roditeljima što bolji uvid u djetetov život u vrtiću jedan je od važnijih zadataka kvalitetne ustanove. Stoga su se u anketi analizirali različiti oblici komunikacije vrtića s roditeljima kako bi se ustanovilo kojeg od njih roditelji procjenjuju kao najučinkovitijeg u zadovoljavanju navedenog cilja. U Tablici 9 navedene su izjave roditelja.

Tablica 9 Izjave roditelja o oblicima komunikacije s vrtićem na osnovu kojih su dobili najbolji uvid u život djeteta u vrtiću

IZJAVE RODITELJA
<ul style="list-style-type: none">- „Informacije dobijemo od naših teta i od samog djeteta. Pratimo njene reakcije na spomen vrtića i pri samom dolasku u vrtić. Komunikacija nam je dobra i zadovoljna sam tetama“;- Kroz razgovor s djetetom saznam s kim se igra se igra i koje su svakodnevne situacije koje utječu na njega.- „Najbolji uvid imam kada dođem po dijete u vrtić. Zadovoljna sam u svezi svega, jedino bih voljela da djeca imaju bolji smještaj i svoje dvorište u sklopu vrtića“;- „Rad vrtića, teta je izuzetno dobar prema mom djetetu“;- „Za odgojne mjere sve super, tete su vrhunske“

11. PREPORUKA VRTIĆA DRUGIM RODITELJIMA

Na skali od 1 – 5 (pri čemu je 1 predstavljala najnižu, a 5 najvišu jedinicu procjene) roditelji su procjenjivali vjerojatnost s kojom bi program ranog učenja njemačkog jezika preporučili drugim roditeljima. Dobivena je prosječna vrijednost $M=5.00$ ($\sigma=0.000$). („Uvijek bi preporučila drugim roditeljima učenje novih vještina“).

12. RAZVOJNE DOBROBITI PROGRAMA

Generalni cilj programa vrtića je potaknuti cjelokupni razvoj djeteta. Za prepostaviti je da će kvaliteta programa biti u korelaciji s djetetovim razvojem. Iz tog razloga roditelji u anketi odgovaraju na pitanje o znanjima, vještinama, navikama i sposobnostima koje uočavaju kod svog djeteta, a smatraju ih rezultatom programa, kao i na pitanje o znanjima, vještinama, navikama i sposobnostima koje dijete nije razvilo, a roditelji su ih očekivali, te njihovi prijedlozi usmjereni ka poboljšanju.

Tablica 10 Znanja, vještine, sposobnosti koje su, prema mišljenju roditelja, djeca stekla u programu

ZNANJA, VJEŠTINE, SPOSOBNOSTI KAO REZULTAT PROGRAMA	f
NJEMAČKI	
<ul style="list-style-type: none"> - „Riječi na njemačkom“; „Znanje novih riječi na njemačkom“; (f=3) - „Zainteresiranost za strane jezike“; (f=2) - „Brojanje na njemačkom“ - „Rečenice na njemačkom“ - „Igre na njemačkom“ - „Svaka riječ koju dijete izgovori na njemačkom za nas je uspjeh. pjevanje pjesmica na njemačkom za dijete od 3 godine je super rezultat i mi smo zadovoljni“ 	7
GLAZBENI	
- „Pjevanje pjesmica“	2
SAMOSTALNOST	
<ul style="list-style-type: none"> - „Samostalnost“; - „Pranje ruku“ 	2
SOCIJALNO-EMOCIONALNI	
<ul style="list-style-type: none"> - „Discipliniranost“; - „Više interesa za društvo druge djece“ 	2
SPOZNAJA	
- „Znatiželja!	1

U usporedbi s izjavama roditelja djece koja nisu uključena u specijalne programe, a koji su više orijentirani na socijalizacijski aspekt vrtića, roditelji djece u programu ranog učenja njemačkog jezika kod navođenja ishoda programa više su orijentirani na njegove specifičnosti, odnosno znanja vezana uz strani jezik. Kao prijedlog za poboljšanje jedan roditelj navodi: „Učiti jezik još više, npr. više riječi na njemačkom (nazivi životinja, stvari i sl.)“.

Tablica 11 Znanja, vještine, sposobnosti koje djeca nisu stekla u programu, a roditelji su ih očekivali

ZNANJA, VJEŠTINE, SPOSOBNOSTI KAO REZULTAT PROGRAMA	f
NJEMAČKI	
- - „Očekivala sam da će naučiti ipak malo više riječi i naziva na njemačkom jeziku“	1
OPĆENITO	5
- „Nisam uočila nikakve nedostatke programa“; - „Vrlo sam zadovoljna programom, te bih voljela da moje dijete i dalje nastavi po programu“; - „Postigla je sve što sam očekivala“; - „Nismo imali velika očekivanja za dijete od 3 godine, ali smo pozitivno iznenadeni“ - „Nemam očekivanja“	

Tablice 10 i 11 ukazuju kako ipak velika većina anketiranih roditelja izražava zadovoljstvo ishodima programa. Jedan od njih predlaže: „Učiti više“.

14. ŠTO SE DJECI NAJVIŠE SVIĐA U VRTIĆU

Tablica 10 Dječje preferencije u programu – prema procjenama roditelja

SEGMENTI PROGRAMA	f
ODGOJITELJI	

<ul style="list-style-type: none"> - „Njene tete“; - „Tete su za svaku pohvalu i naše dijete ih uvijek spominje s radošću“; - „Briga i skrb teta i teta spremičica“ 	8
PRIJATELJI	
<ul style="list-style-type: none"> - „Prijatelji“ 	4
AKTIVNOSTI	
<ul style="list-style-type: none"> - „Pjevanje“; - „Plesanje“; - „Druženje, igranje s prijateljima i tetama“ - „Priče; - „Pjesmice“; - „Igra“ 	

15. ŠTO SE DJECI U VRTIĆU NE SVIĐA

Tablica 11 Segmenti programa koje, prema procjeni roditelja, djeca ne preferiraju

SEGMENTI PROGRAMA	f
- Spavanje	3
- „Odvajanje od roditelja“	1
- „Što ponekad ne idu van već ostanu na terasi“	1
- „Mali prostor“	1

16. PRIJEDLOZI ZA POBOLJŠANJE PROGRAMA

Tablica 12 Prijedlozi za poboljšanje kvalitete programa

PRIJEDLOZI ZA POBOLJŠANJE KVALITETE PROGRAMA	
- „Nabaviti više didaktičkih igračaka tj. sličica i sl. na njemačkom“;	1
- „Vjerujemo da se tete trude u okviru sredstava koja imaju dati maksimum, ali bi se moglo pribaviti još igračaka, slikovnica, materijala na njemačkom“;	1
- „Bez prestanka pričat na njemačkom“	1

PRILOG 6 – VALORIZACIJA PROGRAMA 2019./2020. → Montessori program

U svrhu valorizacije Montessori programa provedena je anketa kojom je ispitan 13 roditelja. U program je uključeno 27 djece. Dakle ispitan je 48,14 % roditelja. Anketa je provedena tijekom lipnja 2020.

Odgojna skupina sastavljena je od djece u dobi od 3 do 7 godina. S obzirom da su neki roditelji na početku pedagoške godine bili skeptični s obzirom na napredovanje svog djeteta u dobno mješovitoj odgojnoj skupini željelo se dobiti uvid u to da li su roditelji promijenili stavove. Roditelji su upitani što mislite o dobno mješovitoj dobnoj strukturi odgojno-obrazovne skupine, odnosno kako se takva struktura skupine odrazila na razvoj njihova djeteta?

Tablica 1. Mišljenje roditelja o mješovitoj dobnoj strukturi odgojno-obrazovne skupine

	Tvrdnja	f
a	<p>Smatram da je to dobro za moje dijete zato što:</p> <ul style="list-style-type: none"> - -razvijanje empatije prema mlađoj djeci - može učiti i dobiti pomoć od starije djece - uči prihvaćati različitosti - uči poštovati mlađe i starije od sebe - uči razvijati odnose s djecom koja nisu njegove dobi, strpljivost i odgovornost kroz interakciju s najmanjima, a najmanji uče ispravna ponašanja od starijih - potiče samostalnost - ima mogućnost pozitivno se afirmirati, lakše se nositi s neuspjehom, učiti pozitivne obrasce ponašanja - prilagođava pristup u igri i mlađima i starijima - više i bolje razvija svoje sposobnosti, potiče ih se da sami spoznaju, osjete, naprave neke stvari 	<p>11</p> <p>5</p> <p>2</p> <p>2</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>
b	Smatram da to nije dobro za moje dijete zato što	0
c	Ne znam kako to utječe na kvalitetu programa	2

Prevladava stav da je za dijete dobro što je u dobno mješovitoj odgojnoj skupini. Najveću dobrobit roditelji vide u socio-emocionalnom razvoju u prvom redu razvoj empatije, tolerancije, međusobnog poštovanja, prilagodljivosti i sl. Samo jedan roditelj dobit vidi u razvoju spoznaje.

2. Kako bi se djeca i roditelji osjećali sigurnim uložen je trud u pravovremeno informiranje roditelja o promjenama u organizaciji rada s djecom (npr. o zamjenama odgojitelja, korištenju godišnjih odmora, radu blagdanima, pojavi zaraznih bolesti i sl.). Roditelji su zamoljeni da odaberu tvrdnju koja najbolje opisuje koliko se u tome uspjelo.

Tablica2. Pravovremena informiranost roditelja

	Tvrđnja	f
a	Informacije smo dobivali pravovremeno	11
b	Nismo se osjećali pravovremeno informiranom/im (roditelj napominje da je to bilo u periodu izvanrednih mjera izazvanih COVID 19)	1
c	Nismo pratili takve informacije.	0
e	Informacije su bile jasne	10
f	Informacije su bile korisne	8
	Informacije su bile nepotrebne	0

Tablica 3. Primjedbe i prijedlozi roditelja vezani uz informiranost

	Primjedbe i prijedlozi	f
Zamjerke	<ul style="list-style-type: none"> - Rasporedi zamjena nisu bili istaknuti na dobro vidljivom mjestu, nije se uvijek pridržavalo rasporeda kod preraspodjele djece po grupama. - Sastanak za predškolce je održan kada su djeca bila na skijanju, pa roditelji te djece nisu ni znali za sastanak. - Obavijesti o sastancima, kazalištu, edukacijama bi trebalo staviti tjedan dana ranije, a o plivanju, rolanju, skijanju i po nekoliko tjedana ranije. 	1 1 1

Prijedlog	Grupe putem Vibera i Whatsupa, iako nisu službeni način komunikacije, odlično funkcioniraju.	1
-----------	--	---

Većina anketiranih roditelja (84,61 %) smatra da su informacije dobivali pravovremena. Istovremeno jedan dio tih roditelja smatra da su informacije bile jasne i korisne. Samo 4 roditelja govore o tome što u informiranosti nije bilo dobro i što predlažu.

3, Cilj je da vrtić bude sigurno mjesto za dijete. U tu svrhu su s roditeljima dogovora pravila ponašanja te je istaknut kućni red na vidljivim mjestima u vrtiću. Roditelji su upitani kako procjenjuju sigurnost djeteta u vrtiću.

Tablica 4. Sigurnost djece u vrtiću

	Tvrdnja	f
a	Smatram da je vrtić sigurno mjesto za dijete	13
b	Smatramo da u vrtiću postoji niz potencijalnih opasnosti za dijete o kojima se ne vodi dovoljno brige	0
c	Nismo dovoljno upoznati s kućnim redom i pravilima ponašanja roditelja i odgojitelja u cilju zaštite djeteta.	0

Svi roditelji procjenjuju da je vrtić sigurno mjesto za dijete

4.Montessori program zahtijeva specifičnu strukturu i opremljenost prostora didaktičkim materijalom. U opremanje prostora za ovaj program uloženo je dosta sredstava. Ta sredstava i način rada roditelji su imali prilike vidjeti kroz prezentacije koje su odgojiteljice organizirale. Roditelji su upitani što misle o opremljenosti sobe u kojoj se program odvija.

Tablica 5. Opremljenost sobe dnevnog boravka didaktičkim sredstvima i pomagalima

Tvrđnja	f
Vrtićka je soba dovoljno dobro opremljena didaktičkim sredstvima i drugima pomagalima.	11
Vrtićka je soba izuzetno dobro opremljena didaktičkim sredstvima i drugima pomagalima što doprinosi kvaliteti programa	0
Nedostaje didaktičkih sredstava i drugih pomagala što negativno utječe na kvalitetu programa.	1
Nismo upoznati s opremljenošću sobe	0

Tablica 6. Primjedbe i prijedlozi roditelja vezani uz opremljenost sobe didaktičkim sredstvima

	Primjedbe i prijedlozi	f
	<ul style="list-style-type: none"> - fotografirati opremu i fotografije poslati u grupu da bi roditelji bili upoznati s opremom, jer je uvid u opremu poslije roditeljskog sastanka bio prekratak. - djeca trebaju veći prostor, soba je premala, previše je djece u programu - soba je opremljena ali uvijek ima prostora za unapređivanje uvjeta i opreme. Moje dijete se jako veselilo novim igračkama koje su se uvodile u aktivnosti. 	1 1 1

Roditelji su zadovoljni opremljenošću prostora. Samo tri roditelja komentirala su opremljenost u smislu da bi rado bolje upoznali materijal i da dijete jako voli te igračke. Jedan roditelj zamjera mali prostor i previše djece u programu iako je soba optimalne veličine.

5. Roditelji su zatraženi da na skali od 1 do 5, pri čemu 1 predstavlja najnižu procjenu, procijene pomake koje su vidjeli kod svog djeteta s obzirom na pojedine segmente razvoja i izražavanja

Tablica 7. Pomaci u područjima razvoja djeteta

	PODRUČJE RAZVOJA	PROSJEČNA PROCJENA (M)	STANDARDNA DEVIJACIJA (σ)
a	Samostalnost	4.07	0.759
b	Razvoj osjetilnosti	3.83	0.717
c	Govor i jezik	4.16	1.114
d	Matematika	4.27	0.904
	Interes za teme iz kozmičkog odgoja	3.72	1.190
e	Glazbeno stvaralaštvo	4.09	0.700
f	Likovno stvaralaštvo	4.23	0,725

Jedan roditelj smatra da vidi pozitivne pomake samo u području pisanja i crtanja, a u svim ostalim područjima dijete slijedi normalan razvoj.

Prema procjenama roditelja vidljivo je da su procjene iznadprosječne. Nešto niže procjene uočavaju se u području razvoja osjetilnosti i interesa za kozmički odgoj. Tu se uočava i nešto veća disperzija procjena, osobito u procjeni interesa za kozmički odgoj. To su dva stručna termina vezana uz Montessori metodu poučavanja pa je za pretpostaviti da roditeljima nije u potpunosti jasno što procjenjuju. To je vidljivo i iz toga što neki od ispitanih roditelja ($f=4$) uopće nisu željeli procijeniti ovaj segment.

6. Od roditelja se tražilo da izdvoje ono što smatraju kvalitetom programa

Tablica 8

	KVALITETA PROGRAMA	f
1	poticanje logičkog razmišljanja, zaključivanja i matematike	3
2	cjelokupan rad i program	2
3	razvoj samostalnosti	2
4	drugačiji način rada i pogled na svijet oko sebe	2
5	igre i prirodni materijali koji potiču radoznalost i kreativnost	1
6	disciplina i kontrola nad pogreškama	1
7	prisutnost djece različite dobi	1
8	slikovno i glazbeno izražavanje	1
9	razvijanje fokusa kod djece-na određenu temu određeno vrijeme	1

Izdvojeno je 9 elemenata koje roditelji smatraju kvalitetom programa. Najviše roditelja ($f=3$) izdvojilo je kao kvalitetu poticanje logičkog razmišljanja, zaključivanja i matematike.

7. U programu nam se ne sviđa:

Tablica 9

	KVALITETA PROGRAMA	f
1	Kratko smo bili u programu da bih mogla procijeniti ali dijete se žali da nema igračaka	1
2	Upitna je održivost programa zbog bolesti tete	1

3	Nedostatna razmjena informacija o aktivnostima i ciljevima, feedback o djetetovim reakcijama, napredovanju, čemu treba posvetiti više pažnje, što poticati, više informacija o odnosima djeteta s drugom djecom.	1
4	Suprotne upute i pravila koja zbunguju djecu (s jednom tetom se dogovori jedno, a druga teta to onda ne dozvoli)	1
5	Sve je u redu	

8. Znanja koja su rezultat programa:

Tablica 10

	Znanja rezultat programa	f
	<ul style="list-style-type: none"> - znanja i interes za kozmički odgoj (geografija, sunčev sustav, planete, svemir) - interes za brojeve, zbrajanje i oduzimanje - želi sudjelovati u kućanskim poslovima i pomagati u svemu - rano čitanje - bolje jezično izražavanje - slikovno izražavanje - sposobnost koncentriranja na neku temu duže vrijeme - sposobnost logičkog razmišljanja - svaki dan želi bojati i crtati što prije nije bio slučaj 	4 2 2 1 1 1 1 1 1 1

Tablica 11. Znanja koja nisu stečena a roditelji su ih očekivali

	Znanja koje dijete nije steklo a bila su očekivana	f
	<ul style="list-style-type: none"> - nismo imali posebna očekivanja -program je tek počeo, i prekratko trajao da bih mogla reći više o tome - dijete je aktivnosti i sposobnosti već usvojilo u ranijoj dobi -jačanje samopouzdanja, predlažem više aktivnosti za jačanje samopouzdanja kod djece - - poboljšanje grafomotoričkih vještina, iako je to više vezano uz osobni razvoj djeteta nego uz Montessori program 	3 1 1 1 1

10. Cilj nam je omogućiti roditeljima uvid u ono što njihovo dijete u vrtiću radi(kako se i s kim igra, što uči, kako se ponaša, kako se osjeća i sl.). Roditelje se pitalo na koji način su dobili najbolji uvid u život djeteta u vrtiću? Što im se u tome nije svidjelo? Što bi nam predložili?

Tablica 12. Načini na koje roditelji dobivaju uvid u život djeteta u vrtiću

	Kako su roditelji dobili uvid u program	F
Svakodnevna komunikacija s odgojiteljima	-svakodnevnom komunikacijom s tetama	7
Individualne konzultacije	- individualnim konzultacijama	3
Dijete ispriča	-dijete nam ispriča o danu u vrtiću -dijete segmente programa uključuje u život doma, koristi informacije npr. o državama ili kontinentima koje je naučio u programu	3 1
Panoi za roditelje	-panoi s radovima, tekstrom, fotografijama	1

Prijedlog:

- Predlažem brošure o programu, s prijedlozima sličnih igara za kod kuće
- Mjesečno par fotografija djece u grupi,
- Tjedna tablica da roditelji imaju uvid koje vještine se rade u tom tjednu.

Svakodnevna komunikacija s odgojiteljima i individualni razgovori predstavljaju oblik komunikacije koji najviše roditelja smatra najboljim izvorom informacija o životu djeteta u vrtiću. Četvero roditelje kaže da informacije dobiva preko djeteta jer djeca pričaju o događajima u vrtiću i primjenjuju stečena znanja.

Samo troje roditelja daje prijedloge za poboljšanje informiranosti roditelja o programu. Iz prijedloga se može vidjeti da su oni zainteresirani za program i da ga žele

slijediti baveći se s djjetetom kod kuće. Zanimljivi su prijedlozi roditelja da se izrade brošure koje mogu koristiti roditeljima da se bave kod kuće s djecom nekim aktivnostima koje se provode u vrtiću i da žele imati uvid u tjedni plan.

Kako bi doznali koliko su roditelji zadovoljni programom upitani od njih se tražilo da na skali od 1 do 5 pri čemu 1 predstavlja najnižu procjenu, procijene u kojoj mjeri bi program preporučili drugim roditeljima.

Prema srednjoj procjeni $M= 4, 375$ uz standardnu devijaciju $\sigma= 0.744$ vidljivo je da su roditelji uglavnom zadovoljni program i da bi ga preporučili drugima. Ima i prijedloga za poboljšanje programa u smislu da bi ovakav program trebao biti redovan za svu djecu, da se u program uvede korištenje stranog jezika, da se upisuju djeca mlađe dobi te da se što više programa odvija u svim vremenskim uvjetima, odnosno da djeca što više odlaze u šumu, na livadu, potok itd.

12. S obzirom da je dijete najvažniji sudionik odgojno-obrazovnog procesa roditelji su upitani o tome što se njihovom djetu u programu posebno sviđa, a što mu se ne sviđa.

Tablica13. Što se djetu posebno sviđa u programu?

	Što se djetu u programu posebno sviđa?	f
	- Montessori (drugačije) igračke	6
	-tete	4
	-prijatelji	4
	-istraživanje, logičko razmišljanje	1
	-proslava rođendana po Montessori pedagogiji	1
	-zemljopis, planete	1

Tablica 14. Što se djetu ne sviđa u programu?

	Što se djetu u programu posebno sviđa?	f
	-djeci se uglavnom ne sviđa što nema igračaka s kojima su se do sad igrali u vrtiću kao što su autići, kutić lutaka	3
	-popodnevno spavanje	

Prema odgovorima roditelja vidljivo je da su djeci važni prijatelji i odgojitelji, ali jednako tako i materijali za učenje i igru. Dok neka djeca vole te materijale i načine na koji se s njima koriste drugoj djeci se ne sviđa što nemaju nekih kutića odnosno materijala i igračaka s kojima su se voljeli u klasično opremljenim centrima igara. Čini se da im najviše nedostaju lutke i autići. Jedan roditelj navodi problem popodnevnog odmora. S obzirom da se radi o dobno mješovitoj skupini ovom segmentu odgojno-obrazovnog rada treba pristupati oprezno i fleksibilno.

Na kraju su roditelj zamoljeni da daju prijedloge za poboljšanje programa. Dobiveno je 6 prijedloga:

- za taj broj djece imati 3 odgojitelja u grupi, radi poboljšanja programa i praćenja djece, jer su djeca različite dobi, a predškolci imaju više posla od ostalih
- svaki tjedan obrađivati po jednu vrlinu kao što su dobrota, strpljivost, marljivost
- više korištenja stranih jezika
- upozoriti školu da će imati djecu koja su učila po Montessori programu i da se otvore prema novim metodama, tehnikama, materijalima
- tjedna tablica gdje bi se upisivalo što djeca rade svaki dan, koju glazbu slušaju, koju vještina razvijaju, koja bi se slala roditeljima na mail ili bila na oglasnoj ploči, da roditelji budu upoznati što dijete radi i kako provodi vrijeme.
- presvlačenje u pidžamu

PRILOG 7 – Elementi za procjenu uspješnosti realizacije Programa učenja engleskog jezika kroz redoviti program (za odgojitelje)

ODGOJITELJI:

1. Dužnost nam je roditelje **informirati o promjenama u organizaciji rada s djecom (npr. o zamjenama odgojitelja, korištenju godišnjih odmora, radu blagdanima, pojavi zaraznih bolesti i sl.)**. Odaberite tvrdnje koje najbolje opisuju koliko smo u tome uspjeli.

- a) Informacije smo davali pravovremeno d) Informacije su bile jasne.
- b) Roditelji se nisu osjećali pravovremeno informirano e) Informacije su bile korisne.
- c) Nismo davali takve informacije. f) Informacije su bile nepotrebne.

Predlažemo: _____

2. Cilj nam je da vrtić bude **sigurno mjesto za dijete**. U tu svrhu imamo dogovorena određena pravila ponašanja i istakli kućni red na vidljivim mjestima u vrtiću. Zanima nas Vaša procjena sigurnosti djeteta u vrtiću.

- a) Smatramo da je vrtić sigurno mjesto za dijete.
b) Smatramo da u vrtiću postoji niz potencijalnih opasnosti za dijete o kojima se ne vodi dovoljno brige (napišite kojih): _____
-

- c) Roditelji su upoznati s kućnim redom i pravilima ponašanja roditelja i odgojitelja u cilju zaštite djeteta.
d) Roditelji nisu dovoljno upoznati s kućnim redom i pravilima ponašanja roditelja i odgojitelja u cilju zaštite djeteta.

e) Predlažemo: _____

3. Izaberite tvrdnju koja najbolje opisuje vaš stav o **opremljenosti sobe** u kojoj se provodi Program didaktičkim sredstvima i drugima pomagalima.

j) Vrtićka je soba dovoljno dobro opremljena didaktičkim sredstvima i drugima pomagalima.

- k) Vrtićka je soba izuzetno dobro opremljena didaktičkim sredstvima i drugima pomagalima što doprinosi kvaliteti programa.
- l) Nedostaje didaktičkih sredstava i drugih pomagala što negativno utječe na kvalitetu programa.
- m) Predlažemo: _____

4. Procijenite na skali od 1 do 5 (pri čemu 1 predstavlja najnižu, a 5 najvišu jedinicu procjene) **prostorni kontekst vaše sobe:**

- a) Prostor je za dijete ugodan i harmoničan 1 – 2 – 3 – 4 – 5
- b) U sobi postoji mjesto na koje se dijete može, ukoliko to želi, na kratko izolirati i zadovoljiti svoju potrebu za privatnošću 1 – 2 – 3 – 4 – 5
- c) U sobi se može istodobno odvijati više aktivnosti 1 – 2 – 3 – 4 – 5
- d) Prostor u sobi omogućava interakciju među djecom, odnosno djecom i odraslima 1 – 2 – 3 – 4 – 5
- e) Prostor odražava kulturni identitet ovog kraja 1 – 2 – 3 – 4 – 5
- f) Prostor omogućava djetetu da angažira sva svoja osjetila 1 – 2 – 3 – 4 – 5
- g) Prostor se može lako prilagoditi dječjim potrebama 1 – 2 – 3 – 4 – 5
- h) Prostor omogućava djetetov neposredni odnos s materijalima 1 – 2 – 3 – 4 – 5
- i) Predlažemo: _____

5. Za realizaciju Programa ranog učenja engleskog jezika potreban je i specifičan materijal na engleskom jeziku kao što su memory, puzzle, umetaljke, domino, društvene igre, ilustracije, posteri, slikovnice, slikovne kartice, CD-i s pričama i pjesmicama, flash cards, plakati s klasifikacijama na engleskom jeziku itd. Izaberite jednu od tvrdnji koja prema vašem mišljenju, najbolje opisuje **opremljenost vaše sobe** opisanim **specifičnim materijalom na engleskom jeziku**.

- a) Vrtićka je soba dovoljno dobro opremljena specifičnim sredstvima na engleskom jeziku.
- b) Vrtićka je soba izuzetno dobro opremljena specifičnim sredstvima na engleskom jeziku što doprinosi kvaliteti programa.
- c) Nedostaje specifičnih sredstava na engleskom jeziku što negativno utječe na kvalitetu programa.
- d) Predlažemo: _____

6. Procijenite koliko je za kvalitetu provođenja Programa važna **dostupnost računala i internet veze** za odgojiteljice i djecu.

- a) Vrlo je važna jer je za kvalitetu programa bitno da u svakom trenutku odgajatelji i djeca mogu doći do potrebnih informacija i povezati se s djecom i odgajateljima iz različitih dijelova svijeta, osobito onima koji su izvorni engleski govornici.
- b) Nije ni važna ni nevažna. Dostupnost interneta i računala djelomično je važna za kvalitetu programa.
- c) Za kvalitetno provođenje programa nije potrebna ni internetska veza ni računalo. Neki drugi faktori utječu na kvalitetu programa
- d) Predlažemo: _____

7. Procijenite na skali od 1 do 5 (pri čemu 1 predstavlja najnižu, a 5 najvišu jedinicu procjene) koliko ste uspjeli u **ostvarivanju ciljeva programa**:

- a) Sudjelovanje u Programu bio je poticajno za cijelokupan razvoj djeteta
1 – 2 – 3 – 4 – 5
- b) Sudjelovanje djece u Programu je utjecao na razvijanje i podržavanje interesa za usvajanje engleskog jezika 1 – 2 – 3 – 4 – 5
- c) Zahvaljujući sudjelovanju u Programa djeca su razvila osjetljivost za drugi fonološki sustav
1 – 2 – 3 – 4 – 5
- d) Zahvaljujući Programu djeca napreduje u govorno izražavanje na engleskom jeziku
1 – 2 – 3 – 4 – 5
- e) Zahvaljujući sudjelovanju u Programu djeca imaju bolje mogućnosti upoznavanja i prihvaćanje rasnog identiteta drugih prema načelima uzajamnog poštovanja, tolerancije i nenasilja 1 – 2 – 3 – 4 – 5
- f) Zahvaljujući sudjelovanju u Programu djeca su dobila priliku bolje upoznati različite običaje i kulture pojedinih zemalja engleskog govornog područja
1 – 2 – 3 – 4 – 5
- g) Neka vaša razmišljanja i zapažanja vezana uz ostvarivanje ciljeva programa:

8. Procijenite na skali od 1 do 5 (pri čemu 1 predstavlja najnižu, a 5 najvišu jedinicu procjene) koliko ste uspjeli realizirati **slijedeće specifične zadaće** Programa ranog učenja engleskog jezika:

- a) Obogaćivanje djetetovih iskustava i spoznaja 1 – 2 – 3 – 4 – 5

- b) Spontano reagiranje djece na engleskom jeziku u svakodnevnim životnim situacijama
1 – 2 – 3 – 4 – 5
- c) Razvoj navike slušanja i razumijevanja engleskog jezika 1 – 2 – 3 – 4 – 5
- d) Usvajanje i proširivanje jezičnog rječnika 1 – 2 – 3 – 4 – 5
- e) Potaknut interes djece za upoznavanje anglosaksonskih običaja i blagdana
1 – 2 – 3 – 4 – 5

9. Procijenite na skali od 1 do 5 (pri čemu 1 predstavlja najnižu, a 5 najvišu jedinicu procjene) koliko je u programu **djetetu bilo omogućeno**:

- a) svakodnevno, kontinuirano korištenje engleskog jezika (situacijsko učenje) 1 – 2 – 3 – 4 – 5
- b) gledanje (slušanje) nesinkroniziranih animiranih i dokumentarnih filmova na engleskom jeziku (edukativni materijal) 1 – 2 – 3 – 4 – 5
- c) susreti sa osobama (strancima) koji komuniciraju engleskim jezikom, upoznavanje s različitim kulturama 1 – 2 – 3 – 4 – 5
- d) učenje engleskog jezika kroz glazbu, stihove, pokretne igre, igre s pjevanjem
1 – 2 – 3 – 4 – 5
- e) pozdravljanje pri dolasku i odlasku iz vrtića na engleskom 1 – 2 – 3 – 4 – 5
- f) predstavljanje i upoznavanje s drugom djecom i odraslim osobama na engleskom
1 – 2 – 3 – 4 – 5
- g) Izricanje vlastitih osjećaja na engleskom 1 – 2 – 3 – 4 – 5
- h) Izricanje zamolbi na engleskom 1 – 2 – 3 – 4 – 5
- i) Izricanje vlastitih potreba, želja mišljenja, pitanja aktivnosti uzimanja obroka, te korištenja fraza u tim situacijama 1 – 2 – 3 – 4 – 5
- j) Iznošenje prijedloga na engleskom 1 – 2 – 3 – 4 – 5
- k) Slušanje i gledanje audio i video obrazovnih materijala za učenje engleskog jezika (tzv. pasivno i aktivno učenje) 1 – 2 – 3 – 4 – 5
- l) Igre s pjevanjem na engleskom jeziku uz pratnju na raznim instrumentima 1 – 2 – 3 – 4 – 5
- m) Razne brojalice na engleskom uz pokazivanje rukama, pokretima cijelog tijela 1 – 2 – 3 – 4 – 5
- n) Igre u raznim kutićima uz komunikaciju na engleskom 1 – 2 – 3 – 4 – 5

10. Procijenite na skali od 1 do 5 (pri čemu 1 predstavlja najnižu, a 5 najvišu jedinicu procjene) **koliko djeca uključena u program znaju**:

- a) Predstaviti se (ime, dob, adresa) 1 – 2 – 3 – 4 – 5
- b) Pozdraviti i reći kako se osjeća 1 – 2 – 3 – 4 – 5
- c) Izraziti emotivna stanja 1 – 2 – 3 – 4 – 5
- d) Koristiti riječi kulturnog ophođenja 1 – 2 – 3 – 4 – 5
- e) Razumjeti naloge 1 – 2 – 3 – 4 – 5
- f) Imenovati hranu i piće koje vole ili ne vole 1 – 2 – 3 – 4 – 5

- g) Nabrojati svakodnevne aktivnosti 1 – 2 – 3 – 4 – 5
- h) Imenovati i čestitati blagdane 1 – 2 – 3 – 4 – 5
- i) Imenovati prometna sredstva 1 – 2 – 3 – 4 – 5
- j) Opisati osnovne ustanove u gradu 1 – 2 – 3 – 4 – 5
- k) Imenovati godišnja doba i vremenske prilike 1 – 2 – 3 – 4 – 5
- l) Nabrojati nekoliko zanimanja 1 – 2 – 3 – 4 – 5
- m) Imenovati i opisati životinje 1 – 2 – 3 – 4 – 5

11. Cilj nam je **omogućiti roditeljima uvid u ono što njihovo dijete u vrtiću radi** (kako se i s kim igra, što uči, kako se ponaša, kako se osjeća i sl.). Procijenite koliko ste u tome uspjeli 1 – 2 – 3 – 4 – 5

Komentirajte:

12. Koje oblike komunikacije s roditeljima bi izdvojili kao važan izvor informacija za roditelje:

13. Komentirajte segment **stručnog usavršavanja na području engleskog jezika** (koliko ste zadovoljni mogućnošću usavršavanja na području stranog jezika, koje kvalitete, odnosno koje nedostatke u tome vidite i što predlažete?)

14. Čime ste izuzetno **zadovoljni** u realizaciji Programa?

15. U kojem segmentu Programa bi slijedeće godine željeli postići više?

Thank you very much!

PRILOG 8 – VALORIZACIJA PROGRAMA 2019./2020. → učenje engleskog jezika kroz redoviti program (odgojitelji)

Valorizacija Programa ranog učenja engleskog jezika kroz redoviti program

Tijekom svibnja 2020. godine Anketom za valorizaciju programa ispitane su četiri odgajateljice voditeljice programa ranog učenja engleskog jezika.

Tablica 1 Kvaliteta informiranosti roditelja o promjenama u organizaciji rada s djecom (npr. o zamjenama odgojitelja, korištenju godišnjih odmora, radu blagdanima, pojavi zaraznih bolesti i sl.)

TVRDNJA	f
a) Informacije smo davali pravovremeno	4
d) Informacije su bile jasne	4
e) Informacije su bile korisne	2
b) Roditelji se nisu osjećali pravovremeno informirano	0
c) Nismo davali takve informacije	0

f) Informacije su bile nepotrebne

0

Evidentno je da sve odgajateljice voditeljice programa smatraju kako su roditelji pravovremeno informirani o promjenama u organizaciji rada s djecom, odnosno da su dane informacije roditeljima bile korisne, što smatraju dvije odgajateljice. Prema izjavi jedne od njih („Kolegica i ja smo ionako pozivale većinu, te gotovo nije bilo zamjena u našoj skupini“) moglo bi se zaključiti kako postoji praksa da se roditelje neposredno informira (telefonski i sl.) o eventualnim organizacijskim promjenama.

Tablica 2. Sigurnost vrtića za dijete

TVRDNJA	f
Smatramo da je vrtić sigurno mjesto za dijete	4
Roditelji su upoznati s kućnim redom i pravilima ponašanja roditelja i odgojitelja u cilju zaštite djeteta	4
Roditelji nisu dovoljno upoznati s kućnim redom i pravilima ponašanja roditelja i	0

odgojitelja u cilju zaštite djeteta	
Smatramo da u vrtiću postoji niz potencijalnih opasnosti za dijete o kojima se ne vodi dovoljno brige	0

Vrtić odgajateljice procjenjuju sigurnim za dijete u smislu da ne postoje potencijalne opasnosti za dijete o kojima se ne vodi dovoljno brige, te da su roditelji upoznati s kućnim redom i pravilima ponašanja u cilju zaštite djece.

Tablica 3. Opremljenosti sobe u kojoj se provodi program didaktičkim sredstvima i drugima pomagalima.

TVRDNJA	f
Vrtićka je soba dovoljno dobro opremljena didaktičkim sredstvima i drugima pomagalima	3
Nedostaje didaktičkih sredstava i drugih pomagala što negativno utječe na kvalitetu programa	3
Vrtićka je soba izuzetno dobro opremljena didaktičkim sredstvima i drugima pomagalima što doprinosi kvaliteti programa	0

Opremljenost soba didaktičkim sredstvima i drugim materijalom doživljava se kao dobra, ali evidentno na tom području postoji puno prostora za poboljšanje što je vidljivo iz izjava odgajatelja („Predlažem kupnju materijala za provođenje programa engleskog jezika, flashcards, slikovnice, plakate“; „Predlažem kupnju didaktičkih sredstava (soba je slabo opremljena time). Većinu sredstava izrađuju odgojitelji vlastitim priborom od kuće, ono didaktičko što imamo su donacije roditelja“; „Više didaktičkih pomagala za program ranog učenja stranog jezika“).

Tablica 4 Prostorni kontekst sobe

TVRDNJA	M	σ
U sobi se može istodobno odvijati više aktivnosti	5.00	0.000
Prostor u sobi omogućava interakciju među djecom, odnosno djecom i odraslima	5.00	0.000
Prostor se može lako prilagoditi dječjim potrebama	5.00	0.000
Prostor omogućava djetetov neposredni odnos s materijalima	5.00	0.000
Prostor je za dijete ugodan i harmoničan	4.75	0.500
Prostor omogućava djetetu da angažira sva svoja osjetila	4.50	0.577
U sobi postoji mjesto na koje se dijete može, ukoliko to želi, na kratko izolirati i zadovoljiti svoju potrebu za privatnošću	4.25	0.500
Prostor odražava kulturni identitet ovog kraja	4.25	0.957

Prostorni kontekst sobe odgajatelji doživljavaju visoko kvalitetnim i to na svim procjenjivanim dimenzijama. Odgajatelji predlažu slijedeće: „Polica s kutijama za osobne stvari. Sad smo koristili kartonske kutije“; „Zadovoljni smo. Sav eventualni novac bilo bi potrebno usmjeriti na nabavu materijala na engleskom jeziku“.

Tablica 5 opremljenost sobe specifičnim materijalom na engleskom jeziku.

TVRDNJA	f
Nedostaje specifičnih sredstava na engleskom jeziku što negativno utječe na kvalitetu programa	4
Vrtićka je soba dovoljno dobro opremljena specifičnim sredstvima na engleskom jeziku	0

Vrtićka je soba izuzetno dobro opremljena specifičnim sredstvima na engleskom jeziku što doprinosi kvaliteti programa

0

U usporedbi s procjenom opremljenosti sobe didaktičkim materijalom čini se da su odgajatelji značajno kritičniji kada procjenjuju dostupnost specifičnog materijala na engleskom jeziku. O tome svjedoče i njihove izjave: „Sve navedeno rade odgojitelji i potrebno je kvalitetnije opremiti sobu u kojoj se provodi program ranog učenja engleskog jezika“; „Ponovo navodim da sav materijal izrađuju odgojitelji“; „Slikovnice koje su kvalitetne za predškolsku dob, a kojih nema u prodaji u Hrvatskoj. Trebala bi se nekako omogućiti kupovina on-line iz inozemstva“; „Slikovnice koje su kvalitetne za predškolsku dob, a kojih nema u prodaji u Hrvatskoj. Trebala bi se nekako omogućiti kupovina on-line iz inozemstva“; „Kupnju svega gore navedenog. Program se provodi već 4. godinu a materijala je kupljeno jako malo“.

Tablica 6. Važnost dostupnosti računala i internet veze za kvalitetu programa

TVRDNJA	f
Vrlo je važna jer je za kvalitetu programa bitno da u svakom trenutku odgajatelji i djeca mogu doći do potrebnih informacija i povezati se s djecom i odgajateljima iz različitih dijelova svijeta, osobito onima koji su izvorni engleski govornici	4
Nije ni važna ni nevažna. Dostupnost interneta i računala djelomično je važna za kvalitetu programa	0
Za kvalitetno provođenje programa nije potrebna ni internetska veza ni računalo. Neki drugi faktori utječu na kvalitetu programa.	0

Svi anketirani odgajatelji slažu se s tvrdnjom da je dostupnost Interneta i računala značajan faktor za kvalitetu programa: „S obzirom na naše iskustvo i benefite dostupnosti Interneta, predlažem da se radi na dostupnosti Interneta i računala u redovnom programu“; „Bolju povezanost s Internetom (u sobi ga nema)“; „Internet nam je jako važan izvor materijala za rad s djecom na engleskom jeziku tako da nam je to što imamo pristup olakšalo rad s djecom“.

Tablica 7. Stupanj u kojem se uspjelo ostvariti ciljeve programa

TVRDNJA	M	σ
Sudjelovanje u Programu bio je poticajno za cijelokupan razvoj djeteta	4.75	0.500
Zahvaljujući sudjelovanju u Programu djeca imaju bolje mogućnosti upoznavanja i prihvatanje rasnog identiteta drugih prema načelima uzajamnog poštovanja, tolerancije i nenasilja	4.50	0.577

Zahvaljujući sudjelovanju u Programu djeca su dobila priliku bolje upoznati različite običaje i kulture pojedinih zemalja engleskog govornog područja	4.50	0.577
Sudjelovanje djece u Programu je utjecao na razvijanje i podržavanje interesa za usvajanje engleskog jezika	4.50	0.577
Zahvaljujući Programu djeca napreduje u govorno izražavanje na engleskom jeziku	4.25	0.500
Zahvaljujući sudjelovanju u Programu djeca su razvila osjetljivost za drugi fonološki sustav	4.00	0.000

U nastavku teksta navedeni su stavovi i zapažanja odgojitelja vezani uz ostvarivanje ciljeva programa:

„Neka djeca brzo uče strani jezik, no zbog velikog broja polaznika oni što sporije uče nisu ostvarili svoj potencijal“

„Svako dijete je napredovalo drugačije, ponekad su nam u usvajanju jezika i radu bili ometajući faktor djeca s teškoćama“

„Jedan od najvažnijih preduvjeta za ostvarivanja ciljeva programa je manji broj djece“

„Mišljenja sam da bi se program puno kvalitetnije provodio kada bi bio manji broj djece te da se u posebne programe ne upisuju djeca s TUR. U grupi ima par djece koja imaju problema s govorom, jedva pričaju hrvatski, teko da je vrlo teško kod njih razviti interes za engleski jezik“

Tablica 8. Realizacija specifičnih zadaća programa ranog učenja engleskog jezika

TVRDNJA	M	σ
Obogaćivanje djetetovih iskustava i spoznaja	4.75	0.500
Spontano reagiranje djece na engleskom jeziku u svakodnevnim životnim situacijama	4.75	0.500
Razvoj navike slušanja i razumijevanja engleskog jezika	4.75	0.500

Usvajanje i proširivanje jezičnog rječnika	4.75	0.500
Potaknut interes djece za upoznavanje anglosaksonskih običaja i blagdana	3.75	0.957

Tablica 9. Procjene stupnja u kojem je djetu bilo omogućeno:

TVRDNJA	M	σ
Slušanje i gledanje audio i video obrazovnih materijala za učenje engleskog jezika (tzv. pasivno i aktivno učenje)	5.00	0.000
Gledanje (slušanje) nesinkroniziranih animiranih i dokumentarnih filmova na engleskom jeziku (edukativni materijal)	5.00	0.000
Učenje engleskog jezika kroz glazbu, stihove, pokretne igre, igre s pjevanjem	4.75	0.500
Igre s pjevanjem na engleskom jeziku uz pratnju na raznim instrumentima	4.50	0.577
Razne brojalice na engleskom uz pokazivanje rukama, pokretima cijelog tijela	4.50	0.577
Izricanje zamolbi na engleskom	4.50	0.577
Izricanje vlastitih potreba, želja mišljenja, pitanja aktivnosti uzimanja obroka, te korištenja fraza u tim situacijama	4.50	1.000
Svakodnevno, kontinuirano korištenje engleskog jezika (situacijsko učenje)	4.50	0.577
Predstavljanje i upoznavanje s drugom djecom i odraslim osobama na engleskom	4.33	0.577

Izricanje vlastitih osjećaja na engleskom	4.25	0.500
Pozdravljanje pri dolasku i odlasku iz vrtića na engleskom	4.00	0.816
Igre u raznim kutićima uz komunikaciju na engleskom	3.50	0.577
Iznošenje prijedloga na engleskom	3.00	1.155
Susreti sa osobama (strancima) koji komuniciraju engleskim jezikom, upoznavanje s različitim kulturama	2.75	2.062

Tablica 10. Koliko djeca znaju:

TVRDNJA	M	σ
Razumjeti naloge	4.75	0.500
Pozdraviti i reći kako se osjeća	4.50	0.577
Koristiti riječi kulturnog ophodenja	4.50	0.577
Predstaviti se (ime, dob, adresa)	4.00	1.155
Izraziti emotivna stanja	4.25	0.957
Imenovati prometna sredstva	4.25	0.500
Imenovati hranu i piće koje vole ili ne vole	4.00	1.155
Imenovati i čestitati blagdane	4.00	0.816
Nabrojati nekoliko zanimanja	3.75	0.500

Imenovati i opisati životinje	3.75	0.957
Nabrojati svakodnevne aktivnosti	3.25	1.500
Opisati osnovne ustanove u gradu	3.00	1.155
Imenovati godišnja doba i vremenske prilike	3.00	1.155

Vrijednošću M=4.00 ($\sigma=0.000$) odgojitelji su procijenili stupanj u kojem se roditeljima omogućio uvid u ono što njihovo dijete u vrtiću radi (kako se i s kim igra, što uči, kako se ponaša, kako se osjeća i sl.). Vezano uz to odgajatelji komentiraju:

- „Informiramo ih plakatima, roditeljskim kutićima, na RS, ind. konzultacijama. Najviše su vidjeli kad su proveli jedan dan s nama u skupini“
- „Uvid im je omogućen fotografijama na panou, redovitim razgovorima na kvaki, te individualnim konzultacijama“
- „Roditelji su informirani o svemu što se događa u grupi, prezentacija programa na engleskom, ali postoji prostor za poboljšanje“
- „Na kutiću stoje fotografije djece u aktivnostima, radovi i izjave djece, kao i kroz svakodnevne razgovore“

Slijedeće oblike komunikacije s roditeljima odgojitelji izdvajaju kao važan izvor informacija za roditelje:

- Individualne konzultacije (f=4)
- Pano za roditelje (f=3)
- Kratke informacije na vratima (f=1)

Stručno usavršavanje na području engleskog jezika odgojitelji komentiraju na slijedeći način:

- „Od strane AZOO do sada nije bilo organiziranih seminara (samo jednom u 4 godine, koji je bio informativni, a ne edukacijski) tako da povremeno polazimo usavršavanje koje organiziraju privatne škole za strane jezike“
- „Odlazak na radionice Sanela i radionice metodike engleskog jezika „Jezik i vrtić“ u kojim smo dobili ideje i materijale za rad s djecom. Prikazan je metodički slijed aktivnosti za rad s djecom, koji se razlikuje od „običnog“ normalnog programa ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja“
- „AZOO nije imala nijedan seminar za rano učenje stranog jezika. nude se neke radionice upitne kvalitete“
- „Pohađala sam „Sanela radionice“ i „Jezik i vrtić“ – metodika engleskog jezika. vrlo sam zadovoljna jer tamo dobijemo ideje, materijale, izmenjujemo svoja iskustva i rad

s djecom te radionice vode vrlo stručne i kompetentne osobe. Završila sam i 6 modula metodike u školi stranih jezika „Sova“ koja je bila temelj za daljnji rad. Predlažem više takvih radionica kroz godinu, koliko financije to dopuštaju te odlazak u druge vrtiće koji provode engleski jezik kao i u druge gradove“.

Odgajatelji su najzadovoljniji sa slijedećim segmentima u realizaciji programa:

- „Svojim trudom, motiviranošću, kreativnošću, djecom koju to jako zanima“
- „Napretkom djece u govornom izražavanju na engleskom, interesom za običajima drugih kultura“
- „Izuzetno sam zadovoljna skupinom djece koju imam, jako su znatiželjni i voljni sudjelovati u svim aktivnostima. Roditeljima koji podržavaju program i sudjeluju u prikupljanju potrebnog materijala. Zadovoljna sam i svojom kreativnošću, trudom i energijom koju ulažem u svakodnevni rad s djecom“
- „Najveće mi je zadovoljstvo čuti djecu kada u slobodnoj igri (kaka nisu pod povećalom) verbaliziraju usvojeno znanje iz engleskog jezika osobito za onu tihu i mirnu djecu za koju mislim da ne znaju engleski“

U sljedećim segmentima programa bi odgajatelji slijedeće godine željeli postići više:

- „Apsolutno, broj od 27 djece se pokazao previelik za kvalitetno provođenje programa stranog jezika. manji broj, te da djeca imaju priliku usvojiti puno više znanja iz engleskog jezika“
- „Kada bi imali bolji pristup Internetu bolje bi došli do potrebnih informacija, bolje opremanje sobe dnevnog boravka (puzzle, domino, slikovnice, flashcards na engleskom jeziku“
- „Mislim da bi kvaliteta programa bila daleko bolja da je upisano manje djece“
- „Da djeca napreduju ugovornom izražavanju na engleskom jeziku“.